

vergadering **8**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 9 november 2016

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
COMMISSIE VOOR DE BESTRIJDING VAN GEWELDDADIGE RADICALISERING	
Verkiezing van de tweede ondervoorzitter	7
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	7
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	7
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Caroline Croo, Cindy Franssen, Freya Saeys, Tine van der Vloet, Katrien Schryvers en Peter Persyn betreffende aandacht voor preventieve mondzorg in het Vlaamse gezondheidsbeleid en bij kwetsbare groepen – 857 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 3	7
VOORSTEL VAN DECREET van Kathleen Helsen, Koen Daniëls, Jo De Ro, Kris Van Dijck, Jos De Meyer en Ingeborg De Meulemeester houdende de dringende verlenging van een tijdelijke maatregel in het kader van het stijgend aantal anderstalige kleuters – 974 (2016-2017) – Nr. 1 Voorstellen tot spoedbehandeling	8
ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de reactie van de minister op het voorgestelde vervoersplan van de NMBS en het ontbreken van de drie prioritaire spoorlijnen in Limburg	
ACTUELE VRAAG van Lies Jans aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het afkeuren van het NMBS-vervoersplan door de minister wegens het ontbreken van de Limburgse prioritaire spoorlijnen	
ACTUELE VRAAG van Joris Vandenbroucke aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de impact van het nieuwe vervoersplan van de NMBS op de Vlaamse spoorstrategie	
ACTUELE VRAAG van Lode Ceyssens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de Vlaamse spoorstrategie	8
ACTUELE VRAAG van Piet De Bruyn aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over zelfdoding bij holebi's en transgenders en de nood aan een omvattende doelgroepspecifieke preventiestrategie	14
ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de integratie van vluchtelingen op de Vlaamse arbeidsmarkt	
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de integratie van erkende vluchtelingen op de arbeidsmarkt	
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de integratie van vluchtelingen op de Vlaamse arbeidsmarkt	18

ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de kritiek van het Europees Milieuagentschap EEA met betrekking tot het behalen van de klimaatdoelstellingen 2020 door België	23
ACTUELE VRAAG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de recente Vlaamse-Nederlandse regeringstop in Gent en de garanties voor een goede opvolging van de gemaakte afspraken	27
ACTUELE VRAAG van Lydia Peeters aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het uitblijven van de uitvoeringsbesluiten voor schadevergoedingen ten gevolge van hagel, windhoos en rukwinden op 23 juni en 23 juli 2016	30
ACTUELE VRAAG van Tom Van Grieken aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de uitslag van de Amerikaanse presidentsverkiezingen en de reactie van de minister-president op de overwinning van Donald Trump	33
ACTUELE VRAAG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de mogelijke investering van geld uit de tweede pensioenpijler in de scholenbouw	37
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	41
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het verdrag nr. 187 inzake het promotioneel kader voor de veiligheid en gezondheid op het werk, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar vijftienvijftigste zitting in Genève op 15 juni 2006 – 456 (2014-2015) – Nrs. 1 en 2	41
Algemene bespreking	41
Artikelsgewijze bespreking	41
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 16 oktober 2015 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 2 september 2013 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende het opnemen van luchtvaartactiviteiten in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap overeenkomstig Richtlijn 2008/101/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG teneinde ook luchtvaartactiviteiten op te nemen in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap – 868 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2	42
Algemene bespreking	42
Artikelsgewijze bespreking	42
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van diverse bepalingen over vliegtuigexploitanten van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid – 869 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2	42
Algemene bespreking	42
Artikelsgewijze bespreking	43

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 30 maart 2007 betreffende de Brownfieldconvenanten – 879 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	43
Artikelsgewijze bespreking	43
ONTWERP VAN DECREET houdende de vernieuwde taakstelling en gewijzigde financiering van de provincies – 880 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	43
Artikelsgewijze bespreking	52
ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2016 tot uitvoering van artikel 13 van het decreet van 15 januari 2016 houdende diverse maatregelen inzake de ontbinding van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen en de oprichting van het Eigen Vermogen Informatie Vlaanderen – 897 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	52
Artikelsgewijze bespreking	53
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Peter Persyn, Katrien Schryvers, Freya Saeyns, Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Caroline Croo betreffende de organisatie van de postnatale zorg in Vlaanderen – 853 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2	
Bespreking	53
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Caroline Croo, Cindy Franssen, Freya Saeyns, Tine van der Vloet, Katrien Schryvers en Peter Persyn betreffende aandacht voor preventieve mondzorg in het Vlaamse gezondheidsbeleid en bij kwetsbare groepen – 857 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 3	
Bespreking	58
VOORSTEL VAN DECREET van Kathleen Helsen, Koen Daniëls, Jo De Ro, Kris Van Dijck, Jos De Meyer en Ingeborg De Meulemeester houdende de dringende verlenging van een tijdelijke maatregel in het kader van het stijgend aantal anderstalige kleuters – 974 (2016-2017) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	
Algemene bespreking	65
Artikelsgewijze bespreking	67
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het verdrag nr. 187 inzake het promotioneel kader voor de veiligheid en gezondheid op het werk, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar vijfennegentigste zitting in Genève op 15 juni 2006 – 456 (2014-2015) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	68

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 16 oktober 2015 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 2 september 2013 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende het opnemen van luchtvaartactiviteiten in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap overeenkomstig Richtlijn 2008/101/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG teneinde ook luchtvaartactiviteiten op te nemen in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap – 868 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	68
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van diverse bepalingen over vliegtuigexploitanten van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid – 869 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	69
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 30 maart 2007 betreffende de Brownfieldconvenanten – 879 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	69
ONTWERP VAN DECREET houdende de vernieuwde taakstelling en gewijzigde financiering van de provincies – 880 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	69
ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2016 tot uitvoering van artikel 13 van het decreet van 15 januari 2016 houdende diverse maatregelen inzake de ontbinding van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen en de oprichting van het Eigen Vermogen Informatie Vlaanderen – 897 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	70
VOORSTEL VAN DECREET van Kathleen Helsen, Koen Daniëls, Jo De Ro, Kris Van Dijck, Jos De Meyer en Ingeborg De Meulemeester houdende de dringende verlenging van een tijdelijke maatregel in het kader van het stijgend aantal anderstalige kleuters – 974 (2016-2017) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	70
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Peter Persyn, Katrien Schryvers, Freya Saeyns, Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Caroline Croo betreffende de organisatie van de postnatale zorg in Vlaanderen – 853 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	71
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Caroline Croo, Cindy Franssen, Freya Saeyns, Tine van der Vloet, Katrien Schryvers en Peter Persyn betreffende aandacht voor preventieve mondzorg in het Vlaamse gezondheidsbeleid en bij kwetsbare groepen – 857 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 3 Stemmingen over de amendementen Hoofdelijke stemming	71 71

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	72
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	74
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	74

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.06 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Annick De Ridder, Andries Gryffroy, Yasmine Kherbache, Nadia Sminate, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe: ambtsverplichtingen;

Johan Danen, Willem-Frederik Schiltz: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Ann Soete, Bart Somers: familieverbindingen;

Guy D'haeseleer, An Moerenhout, Kris Van Dijck: gezondheidsredenen.

COMMISSIE VOOR DE BESTRIJDING VAN GEWELDDADIGE RADICALISERING**Verkiezing van de tweede ondervoorzitter**

De voorzitter: Dames en heren, de Groenfractie stelt de heer Imade Annouri voor als tweede ondervoorzitter van de Commissie voor de bestrijding van geweldadige radicalisering, ter vervanging van mevrouw Elisabeth Meuleman, die er geen vast lid meer van is.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

Dan verklaar ik de heer Imade Annouri verkozen tot tweede ondervoorzitter van de Commissie voor de Bestrijding van Gewelddadige Radicalisering.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 60/6*)

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, ik wil even een verklaring afleggen naar aanleiding van de rumoerige vergadering van vorige keer. In het vervolg zal ik zorgen dat als de regering het woord heeft gekregen van de voorzitter, daarna de spreker, in dit geval de heer Vanbesien, het laatste woord krijgt, zoals dat in het parlement wordt verwacht.

Voor mij is deze bladzijde omgedraaid, en ik ben tegen alle leden van de oppositie nog altijd even vriendelijk als voordien.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Caroline Croo, Cindy Franssen, Freya Saeys, Tine van der Vloet, Katrien Schryvers en Peter Persyn betreffende aandacht voor preventieve mondzorg in het Vlaamse gezondheidsbeleid en bij kwetsbare groepen

– 857 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 3

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, uit beleefdheid wil ik aankondigen dat we straks twee amendementen zullen indienen op het voorstel van resolutie betreffende aandacht voor preventieve mondzorg in het Vlaamse gezondheidsbeleid en bij kwetsbare groepen.

VOORSTEL VAN DECREET van Kathleen Helsen, Koen Daniëls, Jo De Ro, Kris Van Dijck, Jos De Meyer en Ingeborg De Meulemeester houdende de dringende verlenging van een tijdelijke maatregel in het kader van het stijgend aantal anderstalige kleuters
– 974 (2016-2017) – Nr. 1

Voorstellen tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft mevrouw Helsen bij motie van orde het woord gevraagd.

Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Voorzitter, wij vragen de spoedbehandeling van een voorstel van decreet betreffende de dringende verlenging van een tijdelijke maatregel die we vorig jaar hier hebben goedgekeurd.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Voorzitter, over hetzelfde thema hebben ook wij een voorstel van decreet ingediend, en we vragen daarvoor eveneens de spoedbehandeling, zodat we beide voorstellen samen kunnen bespreken.

De voorzitter: De teksten zullen worden rondgedeeld. Ik stel voor dat we ons straks over deze voorstellen tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Marino Keulen aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de reactie van de minister op het voorgestelde vervoersplan van de NMBS en het ontbreken van de drie prioritaire spoorlijnen in Limburg

ACTUELE VRAAG van Lies Jans aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het afkeuren van het NMBS-vervoersplan door de minister wegens het ontbreken van de Limburgse prioritaire spoorlijnen

ACTUELE VRAAG van Joris Vandenbroucke aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de impact van het nieuwe vervoersplan van de NMBS op de Vlaamse spoorstrategie

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de Vlaamse spoorstrategie

De voorzitter: Vier Limburgse sprekers! De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, we gaan geen Limburgse spoorwegmaatschappij vragen, maar er is wel een probleem. Vandaag verliezen mensen vele uren tijd in de file. Dat is een verlies van qualitytime, van werktijd, en mensen willen daar oplossingen voor. Daar zijn twee mogelijkheden. Ofwel vergroten

we de capaciteiten van de wegen, ofwel zorgen we voor een performant openbaar vervoer. Vandaar onze vraag.

Minister, de raad van bestuur van de NMBS keurde een vervoersplan goed. Een reeks verzuchtingen vanuit Vlaanderen met betrekking tot het spooraanbod zijn daarin niet opgenomen. In de pers hebt u daarover straffe verklaringen afgelegd en ik steun u daarbij. U hebt gele kaarten getrokken. Maar wat is nu eigenlijk het statuut van dat vervoersplan van de NMBS? Wat hebt u vandaag op het comité van de ministers van Mobiliteit van het koninkrijk verteld?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Minister, onder de vorige regering hebben we maanden, jaren geleden een Vlaamse spoorstrategie uitgewerkt. We hebben heel duidelijk de elf prioriteiten voor de ontsluiting via de trein op papier gezet en aan de federale overheid bezorgd.

Nu blijkt dat in het vervoersplan – dat is niet het investeringsplan, maar het hangt er sterk mee samen, want het ene kan niet zonder het andere – dat van 2016 tot 2021 loopt, er geen enkel spoor te vinden is van de bijkomende prioriteiten die wij vanuit Vlaanderen hebben doorgegeven.

Minister, ik ga het toch opnemen voor Limburg. Ik weet dat u voor de helft toch een hart hebt voor Limburg. Voor Limburg zijn er drie belangrijke prioriteiten: lijn 15, lijn 18 en lijn 19, waarbij de minister-president lijn 18 zelfs als topprioriteit voor Vlaanderen naar voren heeft geschoven. Ook daarvan is niets terug te vinden.

Minister, ik ben dan ook tevreden dat u zeer alert hebt gereageerd en onmiddellijk aan de rem hebt getrokken en hebt gezegd: stop! Dat vervoersplan gaan we op die manier niet goedkeuren, want in de volgende vijf jaar moet er toch wel zicht zijn op nieuwe ontwikkelingen op het vlak van spoorinfrastructuur in Vlaanderen.

Wij zijn dus zeker dankbaar dat u dat al hebt gedaan, maar we weten dat u het natuurlijk niet volledig in handen hebt. Als N-VA willen we u daarin steunen, maar stellen we ook de vraag: wat kunt u concreet nog verder ondernemen om die koppeling van het vervoersplan en het investeringsplan vast te houden en om de Vlaamse prioriteiten zowel in het investeringsplan als in het vervoersplan op te nemen?

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Minister, ik beken dat ik uw frustratie deel over het uitblijven van een investeringsplan voor de NMBS, anderhalf jaar nadat het vorige in de vuilbak werd gesmeten. Het is de logica zelf dat op het ogenblik dat een plan wordt gemaakt over waar en wanneer de treinen rijden, men ook een zicht krijgt op waar er in de toekomst verder zal worden geïnvesteerd. Ik ben heel blij dat er in dit parlement een consensus over is dat er moet worden geïnvesteerd in het spoor. Meer zelfs, er is een consensus over in welke projecten moet worden geïnvesteerd: de spoorlijn Mol-Hasselt, Hasselt-Neerpelt, Gent-Zelzate zijn bijvoorbeeld drie concrete projecten die op tafel liggen. Waarom hebben we daar een consensus over? Omdat we allemaal beseffen dat het spoor de rug-gengraat is van ons openbaar vervoer. Als we iets willen doen aan de fileproblematiek, moeten we meer mensen op de trein krijgen.

Collega's van de meerderheid, laat ons wel wezen. Waarom blijft het investeringsplan van de NMBS uit? Omdat er beslist werd om 3 miljard euro te besparen op het spoor. Die beslissing werd genomen door de partijen van de collega's die hier aan het spreekgestoelte staan en komen klagen dat er geen spoor is van de investeringen, die eigenlijk protesteren tegen de gevolgen van het beleid waar ze zelf mee in hebben beslist. Goed, misschien zijn de inzichten stilaan aan het wijzigen.

Minister, u hebt gisteren overleg gehad met uw federale collega en uw gewestelijke collega's. U zou daar de problemen op tafel leggen. Tot welke perspectieven heeft dat overleg geleid voor de projecten die wij in Vlaanderen willen waarmaken op het spoor?

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, als u de kaart trekt van de Vlaamse spoorvisie, dan staat hier uiteraard een medestander voor u, eerst en vooral als Limburger, want voor Limburg zijn er drie heel belangrijke ontbrekende schakels, die essentieel zijn om een degelijke spoorontsluiting te krijgen in een provincie die dat vandaag allesbehalve heeft.

Ook als CD&V'er ben ik een medestander. We hebben vorige legislatuur het voortouw genomen in een Vlaamse spoorstrategie. Er is inderdaad een consensus over gegroeid, want als we een degelijk Vlaams mobiliteitsplan willen ontwikkelen, dan hebben we de trein als ruggengraat nodig. Dat komt trouwens ook terug in uw conceptnota basisbereikbaarheid. De prioriteiten die in de Vlaamse spoorstrategie zijn geformuleerd, zijn een heel duidelijk en goed instrument om verder te werken.

Toen ik maandag kennis nam van het feit dat u het vervoersplan niet goedkeurde wegens het ontbreken van de Vlaamse spoorvisie, dan zeg ik in eerste instantie dat ik aan de zijde sta van iedereen die de problematiek mee op tafel gooit, los van het feit of u daar uiteindelijk al dan niet de beslissende bevoegdheid in hebt, maar ik lees vandaag: 'Weyts keert kar en keurt vervoersplan NMBS goed.'

Ik heb daar de wenkbrauwen bij gefronst. Ik zie dat u dat ook doet. Ik neem dus aan dat u zo dadelijk meer uitleg zult geven bij wat nu precies uw houding is. En ik zou vooral graag weten welke engagementen u inmiddels al dan niet al op zak hebt.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil eerst het onderscheid maken tussen investeringsplan en vervoersplan. Wat nu ter tafel ligt, is het vervoersplan. Dat is dus eigenlijk de planning voor de komende jaren: welke lijnen wil de NMBS gaan exploiteren en met welke frequentie? Daar komt het vervoersplan in een notendop op neer.

Ik heb daar, omdat mij dat gevraagd werd, maandag op gereageerd, met vermelding van positieve punten en enkele negatieve punten. Ik begin met de positieve punten. Ten eerste: de procedure van betrokkenheid. Ik heb bij de start van deze regering de CEO's van NMBS en Infrabel bij mij geroepen en gezegd dat het niet kan dat we, zoals in het verleden, meemaken dat de NMBS een vervoersplan opstelt en dat de deelstaten, en meer bepaald De Lijn en het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW), helemaal niet betrokken worden bij de totstandkoming ervan. Zij hebben zich geëngageerd om die betrokkenheid tot stand te brengen. Op bepaalde plaatsen rijdt de bus immers letterlijk naast de trein. Dat is een beetje onzinnig. En zij hebben ook woord houden. Die betrokkenheid bij de totstandkoming is goed gebeurd op het operationele niveau van De Lijn en het Departement Mobiliteit en Openbare Werken.

Het tweede positieve element is dat in het vervoersplan in een verhoging van het aanbod voor Vlaanderen is voorzien. Er is dus geen besparing, mijnheer Vandembroucke, maar een verhoging van het aanbod: in december van dit jaar al extra lijnen in Antwerpen, en volgend jaar in Gent. Dat is zeker een positief element.

Er zijn echter ook minstens twee negatieve zaken. Ten eerste kun je een vervoersplan niet zomaar goedkeuren zonder dat je zicht hebt op het investeringsplan van zowel NMBS als Infrabel. Stel dat de NMBS zegt dat ze deze of gene lijn wil exploiteren, maar dat Infrabel vervolgens zegt dat het daar geen spoor zal

aanleggen, of de maximumsnelheid wil beperken, of ervoor zal zorgen dat er geen elektrificatie komt. Het een houdt dus verband met het ander. En net dat hadden wij eind september op een vergadering van de ministers van Mobiliteit beslist, namelijk dat het vervoersplan en de investeringsplannen van NMBS en Infrabel één geheel zouden vormen en dus ook samen ter goedkeuring zouden worden voorgelegd. Dat is in dezen niet gerespecteerd. Daarom heb ik gezegd dat dat voor ons niet kan en dat ik namens de Vlaamse Regering dit vervoersplan niet kan goedkeuren.

Een tweede zaak is dat bij de voorstelling van het vervoersplan in de raad van bestuur van de NMBS uitdrukkelijk werd gesteld dat vier van de elf Vlaamse spoorprioriteiten geen deel uitmaken van het vervoersplan, omdat het technisch allemaal niet mogelijk zou zijn in de komende jaren. Dat gaan dan over lijnen 15, 18, 19 en 204. Dat zijn drie Limburgse lijnen en één Oost-Vlaamse. Lijn 204 is Gent-Zelzate. Die andere drie lijnen zijn zeer belangrijk, niet alleen voor Limburg, maar ook voor de verbinding met de Antwerpse haven en zelfs in het kader van de IJzeren Rijn.

Ik had maandag nog een overleg met de Nederlandse collega-minister Schultz, waarbij we samen de elektrificatie van lijn 19 Mol-Neerpelt bepleitten. Dat is belangrijk voor de IJzeren Rijn en de ontsluiting van de haven van Antwerpen. De Nederlanders willen ook aan hun kant van de grens investeren.

Bij de voorstelling van het vervoersplan werd dus gesteld dat men vier van de Vlaamse spoorprioriteiten niet zou doen. Ik heb dan gezegd dat dat een negatieve voorafname is, want als je dat er zo in zet, kun je er donder op zeggen dat dat in het investeringsplan van Infrabel en NMBS ook allemaal in de vuilnisbak wordt gegooid.

Op basis van die twee punten – de afwezigheid van zicht op het investeringsplan van Infrabel en NMBS enerzijds en de negatieve voorafnames anderzijds – heb ik dus gezegd dat wij dat niet kunnen goedkeuren. Vervolgens hebben we dinsdagochtend een langdurig onderhoud gehad met de mobiliteitsministers op het kabinet van minister Bellot. Dat heeft toch wel drie uur of langer geduurd. Wat was het resultaat daarvan? Ten eerste is de goedkeuring van het vervoersplan voor eind december. Op dat moment zullen we ook effectief de stand van zaken zien van het investeringsplan van zowel NMBS als Infrabel, zoals aanvankelijk overeengekomen.

Ten tweede, de negatieve voorafnames worden geschrapt uit de voorstelling van het vervoersplan. We halen dus twee keer onze buit binnen. Ik ben daar tevreden over.

Het is echter slechts een 'battle' op weg naar de grote veldslag die zich aandient op het vlak van het investeringsplan van zowel de NMBS als Infrabel. In dezen heb ik dus niet meer gedaan dan trachten op te treden als een behartiger van ons regeerakkoord, van hetgeen we hier altijd kamerbreed hebben verkondigd, als een behartiger van de Vlaamse belangen. Vooralsnog is dat gelukt, maar in de volle wetenschap dat de grote veldslag er nog zit aan te komen.

Marino Keulen (Open Vld): Belangrijk is dat we nu de status kennen van dat vervoersplan. Eigenlijk is het opgeschort. Het is voor de collega's belangrijk om te weten wat middel is en wat doel. Eigenlijk is het doel inderdaad dat vervoersplan. Het middel is het investeringsplan, het investeringsprogramma. Minister, ik denk dat u zelf een hefboom kunt hanteren. U schermt heel vaak met de techniek van de prefinanciering van een aantal spoorprojecten. Ikzelf ben eerder gewonnen voor cofinanciering, om te zeggen: 'Leg geld op tafel zodat ze geen neen meer kunnen zeggen, want het speelt zich af in Vlaanderen.'

Voor Limburg is dit gewoon dramatisch. De lijn 15 is Mol-Hasselt. De lijn 18 is Hasselt-Neerpelt en 19 is Mol-Neerpelt. Als daar niets van terechtkomt, minister, moeten wij ons daar in 2019 niet aan de kiezer presenteren.

Het is weliswaar een federale materie. Wij zijn de Vlaamse overheid en kunnen via de technieken van de prefinanciering en zelfs cofinanciering een zweepslag geven. Ik denk uiteindelijk dat het publiek – dat zijn alle reizigers – wil dat er ook een alternatief bestaat via dat openbaar vervoer. En wie dat dan doet, dat zal de mensen worst wezen. Ze willen dat alternatief krijgen. Het investeringsprogramma moest er begin dit jaar zijn. Dit moet absoluut op heel korte termijn op tafel komen, net om te komen tot een vervoersplan dat ook op maat is van de reiziger, van de behoefte van de Vlamingen. *(Applaus bij Open Vld)*

Lies Jans (N-VA): Minister, ik zeg uitdrukkelijk dank u wel omdat u zo uitdrukkelijk aan de rem hebt getrokken. Het is heel duidelijk dat u daarmee twee belangrijke zaken hebt binnengehaald. Ik ben zeer tevreden om te horen dat die koppeling tussen het vervoersplan en het investeringsplan blijft, dat het ene niet kan worden goedgekeurd zonder het andere. Een tweede element waarover ik zeer tevreden ben, zeker voor Limburg, is dat u die drie prioriteiten uit de onderste lade hebt gehaald. Die drie lijnen in Limburg hebben zowel bij de NMBS als bij Infrabel heel lang in de onderste lade gelegen. Het wordt tijd dat die opnieuw boven op de stapel worden gelegd. Door zo te reageren, hebt u daaraan alvast meegewerkt.

Wat de cofinanciering betreft, wil ik de heer Keulen even aanspreken. Ik weet dat dat leuk klinkt op TV Limburg 'we gaan voor cofinanciering', maar ook in de commissie heeft de minister al gezegd dat cofinanciering door de zesde staatshervorming zo ingewikkeld geworden is dat, zelfs als we deze piste zouden kiezen, als we al geld zouden hebben voor cofinanciering, dat een enorme vertraging met zich zou meebrengen.

Minister, doe verder zoals u bezig bent. Met de prefinanciering maken we het hun gemakkelijker om ja te zeggen en moeilijker om nee te zeggen. *(Applaus bij de N-VA)*

Joris Vandenbroucke (sp.a): Minister, u zegt: 'Dankzij het overleg dat ik heb afgedwongen, zal het vervoersplan van de NMBS pas in december worden goedgekeurd.' Het gekke is: in een persbericht van 28 oktober, de week voor u van zich liet horen, geeft de NMBS-groep zelf aan dat de raad van bestuur de krachtlijnen heeft goedgekeurd en dat het plan finaal pas eind december zal worden goedgekeurd. Met andere woorden: u klopt zich op de borst met het binnenhalen van een eis die eigenlijk al lang aan de eisende partij was toegezegd, meer zelfs, was beslist.

Een tweede element dat ik op tafel wil leggen, is het investeringsplan. U zegt: 'Die koppeling is voor mij belangrijk.' Ik vind dat ook. Het is de logica zelve. Dat investeringsplan zal er echter niet komen zolang de NMBS en Infrabel niet hebben beslist hoe die 3 miljard euro besparing die u oplegt, zal worden geabsorbeerd. En als ik goed ben ingelicht, minister, is Infrabel er nog altijd niet uit hoe het zijn aandeel in die besparingen zal verwerken. Gelet op het feit dat u zich sterk maakt dat die koppeling wordt gemaakt, gelooft u dat er eind dit jaar een nieuw investeringsplan voor de NMBS op tafel zal liggen?

Lode Ceysens (CD&V): Minister, nog eens dank voor uw verwijzing naar de lijn Antwerpen-Weert. Ik heb daar een jaar geleden samen met de collega's van het CDA nog voor gepleit. De reactie toen van collega's daarop was soms dat dat een lokaal dossier is. Neen, dat is een verbindend dossier. Dat is euregionaal heel erg belangrijk. Ik neem akte van uw antwoord. Het is niet zo dat het investeringsprogramma is vooruitgetrokken, maar het vervoersprogramma gaat wat achteruit en is gekoppeld. Daar valt zeker wat voor te zeggen. Wij volgen dat op. Ik zal het kort houden, want u hebt huiswerk. Eigenlijk moet u zo snel mogelijk van dit spreekgestoelte af kunnen, want over die o zo belangrijke lijn 18 hebt u een tijd geleden heel duidelijk in de commissie gezegd dat u die cofinanciering die in de Vlaamse spoorstrategie staat, niet zou toepassen. Wat dat betreft, wijkt u af van de Vlaamse spoorstrategie. Dat duurt immers veel te lang. U zei voor

prefinanciering te gaan, want dan zou u sneller kunnen gaan. U hebt me toen geantwoord, begin oktober, dat u aan minister Bellot had gevraagd om een werkgroep op te richten om erover na te denken hoe die prefinanciering eruit zou kunnen zien. U had daar toen nog geen antwoord op gekregen. We zijn ondertussen een maand verder. Hoever staat het met die werkgroep over die prefinanciering? Immers, willen we dat die lijn 18 daar in december in zit, dan moeten we klaar zijn met ons huiswerk. Anders zal dat er nooit in zitten. Graag dus een kort antwoord, want ik denk dat u nog werk hebt.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, wie uw reacties op dat NMBS-vervoersplan hoort of leest, zou kunnen denken dat u een of andere strijd aan het voeren bent tegen vreemde machten. Dat is nochtans niet zo: de NMBS is een overheidsbedrijf waarvoor de Federale Regering bevoegd is, een regering die aan Vlaamse zijde uit dezelfde partijen bestaat als deze Vlaamse Regering. Als u het dus ernstig meent met uw pleidooi voor die diverse Limburgse lijnen, dan moet u ervoor zorgen dat er in de Federale Regering van Vlaamse zijde op de tafel wordt geklopt. Dan moet u ervoor zorgen dat uw eigen Limburgse N-VA-minister, de heer Vandeput, op de tafel klopt binnen de Federale Regering om ervoor te zorgen dat die lijnen er komen. Anders zullen mensen met een slechter karakter dan het mijne denken dat u dat alleen maar doet om Limburgse zieltjes te winnen. Ik kan u in elk geval zeggen dat de Limburgers uw charmeoffensief alleen maar zullen weten te waarderen als uw stoere woorden ook worden omgezet in concrete daden.

Minister Ben Weyts: Wat dat laatste betreft, we hebben trouwens ook onmiddellijk een signaal gegeven vanuit het federaal parlement, en dat heeft zijn vruchten afgeworpen. Tot spijt van wie het benijdt, we zijn op korte termijn waakzaam geweest. Het minste dat je kunt zeggen, is dat we de Vlaamse belangen hebben gevrijwaard in dezen en dat we correct zijn opgetreden, als een goede huisvader.

Wat de prefinanciering betreft, en die uitnodiging die ik heb gestuurd aan college Bellot, ik heb hem ook aan die uitnodiging herinnerd. Hij zou dat opnemen. Dat maakt ook deel uit van de verdere besprekingen. We hebben ook de afspraak gemaakt dat we elkaar alleszins voor eind december opnieuw zullen zien, in het kader van zowel het investeringsplan van de NMBS als de stand van zaken met betrekking tot Infrabel, waarover we inderdaad nog niets weten. Zodoende zullen we de stand van zaken kunnen opmaken van die beide investeringsplannen, en vervolgens ook van het vervoersplan. Ik denk dat ik in dezen het maximale heb gedaan dat we kunnen doen. We blijven waakzaam en ik hoop dat we dat met zijn allen ook kunnen blijven, als één Vlaams Parlement, als één Vlaamse samenleving.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, het is ontegenzeggelijk zo dat u ontzettend uw best doet. Dat is onloochenbaar. Finaal zal het eigenlijk hierop neerkomen: wordt de daad bij het woord gevoegd? Er is prefinanciering. Er is cofinanciering; Het ene is een voorschot geven, het andere is mee betalen. Het lijkt me vooral belangrijk dat finaal die investeringen ook gebeuren. We hebben ons daartoe verbonden. We moeten er nu inderdaad uiteindelijk voor zorgen dat dat investeringsprogramma er zo snel mogelijk is, dat we ook weten over wat we discussiëren. We zullen echter zeker en vast niet wijken. Die drie projecten, zeker wat de lijnen 15, 18 en 19 betreft, moeten daarbij. Wat dat betreft, mag u zeker en vast geen millimeter afwijken van de standpunten die hier in het parlement unaniem zijn ingebracht vanuit de Vlaamse spoorstrategie. Dat is dus duidelijk.

Lies Jans (N-VA): Minister, u laat het niet bij woorden, maar u stelt ook daden. Wat het vervoersplan betreft, was er in het verleden bijvoorbeeld geen enkel overleg met het Vlaamse niveau. Het is nu al zeer goed dat er over het vervoersplan op Vlaams niveau ook wordt gesproken en dat u daar een voet tussen de

deur hebt. Op dat stuk zijn de daden alvast duidelijk. Ook wat de andere punten betreft, zou ik graag daden zien en ik kan u alleen maar aansporen om verder strijdvaardig te zijn. U nam daarnet een vrij militaristische houding aan, doe zo voort, zodat we tegen 2020 een verdere ontwikkeling kunnen zien van het openbaar vervoer en van de treinen in Limburg en in heel Vlaanderen.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Minister en collega's van de meerderheid, ik heb hier zeer veel mooie woorden gehoord over het spoor en de noodzaak aan investeringen, maar de enige daad die ik tot nu toe heb gezien is dat uw eigen partijgenoten in de Federale Regering beslist hebben om 3 miljard euro te besparen op het spoor. Die besparingen maken het onmogelijk om uw lang lijstje van investeringen waar te maken. Als u de daad bij het woord wilt voegen, praat dan met uw eigen partijgenoten in de Federale Regering en zeg hun dat ze moeten investeren in het spoor in plaats van er 3 miljard euro op te besparen. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Lode Ceyssens (CD&V): Minister, ik stel vast dat de werkgroep rond die prefinitanciering nog niet is samengekomen. U hebt wel een engagement van minister Bellot voor een ontmoeting. Ik zou er toch op aandringen dat daaraan wordt voortgewerkt, anders wordt het voor lijn 18, die voor Noord-Limburg zo belangrijk is, tegen eind december helemaal niets. Ik herinner aan een uitspraak die hier tijdens de vorige legislatuur is gedaan, namelijk dat de minister van Openbare Werken en de minister-president bij de federale overheid keihard op tafel moesten slaan om die Vlaamse spoorstrategie te realiseren. Ik neem aan dat dit principe ook deze legislatuur verder gehuldigd wordt.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Piet De Bruyn aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over zelfdoding bij holebi's en transgenders en de nood aan een omvattende doelgroepspecifieke preventiestrategie

De voorzitter: De heer de Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): We weten al vele jaren dat zelfdodingsgedrag, gaande van gedachten tot de daad zelf, niet gelijkmatig verdeeld is over de hele bevolking. We weten ook al lang dat er regionale verschillen zijn. West-Vlaanderen, bijvoorbeeld, draagt een veel zwaarder lot wat betreft suïcide en suïcidepogingen.

Ook bij holebi's en transgenders weten we al vele jaren dat zelfmoordgedrag frequenter voorkomt en ernstigere vormen aanneemt. In dat opzicht is het onderzoek dat een tiental dagen geleden gepubliceerd werd, eigenlijk ook niet nieuw. Het confronteert ons wel opnieuw met de bestaande zware last die door bepaalde doelgroepen wordt gedragen. We dringen ook al langer aan, en daarover verschillen we tot nu toe van mening, op de noodzaak van doelgroepspecifiek preventiebeleid, aansluitend en boven op het brede gevoerde preventiebeleid wat betreft suïcidepreventie.

Geconfronteerd met de nieuwe cijfers, die opnieuw die noodzaak aantonen, is mijn vraag heel eenvoudig: bent u bereid het bestaande, brede, algemene suïcidepreventiebeleid dat we in Vlaanderen uitvoeren, aan te vullen met een complementair beleid wat betreft de preventie van suïcide bij holebi's en transgenders?

De voorzitter: Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Collega De Bruyn, u hebt de context juist geschetst. Er is een Vlaams actieplan. Voor elke zelfdoding die we kunnen vermijden, moeten we die inspanning absoluut doen. Dat plan heeft inderdaad een algemene en

brede strategie, maar is ook zeer expliciet en vermeldt ook een aantal doelgroepen waarvan we weten dat daar verhoogde risico's zijn.

Een van die doelgroepen zijn holebi's en transgenders. In 2015 is er, in uitvoering van dat plan, een actie geweest om samen te zitten met de holebiverenigingen en met de mensen die vanuit de suïcidepreventie de expertise hebben, om te kijken wat er op de werkvloer kan gebeuren om de bijscholing en opleiding te verbeteren. Ook in dat kader is met het Transgender Infopunt, het Vlaams expertisecentrum suïcidepreventie en met een aantal andere organisaties een onderzoek gevoerd naar de specifieke triggers, de momenten, de risico's die in die doelgroep dat gevaar voor suïcidale gedachten kunnen vergroten.

De verdienste van die studie is dat we nu inderdaad heel duidelijk zien wat die momenten zijn. Het gaat over de ervaring van uitsluiting; het gaat over het niet aanvaard worden, ook door familie; het gaat over momenten dat men met fysiek geweld geconfronteerd wordt vanwege zijn of haar homo, lesbisch of transgender zijn. Dus is het logisch dat we, zoals het actieplan ook voorziet, een specifiek luik aan het actieplan toevoegen, gebaseerd op deze extra informatie.

Er gebeuren natuurlijk al een aantal zaken, die we kunnen versterken. Ze worden door de studie bevestigd als goede strategieën. Het Transgender Infopunt leidt met zijn buddyproject familie van transgenders op als ervaringsdeskundigen. Het begeleidt die families in het aanvaardingsproces. Dat is een belangrijk instrument voor diegenen die zoiets vernemen van een familielid. Bij de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg's) kan men terecht als men suïcidale gedachten heeft. Maar ik ben het er absoluut mee eens dat wij nu moeten bekijken hoe wij een aantal acties kunnen ondernemen die specifiek door kunnen gaan op datgene wat door de studie als belangrijk naar voren wordt geschoven. We zullen met politie en justitie moeten spreken in het kader van het interfederale plan tegen discriminatie en geweld tegen holebi's en transgenders. Er moeten zeker specifieke zaken gebeuren. Daarover moeten wij met de verenigingen spreken. Ik ben echt van plan om, als logische uitvoering van het globale plan voor de doelgroepen, specifiek te bekijken hoe je een aantal acties kunt specificeren en doelgroepspecifiek maken.

Piet De Bruyn (N-VA): Minister, u weet dat ik rotsvast geloof in ons Vlaamse Actieplan Suïcidepreventie. Ik zeg 'rotsvast' zonder enig gevoel voor overdrijving. Maar we hebben eerder ook al gezien dat een aantal kwetsbare doelgroepen, die daarin geïdentificeerd worden, onder meer holebi's en transgenders, tot nu toe niet de passende concrete acties en brede strategieën ingevuld vonden die op hun kwetsbare positie een gepast antwoord moeten geven. Er worden daarin stappen gezet. Ik kan dat alleen maar toejuichen. Ik kan uiteraard alleen maar hopen dat u in de uitvoering en ontwikkeling ervan verder gaat op het pad dat voorzichtig werd ingezet, waarbij aanwezige expertise op het vlak van suïcidepreventie en expertise die in Vlaanderen aanwezig is wat betreft het algemeen welbevinden van holebi's en transgenders worden samengebracht, ruimte krijgen en budget krijgen om effectief die brede doelgroepspecifieke preventiestrategie te ontwikkelen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft woord.

Vera Jans (CD&V): Voorzitter, ik wil namens mijn fractie de vraag van de heer De Bruyn onderschrijven. Minister, ik vind uw antwoord duidelijk. Het komt tegemoet aan een heel terechte vraag, die nu ook met de enkele dagen geleden gepubliceerde studie wordt onderbouwd. We hebben een heel ambitieus actieplan waarin wordt ingezoomd op een aantal kwetsbare risicogroepen, die vaker worden geconfronteerd met zelfdodingspogingen en zelfdoding.

Minister, ik wil in dat kader nog even de aandacht vestigen op de groep van de zogenaamde KOP-kinderen: kinderen van ouders met een psychiatrische problematiek. Ook daar zien we dezelfde verschijnselen. Wanneer we kijken naar specifieke

doelgroepen, lijkt het me zinvol om ook deze groep nog even te noemen, omdat we weten dat specifieke preventiestrategieën, zoals de heer De Bruyn bepleit, vaak heel zinvol zijn.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, ons land is een voortrekker op het vlak van de gelijkberechtiging van holebi's. Toch zitten wij nog met zulke slechte cijfers en resultaten inzake welbevinden. Een actieplan is zeer nodig. Ik onderschrijf de woorden van de heer De Bruyn: meer concrete en doelgerichte acties zijn nodig. Mijn partij is daar al lang voorstander van. We zullen erover waken dat die acties concreet genoeg zijn en snel genoeg worden uitgevoerd, zodat ze resultaat afwerpen.

Ook wat onderwijs betreft, kunt u met uw collega spreken over het versterken van het onderwijsbeleid inzake gendergelijkheid, het bespreekbaar maken van seksuele geaardheid, omdat de groep holebi-jongeren het toch moeilijker heeft op dat vlak dan de heteroseksuele jongeren. Ook binnen de doelgroep zelf hebben de oudere holebi's wat meer aandacht nodig. Ze worstelen ook met specifieke problemen. Ik hoop dat uw acties concreet genoeg zullen zijn. We zullen ze met aandacht verder opvolgen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Het zijn inderdaad cijfers die binnenkomen en die hard zijn in een regio als de onze, waar nog steeds zoveel jongeren psychisch heel kwetsbaar zijn als het om hun geaardheid gaat. Minister, het is goed dat u een specifieke actie onderneemt na al die jaren dat erom wordt gevraagd, want het is niet de eerste keer dat de heer De Bruyn of andere collega's op het podium staan.

Ik wil ook, zoals mevrouw Brusseel, pleiten voor het bredere luik. Als het gaat over het psychisch welzijn of welbevinden van onze jongeren, moeten we verder kijken dan enkel de suïcide. Suïcide is iets verschrikkelijks, maar het psychisch welzijn is veel breder. U hebt al heel lang een plan aangekondigd over geestelijke gezondheidszorg. Wanneer komt dit plan er? Waar blijft het? Zal daarin ook aandacht zijn voor holebi's? Er is vijf keer meer kans dat holebi-jongeren zelfmoord plegen. Het psychisch welzijn in ons land is nog steeds niet goed voor die jongeren. Ze verdienen een prioritaire en aparte aanpak.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp-a): Mijnheer De Bruyn, ik dank u om deze actuele vraag te stellen en ik houd een gelijkaardig pleidooi. Structurele financiering voor doelgroepenspecifieke maatregelen die kunnen worden ingebed in werkingen die al bezig zijn met die doelgroepen, die er contacten mee hebben, dat is echt essentieel. Minister, ik ben blij dat u daar werk van wilt maken en ik kijk er echt naar uit.

Als u praat met de federale collega's, oppert u dan misschien ook eens het idee om strafverzwaring, niet enkel voor homofobie, maar ook voor transfobie in te voeren. Misschien is dat maar een signaal van de vele. Laten we toch allemaal blijven onthouden dat het probleem niet de geaardheid is van holebi's of transgenders, maar wel de manier waarop de samenleving ermee omgaat. Het is een collectieve taak om de samenleving daar anders naar te laten kijken.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, ik ben het met veel zaken eens. Het principe 'Health in All Policies' geldt hier natuurlijk ook. Je kunt zeggen dat dit te maken heeft met het pleidooi voor een respectvolle samenleving, met de strijd tegen discriminatie, met vorming, opleiding, opvoedingsondersteuning, met strafbepalingen. Heel veel dingen kun je linken aan de strijd tegen suïcide en de suïciderisico's en

die zijn absoluut belangrijk. Daar moeten we aan meewerken. Er bestaan afspraken, ook interfederale, om hieraan te werken, geen enkel probleem.

Als we het hebben over suïcidepreventieplannen, dan moeten we 'cibleren'. Dan moeten we zeggen: dit zijn de zaken die wij opnemen en die in onze corebusiness terechtkomen. Ik pleit ervoor om dat te doen binnen het goedgekeurde tweede Vlaams actieplan. Ik doe dat omdat we vermoeden en hopen dat dat plan succesvol is. Uit de cijfers kunnen we al voorzichtig vermoeden dat onze aanpak toch een zeker resultaat neerzet, hoewel het nooit voldoende is. Het kan en moet steeds beter zijn. Ik pleit ervoor om ons binnen dat plan te positioneren en te doen wat in dat plan is aangekondigd: we moeten doelgroepspecifiek een aantal zaken versterken.

Bij doelgroepspecifiek wil ik enige nuance aanbrengen. Het wil niet zeggen: alleen maar gericht op communicatie en het welbevinden van de doelgroep. Er zijn ook een aantal actoren in de samenleving – ik denk aan politie en justitie – die we moeten doen beseffen dat de momenten waarop ze worden geconfronteerd met fysiek geweld, momenten zijn van verhoogde risico's op suïcidaal gedrag. Dat zullen ze beter moeten ondersteunen en equiperen om te weten wat te doen en hoe te reageren.

Ik ben het dus helemaal eens met de idee dat we nu, zeker aan de hand van de informatie, moeten doorzetten in een consistente strategie. Het zou een beetje oneerlijk zijn om te zeggen dat er nog niets gebeurt. Er lopen wel degelijk al een behoorlijk aantal acties. Het is het moment om die te verstevigen in overleg met de verenigingen en te consolideren voor de volgende jaren.

Piet De Bruyn (N-VA): We moeten goed het oog houden op de heel specifieke klemtoon die we hebben gelegd bij holebi's en transgenders. Er zijn voor de rest een heleboel interessante opmerkingen gemaakt die we mee moeten nemen, maar ik leg opnieuw even daar de focus.

Ik stel vast dat in het actieplan de doelgroep als kwetsbaar werd omschreven, maar dat de nodige concrete actieplannen ontbraken. Die worden nu in het vooruitzicht gesteld. Dat is een goede zaak. Ik breng de timing die ondertussen is gepasseerd, even in herinnering. Ik heb daar voor het eerst op 7 oktober 2014 in de commissie voor gepleit. Een tweede keer heb ik daar op 13 oktober 2015 in de commissie met meer aandrang voor gepleit. Vandaag, 9 november 2016, alweer een jaar later, staan we hier en zijn de eerste stappen gezet. Ik juich die toe. Ik hoop dat als we volgend jaar een stand van zaken opmaken, we met zijn allen vaststellen dat er concrete acties zijn geweest, ingebed in brede strategieën, voldoende overlegd met groepen waar de competentie zit, zodat we kunnen zeggen dat er opnieuw een stapje in de juiste richting is gezet, en als het kan zelfs een grote stap. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de integratie van vluchtelingen op de Vlaamse arbeidsmarkt

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de integratie van erkende vluchtelingen op de arbeidsmarkt

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de integratie van vluchtelingen op de Vlaamse arbeidsmarkt

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, u hebt het rapport van Itinera gelezen. Het was een scherp en duidelijk rapport en een vernietigend rapport voor het Vlaams beleid inzake de integratie van vluchtelingen op de arbeidsmarkt. Er waren heel wat opmerkingen. De twee belangrijkste waren dat het huidige beleid te traag gaat en dat het te weinig is.

Het gaat te traag. Onderzoek wijst uit dat vluchtelingen zo snel mogelijk contact moeten hebben met de arbeidsmarkt om meer kans te maken op een permanente integratie op de arbeidsmarkt. Vandaag zien we dat de vluchtelingen toekomen. Ze moeten een traject doorlopen met betrekking tot integratie en taal. Als ze een hoger diploma hebben, moeten ze een tijdlang wachten totdat hun diploma gelijkgeschakeld is. Dan – in vele gevallen duurt dat een jaar – komen ze bij VDAB, die klaarstaat om hen met open armen te ontvangen. Daar gaat te veel tijd over. Integratie en taal zijn belangrijk, maar neem alles samen. Zorg ervoor dat er zowel op het vlak van werk, taal als integratie wordt ingezet. Die dingen versterken elkaar en daardoor zorg je ook voor een eerste snelle contact.

Een tweede kritiek betreft dat het te weinig is. De goede initiatieven die er wel zijn, zijn niet gestructureerd en niet gecoördineerd. Het betreft initiatieven hier en daar, maar ze bereiken verre van de hele doelgroep. Dat zorgt ervoor dat Itinera zegt dat we momenteel met een soort van noodtoestand zitten. We dreigen een soort van nieuwe onderklasse te creëren in onze samenleving als die grote groep uit de boot zou vallen. Itinera trekt aan de alarmbel en zegt dat we er nu op moeten inzetten.

Minister, wanneer mag ik van u een noodplan verwachten om de aangekaarte problemen te tackelen? (*Applaus bij Groen*)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, vorige week heeft Itinera inderdaad de kat de bel aangeboden, alleszins in felle bewoordingen. Het gaat volgens hen over een arbeidscrisis. We zijn van een asielcrisis naar een arbeidscrisis geëvolueerd, volgens deze denktank. Nochtans is deze denktank geen links clubje sociaal assistenten. Het is een denktank die opkomt voor een bedrijfsvriendelijk klimaat, met een economische insteek. Misschien moeten we er wel eens naar luisteren.

Sinds begin 2015 zijn ongeveer 60.000 asielzoekers naar ons land gekomen, waarvan 60 procent wordt erkend. Het is onze humanitaire plicht en verantwoordelijkheid om te voorzien in een menswaardige opvang voor mensen in nood. Maar zodra ze erkend zijn, is ook integratie van belang. Het sleutelelement voor integratie is werk. U hebt daar heel wat acties voor ondernomen. De regering heeft een plan uitgewerkt en er worden terecht meer mensen en middelen ingezet om daaraan te werken. Wij zijn benieuwd naar de resultaten van dat plan en naar de wijze waarop u kunt inspelen op hier en daar terechte kritiek van Itinera. Zo is snelheid van belang, moeten we databanken op elkaar afstemmen en beter

samenwerken met de federale dienst Vreemdelingenzaken enzovoort. Ik ben benieuwd welke aanbevelingen u ter harte zult nemen om uw actieplan nog verder te versterken en om nog sneller in te spelen op de noden van de arbeidsmarkt en van de vluchtelingen die hier binnenkomen en erkend zijn.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, de eerste vraagsteller vraagt waar dat plan is, de tweede vraagt zich af waar het samenwerkingsakkoord met Fedasil is. Dat akkoord is gesloten in juli 2016.

Tijdens de commissievergadering van 29 september hebben we het uitvoerig gehad over de problematiek naar aanleiding van een vraag om uitleg van Emmily Talpe. Recent stelde federaal minister van Werk Kris Peeters voor om met spoed een vergadering van het Overlegcomité bij elkaar te roepen om het te hebben over zo'n plan en dergelijke maatregelen. Minister, wat vindt u van dat voorstel en die oproep van Kris Peeters?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik begrijp dat u door de studie van Itinera vindt dat er opnieuw een aantal vragen moeten worden gesteld. De heer Ronse heeft er naar verwezen dat op 7 juli en op 29 september een aantal vragen om uitleg zijn gesteld in de commissie door hemzelf, mevrouw Talpe en de heer Annouri.

Mijnheer Annouri, u vraagt waar mijn plan is. Wij hebben dat actieplan toen echter al ten gronde besproken. Ik ben eigenlijk heel blij met de studie van Itinera. Ik zal er een aantal elementen uitpikken waar u naar verwijst maar waar het actieplan al aan tegemoetkomt. Het eerste is dat het traag gaat. Mijnheer Annouri, u zegt dat we geen lineaire trajecten moeten aanbieden. Men moet dus niet eerst inburgeren en de taal leren en pas na een jaar naar VDAB gaan. Vandaag gaan wij voor een geïntegreerde aanpak in plaats van een lineaire aanpak, met werk, mijnheer Bothuyne, als de integrerende factor. De taal wordt op de werkvloer geleerd en de integratie wordt meegenomen in het traject naar werk. Mijnheer Annouri, het eerste punt van uw kritiek dat u in het rapport van Itinera hebt gelezen, voeren wij vandaag al uit.

Een akkoord met Fedasil moet sneller kunnen worden gesloten. Wij gaan met VDAB naar de asielcentra en wij leggen aan de asielzoekers uit wat VDAB voor hen kan doen. We mogen niet vergeten dat die asielzoekers niet naar VDAB moeten gaan, er is geen verplichting. Zij zijn vrij om dat te doen. Wanneer zij echter weten wat de rechten en plichten zijn en wat ze van VDAB kunnen krijgen, dan zullen zij dan sneller doen.

Ik heb tijdens de zomer een akkoord gesloten met staatsecretaris voor Asiel en Migratie, Theo Francken, dat is uitgewerkt in een akkoord tussen VDAB en Fedasil, zoals ik al op 29 september zei.

Itinera zegt ook dat er minder moet worden gekeken naar de diploma's van de asielzoekers maar dat we vooral rekening moeten houden met hun competenties. In mijn eerste beleidsnota van de vorige en van de huidige legislatuur zeg ik uitdrukkelijk dat we niet alleen moeten kijken naar diploma's maar vooral naar wat mensen kennen en kunnen.

Dus ik voel mij, met wat Itinera zegt, eigenlijk vrij comfortabel. Blijkbaar hebben we goed geanticipeerd op de ideeën van Itinera.

Mijnheer Ronse, vanaf het eerste moment, vanaf september 2015 komen wij samen met de ministers van Onderwijs, Inburgering, Werk, Zorg en Wonen met onze

kabinetten, en onze administraties werken samen om een gecoördineerde en geïntegreerde aanpak te doen: dat zijn allemaal Vlaamse bevoegdheden. Als minister Peeters daar vanuit zijn bevoegdheid – ik zeg maar iets: arbeidswetgeving – iets aan kan toevoegen: heel graag. Ik ben altijd bereid om te luisteren. Ik heb nog geen uitnodiging gehad, dat kan nog komen. Ik ben altijd bereid om te luisteren en te zien wat we kunnen doen.

In elk geval, dit is een moeilijke aanpak. Dat heb ik van bij het begin gezegd. Het gaat over mensen – en dat zegt Itinera ook – die heel vaak lager geschoold zijn dan oorspronkelijk verwacht was. Maar ik pak het probleem aan en zal dat blijven doen. Ik denk dat Itinera mij steunt in de weg en de manier die wij in Vlaanderen toepassen.

Imade Annouri (Groen): Minister, uw antwoord is redelijk hallucinant en onvoorstelbaar. Het heeft een zeker 'comical Ali'-gehalte.

Er is een rapport dat redelijk vernietigend is. Het zegt dat een groep die hier sinds 2015 al is, uit de boot dreigt te vallen. En u zegt: 'Ik ben daarmee bezig en ik ben dit en dat aan het doen.' Ik heb niet ontkend dat u een plan hebt. Ik heb niet ontkend dat u bepaalde dingen doet, maar er is wel een groep die volledig uit de boot dreigt te vallen en daar hebt u een noodplan voor nodig.

De cijfers die u in de commissie hebt gegeven over de tewerkstelling van die bepaalde groep – en ik was erbij, minister, ik heb de vraag ook gesteld –, dat waren geen cijfers van tewerkstelling van vluchtelingen. Dat waren cijfers van anderstalige nieuwkomers. Ik zal u zeggen hoe dat komt, en dat is ook een kritiek van Itinera: er zijn geen cijfers van vluchtelingen. De monitoring loopt ook al mank. In plaats van daar nu tot een coherent beleid te komen en te zorgen dat u die gaten dichtrijdt, en dat u iets doet met die kritieken, zegt u: 'Ik ben goed bezig, alles loopt goed'. Ik voel mij gesteund door een rapport dat zegt: er is nood aan een noodplan en alles loopt fout. U leest daarin dat alles goed gaat, en dat vind ik onvoorstelbaar. *(Applaus bij Groen)*

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik dank u voor uw antwoord, minister. Het klopt dat deze regering bij het begin van de vluchtelingen crisis heel snel beslist heeft om dit geïntegreerd aan te pakken: Werk, Welzijn en Onderwijs, allemaal samen, om de uitdaging tegemoet te zien en daar een antwoord op te bieden.

Er worden een aantal acties bij u ondernomen die bijzonder goed zijn en waarvan de filosofie goed zit. Alleen moeten we dit rapport ook omarmen om onze eigen plannen en het plan dat u aan het uitvoeren bent, kritisch te analyseren en te zien waar het beter kan. Ik denk aan de samenwerking met de Dienst Vreemdelingenzaken. Deze dienst screent vluchtelingen, kijkt welke competenties ze hebben, om dan na een paar maanden vast te stellen dat VDAB hetzelfde gaat doen. Het zou beter zijn dat deze twee databanken met elkaar spreken en dat we op die manier een goed zicht hebben op de mogelijkheden en competenties van de vluchtelingen die hier binnenkomen en erkend worden.

Dat is een gigantische uitdaging, het gaat om vele tienduizenden mensen die op onze arbeidsmarkt komen. We willen niet dat zij verloren gaan voor de arbeidsmarkt, wij willen dat ze bijdragen aan onze economie en onze sociale zekerheid. We willen daarom dat ze zo snel mogelijk aan het werk gaan.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik kom nog eens terug op de commissievergadering van 29 september 2016. Daar gingen we allemaal aan de slag met dezelfde informatie die door Itinera werd meegegeven, namelijk dat slechts 3,6 procent van de vluchtelingen in een opvangcentrum over werk beschikte. Ik heb toen niemand horen vragen naar een noodplan.

Integendeel, daar heb ik u horen aangeven, minister, dat er 35 extra consultants door de VDAB worden ingezet om de screening te doen. Ik heb u horen zeggen dat het hele maatwerkbeleid gericht op competenties en werkplekken volledig wordt ingezet voor die vluchtelingen. Ik heb u horen zeggen dat we revolutionair zijn in Vlaanderen met een onestopshop op het opvangcentrum zelf waar VDAB langskomt. Waar er nood is aan een noodplan, is deze aanpak exemplarisch voor heel Europa. We zijn sterk bezig.

Minister, wanneer is een evaluatie gepland?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, ik heb over deze problematiek vorige week ook een vraag om uitleg ingediend, maar ze werd geweigerd. Collega Ronse, toch bedankt voor de eervolle vermelding.

De conclusies van Itinera sluiten aan bij de vroegere SERV-adviezen over vluchtelingen en hooggeschoolde allochtonen en ze leggen ook de vinger op de wonde. Kort samengevat: we kennen de asielzoekers onvoldoende; ze zijn blijkbaar ook lager geschoold dan we dachten; het gaat allemaal wat trager dan gehoopt. Automatisch, en terecht, wordt er dan in de richting van de VDAB gekeken om de activering te verfijnen en te versnellen.

Minister, voor alle werkzoekenden geldt een maatgerichte aanpak met een focus op talent. Overweegt u ook verfijningen voor vluchtelingen? Ik heb het dan in het bijzonder over de aanbeveling van Itinera om te focussen op de vluchtelingen die net op de arbeidsmarkt komen, om te vermijden dat ze de trein van de activering missen.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Collega's, historisch scoren migranten op de arbeidsmarkt slecht. Het dramatische is dat er nu cijfers zijn waaruit blijkt dat vluchtelingen eigenlijk nog tien keer slechter scoren. Amper 3,5 of 3,6 procent is er aan de slag en ik vind dat om meerdere redenen een drama. Ik ga alle redenen niet opsommen, maar wat we wel weten, is dat snelheid een factor is. Hoe korter men geen werk heeft, hoe vlotter de integratie op de arbeidsmarkt gaat.

Minister, wat me bijzonder verbaast, is dat u hebt aangekondigd dat u 7,5 miljoen euro aan screening van de vluchtelingen gaat besteden. Dat is een terechte stap, maar het roept bij mij toch vraagtekens op als Itinera dan zegt dat er vandaag gewoon geen statistieken zijn. Wat is er dan met die 7,5 miljoen euro gebeurd? Wat is er met die screening gebeurd als we daar blijkbaar niet de nodige statistieken uit kunnen halen?

Minister, u klopt zich op de borst met uw maatregelen, maar ik ga er toch van uit dat de voorstellen die Itinera doet, bovenop die maatregelen komen. Mijn vraag is: wenst u in te gaan, zoals mevrouw Talpe ook voorstelt, op het voorstel om nieuwe maatregelen te nemen om concreet iets te doen aan het dramatische cijfer?

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Annouri, u zegt zelf dat men het rapport goed moet lezen en dat men moet stoppen met de lineaire benadering van eerst dit, dan dat. Wij doen en deden dat niet. We doen gewoon wat Itinera zegt. U zegt dat het te traag gaat en dat we beter samenwerken met Fedasil. Fedasil doet wel iets anders dan wat wij doen. Zij vragen aan de mensen welk beroep zij in het verleden hebben gedaan. Dat is de basis. Maar het is niet omdat je in je thuisland een bepaald werk hebt gedaan, je daardoor de juiste competenties in beeld brengt. Het is een andere job die Fedasil doet, maar die basis wordt wel gebruikt.

Waar ik het wel mee eens ben, is dat de monitoring verfijnd kan worden. Ik heb dat ook aan VDAB gevraagd. Een stuk is natuurlijk privé: iedereen heeft zijn eigen screening.

We moeten ook af van het idee dat we die mensen zomaar snelsnel een taalcurcus kunnen geven, snelsnel een opleiding geven die leidt tot de competenties die we hier op de arbeidsmarkt nodig hebben, snelsnel hun trauma's verwerken en hen dan binnen de twee maanden aan werk helpen. Stop met te denken dat het op die manier kan. Die mensen hebben een traject nodig dat vaak, heel vaak, langer duurt. Neem toch eens aan dat die mensen op een goede manier worden begeleid, op maat, collega Talpe. Dat moet ook zo gebeuren. Als er kan worden verfijnd, ga ik onmiddellijk akkoord om dat te doen. Denken dat we die mensen zomaar in het arbeidsmarktcircuit krijgen zonder de taal te kennen, zonder de juiste competenties te hebben, is een droom. We pakken het wel snel aan. Vanaf het moment dat ze in het asielcentrum zijn, kunnen ze zelf – ze moeten het zelf vragen, want wij kunnen hen niet verplichten om naar VDAB te gaan – naar VDAB gaan. VDAB komt in de asielcentra wel zeggen wat ze doen en hoe ze hen kunnen helpen met werk als inburgeringsinstrument. We doen wat we kunnen en wat we moeten doen.

Maar als er suggesties zijn, boven op wat Itinera zegt dat wij nog niet zouden doen, ben ik graag bereid om die te bekijken. Maar ik heb die niet gevonden, buiten die fijnere monitoring. *(Applaus bij de N-VA)*

Imade Annouri (Groen): Minister, hoe heviger u lijkt te praten, hoe minder u zegt. *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

Minister, ik heb het woord. U zegt dat ik van u niet mag verwachten dat er binnen de twee maanden van alles gebeurt. Ik heb dat nooit beweerd, hè. Ik heb nooit beweerd dat het binnen twee maanden moet gebeuren. *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

Minister, pas op, straks stapt heel de oppositie op.

Itinera geeft heel duidelijk aan, ook in dat onderzoek, dat we niet alleen drempels moeten wegnemen, maar dat we er ook voor moeten zorgen dat die mensen zo snel mogelijk begeleid worden. Ons voorstel van de 'integration points', waarbij je ervoor zorgt dat al die elementen, zoals huisvesting, onderwijs, integratie, taal en tewerkstelling, samen in één punt komen, werd door de minister-president snel afgedaan als een ludiek ideetje en door u in de commissie als iets waarmee men eigenlijk min of meer bezig is op bepaalde plekken. Structureel is er geen alternatief. Als er aan de alarmbel wordt getrokken door niet meteen een links groepje denkers, zoals de collega al heeft aangehaald, als er aan de alarmbel wordt getrokken door het middenveld en door meer mensen, en u zegt dat alles goed gaat, dan vraag ik me af of dat slecht bestuur is of slechte wil. *(Applaus bij Groen)*

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, de integratie op de arbeidsmarkt van de tienduizenden erkende vluchtelingen die er in Vlaanderen zijn op dit moment, is een van de grootste uitdagingen van deze legislatuur. Ik ben het met u eens dat dit niet op een, twee, drie op te lossen is, maar ik omarm wel kritische rapporten die ons een aantal pistes geven om het beleid bij te sturen en te versterken. Dat is meer dan alleen de monitoring versterken.

U vroeg suggesties, ik geef u er eentje. Wij hebben hier enkele weken geleden een debat gehad over wijkwerken, de meest laagdrempelige vorm van werkervaring. Wel, gebruik het instrument van werkervaring dat wijkwerken kan zijn voor die erkende vluchtelingen. Dat is een eerste stap naar integratie in de maatschappij en de arbeidsmarkt. Op dit moment is wijkwerken niet mogelijk voor die groep, want de meesten zijn OCMW-cliënten. De OCMW-cliënten en leefloners zijn nog niet in

het wijkwerken opgenomen. Ik hoop dat u dat zo snel mogelijk kunt doen. Het is een nuttige suggestie. Ik denk dat veel partners op het terrein bereid zullen zijn om hieraan te werken en hun schouders eronder te zetten zodat de arbeidsmarkt-integratie van erkende vluchtelingen in Vlaanderen wel degelijk op een goede manier gebeurt en een opportuniteit kan zijn voor ons bedrijfsleven.

Axel Ronse (N-VA): Goede collega's, ik heb hier opnieuw, net zoals in de commissie, duidelijk begrepen dat wij er alles aan doen om die mensen zo snel mogelijk aan het werk te helpen, en dat is maar goed ook, want onze bedrijven vragen om die mensen en werk is de beste manier om die mensen te helpen integreren. Alle maatregelen die we op Vlaams niveau nemen en alle investeringen die we op Vlaams niveau aan het doen zijn rond het tewerkstellen van vluchtelingen, afdoen op een manier zoals collega Annouri het heeft afgedaan, – collega Annouri, om het in uw woorden te zeggen – dat getuigt van slechte wil. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de kritiek van het Europees Milieuagentschap EEA met betrekking tot het behalen van de klimaatdoelstellingen 2020 door België

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, collega's, het is wat door de mazen van het medianet geglipt, maar gisteren is er een belangrijk rapport van het Europees Milieuagentschap EEA verschenen over het klimaatbeleid in Europa en de Europese lidstaten. Donald Trump, deze ochtend klaarblijkelijk verkozen als Amerikaans president, noemde nog niet zo lang geleden de klimaatverandering een Chinese hoax. Ik denk dus dat het klimaat niet beter zal worden van de verkiezingsuitslag van deze ochtend. Maar dat neemt niet weg dat we ook in Europa en in Vlaanderen gewoon moeten doorgaan met de strijd tegen klimaatverandering.

Minister, wat blijkt uit het rapport van het Milieuagentschap? Vijf landen zijn niet op schema, waaronder België. Minister, om eerlijk te zijn, ik val daar niet van achterover, want dat is dezelfde kritiek die we verleden jaar hebben mogen lezen, en het jaar daarvoor, en het jaar daarvoor en ook het jaar daarvoor. Ik kan dus niet zeggen dat dat als een verrassing komt, maar dat maakt het niet minder verontrustend. Nog meer verontrustend, minister, is dat de uitstoot in 2015 hoger blijkt te zijn dan in 2014. Het gebeurt in heel Europa. Dat heeft te maken met de koude winter. Dat geldt ook voor Vlaanderen. Maar blijkbaar werd in Vlaanderen voor alle sectoren een hogere uitstoot vastgesteld. Er is dus duidelijk meer aan de hand in Vlaanderen dan alleen maar een koude winter.

Ik hoop, minister, dat u even verontrust bent als ik. Hoe gaat u de klimaatrein eindelijk op het goede spoor krijgen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sanctorum, u maakt het verwijt dat dit rapport door de mazen van het medianet is geglipt, maar dat is niet zo verwonderlijk. Het gaat over resultaten en cijfers die al bekend zijn en waarover we ook hier in het parlement al debatten en discussies hebben gehad. Zo verwonderlijk is het dus niet dat de media het rapport niet breed opnemen, en het verwondert mij een beetje dat u er een actuele vraag over stelt.

Het gaat hier over cijfers van 2013 en prognoses voor 2014-2015 die aan het Europees Milieuagentschap zijn gerapporteerd voor de lidstaat België. Dat zegt u

ook zelf in uw vraag. Uit die cijfers blijkt wat we hier al vaak hebben gezegd, namelijk dat we de doelstellingen 2020 in België en ook in Vlaanderen halen, maar dat we voor de periode daarna bijkomende maatregelen moeten nemen.

Daarom ook organiseren we voor de derde keer een Vlaamse klimaatop. Die heeft plaats op 1 december en die zullen we gebruiken om bijkomende maatregelen op te lijsten. We wachten daar niet op, we bereiden dat goed voor en ook nu al nemen we bijkomende maatregelen.

Binnenkort zullen we, zoals u weet, in het Klimaatfonds 300 miljoen euro ter beschikking hebben, bovenop de 1 miljard euro die we al investeren. Daarmee nemen we nu al meteen bijkomende maatregelen. Het gaat daarbij vooral om investeringen in gebouwen, omdat we op dat terrein absoluut nog een extra inspanning moeten doen. De koude winter van 2015 zorgde inderdaad ook voor hogere uitstootcijfers, precies omdat we met een verouderd patrimonium zitten dat niet goed geïsoleerd is. Daar moeten we absoluut iets aan doen. De Vlaamse Regering heeft dat ook begrepen, en daarom staat in het Vlaams regeerakkoord dat de middelen prioritair naar gebouwen gaan.

Bovendien hebben we op 1 december de klimaatop en daarop zullen we, samen met alle actoren, bijkomende inspanningen vertalen naar een klimaatpact. Dezelfde aanpak wordt ook deze en volgende week gehanteerd door het Marokkaans voorzitterschap. Werken met vrijwillige pledges en mooi voorbeeldacties, zo zullen wij de Vlaamse klimaatop aanpakken.

Ik zie dat mijn tijd om is. Ik kan niet alle maatregelen opsommen, maar we zijn al bezig met bijkomende maatregelen, zodat we nu al werken aan nog minder uitstoot in Vlaanderen na 2020.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, ik kijk natuurlijk ook uit naar de resultaten van de klimaatop en het Vlaamse klimaatpact. Maar er ligt vandaag al iets op tafel. U hebt de verdeling van de klimaatmiddelen al voorgesteld, onder andere in uw beleidsbrief. Met de maatregelen die we vandaag kennen, komen we er echter niet. Ik geef een voorbeeld. De uitstoot van de transportsector is voor heel Europa een grote uitdaging en dat geldt voor Vlaanderen nog meer dan voor andere landen. De maatregelen die op tafel liggen, gaan over het vergroenen van bussen van De Lijn, over het aanschaffen van milieuvriendelijke wagens door de Vlaamse overheid... Dat is nuttig, dat is goed, dat is noodzakelijk, maar het is niet voldoende. Het is geen beleid. Om de uitstoot in de transportsector echt om te buigen moet natuurlijk het hele mobiliteitssysteem worden hertekend en herdacht. Dat gaat over veel meer dan gewoon wat bussen en wagens aankopen.

Bovendien staat in het Europees milieuraapport ook de kritiek dat België en Vlaanderen niet aangeven hoe ze de doelstellingen tegen 2020 wél willen halen. Ik hoop dat ik dat volgend jaar niet meer moet lezen en dat u wel een dergelijk plan zult indienen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, dit is nu een voorbeeld van een punt waarop wij slecht scoren en het is niet het enige. Nu gaat het over broeikasgassen, vorige week hadden we het nog over de oppervlaktewateren en de rode meetpunten. Op al die punten die met milieu te maken hebben, scoren wij slechter dan onze buurlanden en andere landen in Europa.

Ik kijk dus met heel veel belangstelling uit naar wat er zal gebeuren op de klimaatop en of u, zoals de heer Sanctorum zegt, structurele maatregelen zult nemen die effectief tot minder transport zullen leiden – dus maatregelen op het vlak van mobiliteit. In de industrie, in de landbouw en in de gezinnen zijn er vrij

ver gevorderde plannen voor dakisolatie, al wordt daar dan weer de premie afgebouwd. Het beleid blaast koud en warm. Het zou structureel en veel grondiger moeten dan vandaag, als we aan de internationale norm willen voldoen, tenminste als we een goed figuur willen slaan. Dat is ook wel nodig.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): De minister bracht al enkele nuances aan bij het rapport van het Europees Milieuagentschap. Dat is terecht. Mijnheer Sanctorum, het verbaast me een beetje dat u dit moment kiest voor uw vraag. We weten allemaal dat we momenteel vanuit het parlement in het kader van de klimaatcommissie de laatste hand leggen aan een aantal voorstellen van resolutie die ambitieus en haalbaar zijn.

De minister zei al dat we op 1 december de klimaattop van de Vlaamse Regering krijgen, met ook weer een reeks concrete maatregelen. Als N-VA zijn we zeker van plan, als het huiswerk is gemaakt – en dat is bijna een kwestie van dagen – om dat zeer nauwgezet uit te voeren en er met volle kracht voor te gaan. Ik denk dat het moment van uw vraag dus misschien niet goed gekozen is.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Mijnheer Sanctorum, ik begrijp uw vraag ook niet goed. Uw vraag was misschien actueel een of twee jaar geleden, maar ze is nu helemaal achterhaald. Misschien komt het omdat u niet meer de ondersteuning krijgt van een volwaardige fractie waardoor u een beetje in het politiek luchtledige terecht bent gekomen. *(Opmerkingen bij Groen)*

De actie is volop bezig. De regering heeft met de klimaat- en energietop op 1 december zelf al aangegeven dat we een tandje moeten en zullen bijsteken om de doelstellingen in 2030 te halen. Ook in de schoot van dit parlement hebben we, onder meer op uw initiatief, de klimaatcommissie opgericht en hebben we vele uren hoorzittingen achter de rug. We komen de komende dagen en weken met voorstellen, met een concreet voorstel van resolutie naar buiten. Die zal het klimaatbeleid na 2020 mee vorm geven. Ik roep u dan ook van harte op om daar uw steun aan te geven.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): We moeten met positieve energie blijven inzetten op een goed klimaatbeleid. Dat is inderdaad ook wat er bezig is. Het voorstel van resolutie is inderdaad in opmaak en ze is zeer ambitieus.

Ik wil nog twee elementen aanbrengen, in verband met de financiering van het Vlaams Klimaatfonds. U hebt daarnet gezegd dat we moeten inzetten op gebouwen. Dat is inderdaad heel belangrijk in Vlaanderen. We moeten er natuurlijk altijd waakzaam voor zijn dat klimaatgeld niet wordt gebruikt om bijvoorbeeld de achterstallen in andere domeinen te compenseren. Ik denk bijvoorbeeld aan de achterstand in de scholenbouw. We moeten ervoor zorgen dat het klimaatgeld op de juiste manier wordt geïnvesteerd.

Ruimtelijke ordening is heel belangrijk in het klimaatbeleid. Dat hebben we ook gezien in de hoorzittingen over het klimaat. We moeten er bij de opmaak van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV) voor zorgen dat we het klimaat als een belangrijke toetssteen gebruiken zodat we op dat vlak de nodige inspanningen leveren.

Minister Joke Schauvliege: Mijnheer Sanctorum, ik wil nog eens herhalen dat het om een Belgische rapportering gaat. Het is dus niet zo dat alleen Vlaanderen erin terug te vinden is.

Wat u maar al te goed zou moeten weten: het klopt dat België als lidstaat geen bijkomende maatregelen heeft gerapporteerd. Het betreft cijfers van 2013. Waarom werd dat niet gerapporteerd? Omdat Vlaanderen als enige regio een Vlaams klimaatbeleidsplan had, waar die bijkomende maatregelen in staan, maar Brussel en Wallonië en de federale overheid geen dergelijk klimaatbeleidsplan hadden. Als lidstaat België konden wij dus niets rapporteren, omdat onze collega-gewesten en de federale overheid niet die additionele maatregelen hadden. Wij hadden ze wel al. Ondertussen is dat rechtgezet en hebben ze die wel en zal dat bij de volgende rapportering kunnen worden meegedeeld. Dat is de enige reden waarom België geen bijkomende maatregelen heeft gerapporteerd.

Het is natuurlijk bijzonder gemakkelijk om te zeggen dat Vlaanderen niets heeft gerapporteerd, dat Vlaanderen niets doet. Als u voorbij de cijfers zou kijken, en weten wat erachter zit – en u zou dat maar al te goed moeten weten – dan zou u dat hier correct kunnen weergeven. Vlaanderen is in België koploper, heeft als enige regio het Vlaamse klimaatbeleidsplan, met bijkomende maatregelen: 1 miljard euro, nog eens bijkomend 300 miljoen euro en daarbovenop hebben we onze klimaat- en energietop op 1 december waar vanuit het veld bijkomende maatregelen komen.

En uiteraard zal ook het voorstel van resolutie van het Vlaams Parlement daartoe bijdragen.

Collega's, hier wordt gezegd dat Vlaanderen in alles achterophinkt en in alles de slechtste regio is. Dat is niet zo. U bent bijzonder selectief, collega Caron. Kijk bijvoorbeeld naar onze circulaire economie, materialenbeleid, afval. Wij worden alom geprezen voor wat wij op dat vlak doen in Vlaanderen. Kijk naar onze bodemsanering, waar wij het fantastisch doen. U bent dus bijzonder selectief in wat u aanhaalt.

Natuurlijk hebben wij op een aantal vlakken heel grote uitdagingen, als je dat vergelijkt met andere lidstaten in Europa. Vlaanderen is een heel intense regio, dichtbebouwd, met een ruimtelijke ordening die veel te jong is, die destijds veel te laat gestart is. We zitten daar dus met een aantal historische uitdagingen die het voor ons niet gemakkelijk maken om die doelstellingen te halen. In Nederland en Frankrijk bijvoorbeeld heb je veel meer ruimte waar je dingen kunt doen. Daar is het gemakkelijker om die doelstellingen te halen.

Het klopt dus dat het voor een aantal van die doelstellingen voor ons een bijzondere uitdaging is om ze te halen, maar dat neemt niet weg dat we die uitdaging aangaan en dat we ook zeer goede resultaten hebben. Als je bijvoorbeeld kijkt naar de voorbije Kyotoperiode, hebben wij het veel beter gedaan dan de verplichtingen die ons waren opgelegd. Hetzelfde geldt tot nu toe voor wat klimaat en minder uitstoot van CO₂ betreft.

Collega De Vroe, wat het klimaatgeld en het klimaatfonds betreft, weet u dat die, zoals is beslist binnen de Vlaamse Regering, worden aangewend voor tal van maatregelen. Het gaat onder andere over gebouwen, waarbij we heel ruim gaan. Het gaat over de eigen overheid, over schoolgebouwen, maar ook zorginstellingen. Dat wordt allemaal goed gemonitord. Het is niet zo dat dat in een pot gaat en dat dat voor van alles en nog wat gebruikt kan worden. Wij zullen ook de winst die daarmee geboekt wordt, het minder uitstoten van CO₂, goed monitoren. Dat wordt goed opgevolgd, zodat die middelen niet zomaar opgaan in een algemene pot.

En uiteraard is de ruimtelijke ordening van belang. Ik heb daarnet aangetoond hoe wij historisch veel te laat begonnen zijn met na te denken over onze ruimtelijke ordening. We hebben dat historisch passief. Het is ook juist daarom, collega De Vroe, dat ik een ambitie heb om de inname van de open ruimte te stoppen. Ik herinner mij het debat daarover in de plenaire vergadering. Uw partij had daar toen wel wat bedenkingen bij. Maar dat is dus juist de reden waarom wij in het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen de ambitie hebben om de verdere inname van de

open ruimte te stoppen. Wij hopen daar ook in dit parlement voldoende steun voor te ervaren.

Collega Sanctorum, ik hoop dat u aanwezig zult zijn op 1 december en dat u mee zult ondersteunen wat er vanuit de verschillende sectoren komt. En dat gaat ook over de verschillende beleidsdomeinen. U verwijst naar transport. Daar zit inderdaad een zeer grote uitdaging. Dat is net waarom wij in de Vlaamse Regering hebben gezegd dat al die sectoren waar de uitdagingen groot zijn, en ook al de bevoegde beleidsdomeinen en ministers, hun voorstellen zullen voorleggen op die klimaattop. Dat zal zo zijn voor mobiliteit, voor gebouwen, voor landbouw en alle andere actoren die daar nog een grote bijdrage hebben.

Collega Sanctorum, eigenlijk is het grootste deel van uw vraag dus al op voorhand beantwoord. Ik hoop dat u nu ook overtuigd bent om heel positief en actief mee te werken, zowel aan de klimaattop als aan het voorstel van resolutie van uw Vlaams Parlement.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, het is een ongelooflijk arrogante houding die u toont. En die is totaal misplaatst. Het gaat over een gisteren verschenen rapport van het Europees Milieuagentschap, het officiële agentschap dat klimaat onderzoekt in Europa. De cijfers zijn gebaseerd op de laatste informatie die vanuit uw administratie is aangeleverd. We mogen toch aannemen, collega Bothuyne, dat dat betrouwbare gegevens zijn?

Opnieuw wordt in dat rapport de analyse gemaakt, net zoals de vorige jaren, dat we niet op schema zitten. Mijn oproep in dit parlement is om nu eindelijk eens uit dat verdomhoekje te raken. Laat ons nu eindelijk eens ophouden met discussies over welke boekhoudkundige trucjes we kunnen toepassen om toch maar te beantwoorden aan de klimaatdoelstellingen. Laat ons de discussie voeren over hoe we onze klimaatdoelstellingen echt halen. Hoe gaan we de uitstoot verminderen van huizen, van de industrie, in de landbouwsector, in de transportsector? Het draagvlak groeit inderdaad, binnen uw regering, minister-president, en binnen het parlement. Maak gebruik van dat politieke draagvlak.

En wees gerust, minister: net zoals alle vorige keren zal ik aanwezig zijn op uw Vlaamse klimaattop. (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Karim Van Overmeire aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de recente Vlaamse-Nederlandse regeringstop in Gent en de garanties voor een goede opvolging van de gemaakte afspraken

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

Karim Van Overmeire (N-VA): Minister-president, twee dagen geleden vond in Gent de derde Vlaams-Nederlandse regeringstop plaats. De vorige edities hadden plaats in Bornem en Maastricht.

Op zo'n top ontmoeten de beide ministers-presidenten elkaar, met een aantal collega-ministers en aan Nederlandse zijde ook staatssecretarissen. Dat is natuurlijk prima, want het past perfect in de keuze die Vlaanderen maakt om in het buitenlands beleid Nederland te zien als eerste, bevoorrechte partner met wie we op zoveel mogelijk terreinen een hechte samenwerking willen aangaan.

Het risico bij zo'n tweemaaljaarlijks terugkerende top is dat het een beetje routine wordt en dat het blijft bij het uitwisselen van beleefdheidsformules, goede voornemens en

plannen. Het moet natuurlijk meer zijn dan dat. Zo'n top moet telkens een boost geven aan die Vlaams-Nederlandse samenwerking.

Minister, hoe evalueert u die derde Vlaams-Nederlandse top? Welke garanties zijn er dat de afspraken, de goede voornemens, de plannen die op tafel zijn gelegd, concreet worden opgevolgd en dat we daar meer van zullen zien?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Van Overmeire, het was absoluut geen routinetop. Het was een top op een zeer symbolische plaats, de Pacificatiezaal in Gent, waar in 1576 de Generale Unie tot stand is gekomen. De top was ook nieuw in de zin dat, naast de bilaterale contacten tussen de ministers-presidenten en de vakministers, die goede afspraken hebben gemaakt, er nu voor het eerst een betrokkenheid was van de kennisinstellingen, universiteiten, bedrijven en diverse overheden in een open forum, met de media erbij. Daarbij zijn er sterke, nieuwe akkoorden gesloten die ertoe doen, die een grensoverschrijdende meerwaarde hebben, die middelen samenvoegen en mensen samenbrengen: regeneratieve geneeskunde, circulaire economie, hernieuwbare energie en als kers op de taart de verloving tussen de haven van Zeeland en de haven van Gent. Het zijn dus echt nieuwe dingen.

– Wilfried Vandaele, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.

We hebben inderdaad – u hebt een punt – onder elkaar gezegd dat we wellicht beter moet opvolgen wat we goedkeuren. Nederland en Vlaanderen zijn het daarmee eens. Onze secretarissen-generaal ontmoeten elkaar heel geregeld. Er zijn permanent contacten tussen de administraties.

Ik zal aan het voorzitterscollege en mijn collega Mark Rutte zal aan zijn topambtenaren de opdracht geven om te monitoren en op te volgen. Zijn we op schema? Moeten we bijsturen? Wat lukt, wat niet? Dat is een bijkomend positief gevolg van de top in Gent.

Karim Van Overmeire (N-VA): Dat is uitstekend nieuws. Onze fractie denkt dat, door Vlaanderen te positioneren in – hoe je het ook wilt noemen – de Lage Landen, de Delta, de toegangspoort tot Europa, de Nederlanden, je als het ware de Belgische kneuterigheid kunt overstijgen en Vlaanderen kunt laten meespelen. Daarom is wat u daar zegt heel goed nieuws.

In die Vlaams-Nederlandse samenwerking is er echter een structureel probleem. Dat probleem bestaat erin dat Nederland nu al vier eeuwen een onafhankelijke staat is en zich als zodanig gedraagt en dat Vlaanderen dat niet of nog niet is en door Nederland niet altijd als een staat en dus ook niet als een evenwaardige partner wordt gezien. Daarom, minister-president, waren er in het verleden de strategienota's. De Vlaams-Nederlandse samenwerking werd daarin opgelijst, zodat men bijna kon afvinken waar men was. Onder de vorige minister-president is dat losgelaten en geëvolueerd naar een ad-hocsamenwerking. Ik heb begrepen dat we nu weer naar een strategienota willen gaan waarin men een oplisting maakt, misschien een andere, lichtere, meer flexibele versie dan de vorige. Het lijkt mij persoonlijk een bijzonder nuttig instrument. Is dat ter sprake gekomen? Wanneer kunnen we die strategienota voor het eerst bekijken?

De voorzitter: De heer De Clercq heeft het woord.

Mathias De Clercq (Open Vld): Voorzitter, minister-president, collega's, in tijden van terugtrekken, van protectionisme, van het bouwen van muren is er in Gent een ijkpunt getrokken. Mijnheer Van Overmeire, we hebben gezegd dat we de krachten willen bundelen. In tijden van economische globalisering zijn we samen

sterker dan elk apart. En dat is inderdaad de kers op de taart waarnaar de minister-president verwees. In een zeer goede sfeer hebben we belangen kunnen overstijgen en hebben we vanuit een analyse van een strategische overlapping, één grote economische ruimte, gezegd dat we 15 procent meer toegevoegde waarde, meer jobs kunnen creëren voor beide regio's.

Dat is pragmatisch, dat is met een blik op een open toekomst. Minister-president, ik wil uitdrukkelijk ook u, minister Weyts en de voltallige Vlaamse Regering bedanken om zo de krachten te hebben gebundeld, op Gents niveau, met de havenbedrijven. Dit is een ijkpunt. Niet alleen wordt er geschiedenis geschreven met iets dat al dertig jaar in de lucht hangt, er wordt hier ook net aangetoond dat er bruggen worden gebouwd in tijden van polariseren, elkaar tegenwerken, muren optrekken. Minister-president, ik wil u bedanken voor uw engagement en uw toekomstige toewijding. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Er zit duidelijk vaart in de Vlaams-Nederlandse contacten. Er was de top in Maastricht, het staatsbezoek het jaar daarna, en nu weer de top in Gent. Er zijn gezamenlijke handelsmissies, de secretarissen-generaal ontmoeten elkaar vaak en er is onze Algemeen Afgevaardigde, die in Den Haag zeer actief is om dit alles mee te ondersteunen. Minister-president, er is heel wat goed nieuws, maar zijn er daarnaast ook een aantal knelpunten naar boven gekomen? Ziet u ook punten waar op dit moment de samenwerking moeilijker verloopt en waar een tandje moet worden bijgestoken? Ik denk immers dat het goed is om ook daar oog voor te hebben, als die er zouden zijn. Dan bedoel ik uiteraard niet de bonnen voor de foutparkeerders.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Van Overmeire, we blijven daar werk van maken. De strategienota is inderdaad nu niet aan de orde, maar voor ons is Nederland de eerste partner. We werken daar hard aan. We zetten telkens nieuwe lijnen uit.

Mijnheer De Clercq, bedankt voor de positieve woorden. Ik geloof dat we in Gent inderdaad toch een grote bijkomende stap hebben gezet, omdat we er ook voor het eerst in zijn geslaagd om die top open te trekken naar alle actoren, naar overheden, bedrijven, kennisinstellingen, universiteiten. Ik denk dat we dat ook zo moeten houden. Iedereen, ook aan Nederlandse zijde, was ervan overtuigd dat die nieuwe formule een zeer goede formule is. Je voelde ook een gedragenheid. Er ontstaan ook persoonlijke banden. Mensen leren elkaar kennen. Op die manier komen er ook nieuwe initiatieven tot stand. We volgen dat dus heel intens op. We proberen ook telkens nieuwe klemtonen te leggen.

Mijnheer Kennes, we hebben bijvoorbeeld afgesproken dat we onze permanente vertegenwoordigingen in Brussel gaan afstemmen. Er zijn Europese rapporten. Zoals u weet, reageert Vlaanderen daarop. Wel, ook in dezen kunnen we bekijken of en in welke omstandigheden het nuttig kan zijn om gemeenschappelijke standpunten te ontwikkelen richting de Europese Unie. Er waren ook knelpunten, vragen. Ik mag zeggen dat Nederland bijvoorbeeld met heel veel interesse de verandering van de derde Scheldekruising, de oplossing voor de mobiliteitsproblemen volgt. Nederland heeft vragen gesteld over de stand van zaken omtrent het rekeningrijden voor vrachtwagens, personenwagens en dergelijke meer. Maar goed, dat was allemaal in een zeer open sfeer.

Ik denk dus dat we een goede stap hebben gezet. Er is nooit een antwoord gekomen van Nederland op onze strategienota, hoewel dat in het begin was aangekondigd. Belangrijk is dat we nu hebben gezegd dat we gezamenlijk gaan monitoren. Door tussen twee toppen door ook op te volgen, bij te sturen en nieuwe zaken aan

te brengen, kunnen we wellicht, misschien veeleer pragmatisch, de goede weg die we nu bewandelen nog versterken, verstevigen, nog verbeteren in de toekomst.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

Karim Van Overmeire (N-VA): Ik ben bijzonder tevreden met het antwoord. Hoe het document ook heet of hoe de werkwijze ook is, het is natuurlijk zaak dat het niet bij goede voornemens blijft, maar dat er een systematische opvolging is. We kunnen ter zake inderdaad ook rekenen op een schitterende ploeg, de Vlaamse Vertegenwoordiging in Den Haag, die met weinig mensen heel veel werk verzet.

– Jan Peumans, voorzitter, treedt als voorzitter op.

Ik ben ook bijzonder blij met de brede steun die we hier in dit huis krijgen voor dat Vlaamse beleid ten opzichte van Nederland. Minister-president, u staat voor een ambitieus Vlaams buitenlands beleid, een volwaardig Ministerie van Buitenlandse Zaken, en nu ook recent voor een uitbreiding van het netwerk. Wat dat betreft, moet die strategische samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland een belangrijke plaats, de eerste plaats krijgen. U hebt ter zake alle steun van onze fractie. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lydia Peeters aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het uitblijven van de uitvoeringsbesluiten voor schadevergoedingen ten gevolge van hagel, windhoos en rukwinden op 23 juni en 23 juli 2016

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, minister-president, collega's, we herinneren ons waarschijnlijk allemaal nog wel de natte maanden mei, juni en juli, toen heel wat straten blank kwamen te staan en heel wat woonkamers onder water liepen. Minister-president, we waren blij op 31 oktober te kunnen lezen dat er drie erkenningsbesluiten werden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Daarin werd onder meer de hevige regenval van 27 mei tot en met 27 juni als ramp erkend, zodat alle mensen die toen schade leden, ook daadwerkelijk aanspraak kunnen maken op een vergoeding.

Het is zeker zeer positief dat het zo snel verlopen is, dat u heel de periode van die hevige regenval in aanmerking hebt genomen en dat het uiteindelijk geldt voor heel Vlaanderen. Wat we ietwat minder positief vinden, is dat er op dit moment nog twee erkenningsdossiers lopen, en die hebben juist betrekking op die periode. Zo hebben we nog de dag van 23 juni toen er een hevige windhoos, rukwinden en hagelbuien voor heel wat schade hebben gezorgd en de dag van 23 juli, waarvoor nog geen erkenningsbesluit is genomen. Mensen die schade geleden hebben, moeten hun dossier indienen voor 31 januari 2017. Wat nu als ik schade heb, zowel op 23 juni door de hevige regenval, als ook door de storm? Wil ik als burger aanspraak maken op een schadevergoeding, dan moet ik twee dossiers indienen. Dat brengt bijkomende rompslomp met zich mee.

Waarom werd niet overwogen om alle erkenningsdossiers gelijktijdig te laten gelden als een ramp, zodat er gelijktijdig maar één dossier hoeft te worden ingediend?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Peeters, u maakt zich nodeloos zorgen. Er zijn nog drie dossiers in behandeling.

Het eerste waar u het over hebt, is de periode van de zeer zware regenval in mei en juni. Dat dossier hebben we kunnen erkennen op basis van de Belgische wetgeving. We hebben een nieuw decreet, maar dit valt onder de Belgische wetgeving. Daarin staat dat als er over het hele land schadedossiers zijn voor een geraamd bedrag van meer dan 50 miljoen euro, de regering zonder verdere adviezen of bewijsmateriaal kan overgaan tot erkenning. We hebben daar gebruik van gemaakt.

Er zijn nog drie dossiers, twee van 23 juni en één van 23 juli, die wel nog in de erkenningsfase zitten. Dat heeft te maken met het feit dat je voor het dossier van de zware windhoos en van de hagelschade adviezen moet hebben van het KMI en andere instanties, maar bovenal ook dat je fotomateriaal moet hebben. Het laatste bewijsmateriaal en de laatste foto's die moeten worden aangeleverd door de gemeenten zijn ingeleverd door de gemeente Borgloon op 19 oktober. Er is onmiddellijk werk gemaakt van de drie besluiten. We hebben een advies aangevraagd bij de Inspectie van Financiën (IF) en dat ook verkregen. Het dossier ligt nu bij collega Tommelein voor begrotingsadvies.

Naargelang van de snelheid waarmee ik begrotingsadvies krijg, zal ik het dossier kunnen agenderen, uiterlijk volgende vrijdag ofwel ten laatste de week daarop. We gaan die dossiers evenzeer diligent behandelen, maar het verloopt enigszins anders omdat daar een immense schade was over het gehele land, die op meer dan 50 miljoen euro was geraamd, en dus een ander procedure kon worden gevolgd.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister-president, ik dank u. Het blijft wel zo dat in Zuid-Limburg heel wat landbouwers geconfronteerd werden met die windhoos. Als ik nu op 23 juni schade heb geleden door die windhoos, maar ik heb in mijn woning ook water door die hevige regenval, dan moet ik twee dossiers indienen. Het ene dossier moet voor 31 januari 2017 ingediend zijn en het andere moet nog eerst definitief erkend worden als een ramp. Dan moet uw administratie die twee dossiers afzonderlijk gaan beoordelen en de burgers moeten twee aparte dossiers indienen. Dat lijkt mij qua rechtszekerheid niet zo interessant. Daarom vind ik dat men beter alles gelijktijdig had erkend als ramp. Dat zou alleszins voor de burger veel duidelijker zijn geweest.

De voorzitter: De heer Lantmeeters heeft het woord.

Jos Lantmeeters (N-VA): Het is inderdaad zo dat wanneer iemand schade heeft geleden, hij zo snel mogelijk vergoed wil worden en dat dit liefst zo weinig mogelijk rompslomp met zich meebrengt. Als ik hoor dat het laatste dossier op 19 oktober is ingediend door de gemeente Borgloon en de beslissing volgende week zal vallen, dan ben ik blij dat op dit ogenblik de afhandeling veel sneller gaat sinds het een Vlaamse bevoegdheid is dan voorheen. We blijven het dossier opvolgen en we zijn blij dat we volgende week heel zeker weten dat alle slachtoffers vergoed zullen worden en dat alle schade heel snel zal worden vergoed.

Minister-president, we vragen u dit verder goed op te volgen er ervoor te zorgen dat de betalingen heel snel bij de mensen geraken.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister-president, we sluiten ons natuurlijk aan bij de vaststelling dat de afhandeling en de erkenningsprocedure, sinds Vlaanderen daarvoor instaat, veel sneller en adequater gebeuren dan voorheen. Minister-president, mijn felicitaties daarvoor aan u en aan uw administratie.

Langs de andere kant wordt er ook een zeer grote hoeveelheid dossiers verwacht. Men spreekt van een vijfduizendtal dossiers die zouden kunnen worden ingediend voor de erkende rampen. Minister-president, is er voorzien in bijkomende besta

en personeel om die dossiers adequaat te kunnen afhandelen nadat ze zijn ingediend, zoals het trouwens ook bij vorige rampen is gebeurd?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): Minister-president, we zijn het er allemaal over eens dat als mensen getroffen worden door een ramp, we vooral moeten zorgen voor goede communicatie en snelle afhandeling van de dossiers. Het is een beetje een ongelukkige samenloop van omstandigheden, volgens mij, omdat de storm en de hagel van 23 juni zich in dezelfde periode hebben voorgedaan als de wateroverlast. Daardoor is het heel verwarrend voor mensen die zien dat de wateroverlast erkend wordt, en die dan natuurlijk denken dat de storm en de hagel ook erkend worden. Daardoor worden de gemeenten overspoeld met vragen. Dat bemoeilijkt de communicatie een beetje. Maar, minister-president, ik leid uit uw antwoord af dat u op heel korte termijn ook dit noodweer zult erkennen als ramp. Ik ga er dan ook van uit dat de dossiers, zodra ze binnen zijn, snel zullen worden afgehandeld.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega's, dank u. U kunt ervan op aan dat we die dossiers zo diligent mogelijk zullen behandelen. Wij doen dat ook.

Mijnheer Dochy, u raakt dat punt terecht aan. Het eerste jaar dat wij bevoegd zijn, werden wij getroffen door een enorme ramp. Het is ook een ramp voor de administratie. Wij hebben – ik zeg het uit het hoofd – drie mensen overgeheveld gekregen van het federale niveau. Er is inderdaad een toeloop van dossiers. Voor de eerste grote ramp worden er vijfduizend dossiers verwacht. Dit kan niet afgehandeld worden door die mensen. De regering is akkoord gegaan met mijn voorstel om tot tien bijkomende voltijds equivalenten in te schakelen om die afhandeling te kunnen doen. Het zal enorm veel voeten in de aarde hebben. Elk dossier moet zorgvuldig bekeken worden. Daar heb je menskracht voor nodig, daar kun je niet onderuit. Wij gaan alle mogelijke maatregelen nemen om die rampen zo snel mogelijk af te handelen.

Mevrouw Robeyns, ik begrijp uw zorg. Daarom zijn wij blij dat ook de lokale besturen daarbij betrokken zijn, om tekst en uitleg te kunnen geven. Bedankt ook voor uw begrip.

Mevrouw Peeters, ik begrijp uw kritiek echt niet. Wat moest ik misschien doen? Moest ik wachten met de erkenning van die grote ramp terwijl er wellicht vijfduizend mensen over heel Vlaanderen door getroffen zijn, totdat we ook het dossier van de hagel en de windhoos hebben kunnen behandelen? Dat zou heel slecht geweest zijn. Het is belangrijk dat er een erkenning is, dat mensen hun dossier kunnen indienen.

Mevrouw Peeters, ik mocht, in het kader van goed bestuur, niet handelen vooraleer het laatste bewijsmateriaal aangeleverd was. Voor de windhoos en de hagel moet er fotomateriaal zijn. Het laatste werd aangeleverd op 19 oktober. Er is onmiddellijk gehandeld door de administratie. De besluiten zijn klaar, ze zijn naar de Inspectie van Financiën gegaan, het advies is verkregen, het dossier ligt bij Begroting. De mensen gaan twee shadedossiers moeten indienen als ze ongelukkigerwijs zijn getroffen door de zware regenval én de windhoos of de hagel. Maar zelfs in één dossier zouden zij twee soorten schade hebben moeten bewijzen. Eén keer omdat ze – bij hypothese – op 27 mei onder water hebben gestaan, en dan één keer omdat ze op 23 juni een gebouw hebben waarvan het dak werd afgerukt of waarvan een schouw schade heeft geleden door de windhoos.

Hoe dan ook waren dit twee verschillende bewijsleveringen. Moet je nu zeggen dat het jammer is dat die mensen dat twee keer moeten indienen? Het jammere is dat ze twee keer getroffen zijn. Het goede is dat we er werk van maken om die erkenningen snel te laten gebeuren. We zullen er alles aan doen om die erkenningen snel

af te handelen. Maar ik vraag nu al uw begrip: er zijn enorm veel dossiers. De raming is dat er vijfduizend zullen zijn in het eerste jaar dat we bevoegd zijn, op een moment dat we onvoldoende menskracht hebben en onvoldoende middelen. Het wordt dus een enorme inspanning voor ons, qua menskracht maar ook budgettair.

We gaan er alles aan doen, zeker wat de erkenningen betreft. We hebben snel en goed werk geleverd. Vervolgens heb ik de opdracht gegeven om die dossiers zo snel en zo hulpvaardig mogelijk aan te pakken en op te lossen.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister-president, ik heb ook gezegd dat wat goed is, goed is. Het is inderdaad snel verlopen en daar is iedereen heel tevreden mee. Iedereen die schade heeft geleden, moet zo snel mogelijk kunnen worden vergoed.

U zegt zelf dat u tien mensen extra moet aanwerven omdat er ruim vijfduizend dossiers bij de administratie terechtkomen om te kunnen worden beoordeeld. Het is en blijft spijtig dat sommige mensen nog altijd twee aparte dossiers moeten indienen. Dat is voor de administratie omslachtiger, en voor de burgers onduidelijker. Daarvan wil ik een punt maken. Men had dat iets eenvoudiger kunnen doen door de erkenningsdossiers gelijktijdig te laten lopen. Dan was het misschien iets later, maar dan toch alleszins veel duidelijker geweest voor de burger.

Minister-president, ik zie u neen knikken, maar ik denk dat we qua rompslomp toch iets duidelijker te werk hadden kunnen gaan.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tom Van Grieken aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de uitslag van de Amerikaanse presidentsverkiezingen en de reactie van de minister-president op de overwinning van Donald Trump

De voorzitter: De heer Van Grieken heeft het woord.

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, ik heb nog nooit zo moe het spreekgestoelte in het parlement beklommen, want ik ben nu 39 uur aan een stuk wakker omdat ik de Amerikaanse verkiezingen wilde meemaken.

Je voelde het, dat was een historisch moment. De verkiezing voor de president van Amerika is toch het hoogtepunt en het feest van de democratie. Maar als ik hier rondkijk in het halfrond, naar de meerderheid en de linkse oppositie, dan zie ik alleen maar verdrietige en verzuurde gezichten. (*Rumoer*)

Collega's, ik heb mijn vraag nog niet gesteld en u bent al nerveus. Ik vraag me af hoe het kan dat u zo gepikeerd reageert. U begint direct te roepen. Hoe komt dat toch? Het is logisch, niet? De Amerikaan heeft helemaal niet gestemd zoals jullie op jullie partijbesturen hadden besloten, of op de redacties van verschillende mediakanalen. Die burger heeft iets anders gedaan dan de politieke elite in het Westen heeft besloten dat ze hadden moeten doen.

Die kloof tussen de gewone man en vrouw en de politieke elite die in ivoren torens zit, is nog nooit zo groot geweest. Ook u, minister-president, had het niet verwacht. U hebt openlijk partij gekozen voor Clinton. Zij was uw favoriet. U hebt in de krant openlijk gezegd dat u op Clinton zou stemmen.

Dan rest me maar een vraag: wat nu? Wat is uw reactie als minister-president en als vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Had ik in de VS gewoond, dan had ik heel graag op Michelle Obama gestemd. Helaas was ze geen kandidaat.

Ik heb vandaag gereageerd als minister-president: de kiezer heeft gesproken, de democratie heeft gewerkt, er is een president verkozen. Ik heb hem ook gefeliciteerd en een sterke ambtstermijn toegewenst. Ik heb eraan toegevoegd dat ik aangenaam verrast was door de toon van zijn eerste toespraak, die in de verzoenende richting ging, die wegging van de naar mijn smaak – en ik neem aan naar de smaak van velen onder u – veel te bitse en bijwijlen gemene campagne, een zeer persoonlijke campagne die veel te weinig over de inhoud ging en die wat mij betreft, er soms over was.

Ik heb begrepen dat Donald Trump een verzoenende hand heeft uitgestoken in het binnenland. Wat mij vooral interesseert, en dat beklemtoon ik ook, is het buitenlands beleid. Er ontstaat een risico op een zeker isolationisme of protectionisme. We zijn van oudsher sterke bondgenoten. Amerika is een sterke democratie. Ook wij huldigen heel sterk de democratische waarden. We zijn verbonden met elkaar door de NAVO. Maar we kennen de uitspraken van Donald Trump over de NAVO, die vindt dat dat een verbond is waarbij de Amerikanen betalen voor de Europeanen en dat hij dit geen goede zaak vindt. Dit is een boodschap voor de Europese Unie die niet fout kan worden begrepen als ze ook in daden wordt omgezet. Er moet dus werk worden gemaakt van een Europese defensiegemeenschap.

De heer Trump heeft zich bij mijn weten niet rechtstreeks over het TTIP uitgelaten, maar wel over het North American Free Trade Agreement (NAFTA) en het Trans-Pacific Partnership (TPP). Hij is daar zeer sceptisch over geweest. We weten ook dat Hillary Clinton zei dat ze niet in het spoor van Obama zou treden. Ik hoop in alle geval dat de vrijhandel blijft bestaan. De Verenigde Staten zijn een zeer belangrijke handelspartner, de zesde grootste exportmarkt voor Vlaanderen wereldwijd en de grootste investeerder, ook groter dan elk Europees land, in Vlaanderen sinds decennia. Ik hoop dat de handelsbetrekkingen kunnen blijven en dat ook daar de soep niet zo heet wordt gegeten als ze wordt opgediend. Ik hoop dat we in alle redelijkheid en vriendschap goede partners zijn die verder werk maken van een stevig bondgenootschap op alle vlakken, ook op handelsvlak.

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Minister-president, ik dank u voor uw constructief antwoord. Ik ben blij dat u toch een beetje bent gekeerd en dat u hebt ingezien dat die Clinton toch niet de beste keuze was om publiekelijk mee te koketteren.

De vraag blijft of u wel zeker bent dat Vlaanderen mee is met uw beleid. Ook in Amerika hebben we gezien dat het niet de bekrompen of domme mensen waren die op president Trump hebben gestemd, maar de gewone arbeider die zijn job kwijt is omdat een multinational een plant sluit en er een opent in een ander land. Dat kennen we van hier, minister-president. Ford Genk kreeg subsidies van de Vlaamse overheid en werd gesloten. Met Europese subsidies, ons belastinggeld, werd er een nieuwe fabriek geopend in Turkije, en de mensen in Genk stonden op straat. Bent u wel zeker dat Vlaanderen mee is? Anders denk ik dat u geconfronteerd zult worden met een opstand van de gewone man en vrouw tegen de elite. Mark my words: vandaag de VS, morgen Europa en Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

Karim Van Overmeire (N-VA): Het is inderdaad voor velen een verrassend verkiezingsresultaat. Er zijn ook heel veel emotionele reacties. Een en ander heeft misschien ook te maken met de berichtgeving die we krijgen in Europa over een toch ver afgelegen land en een complex land als de Verenigde Staten.

De minister-president heeft al gezegd dat het een belangrijk land is, een land waarmee we als Europeanen belangrijke en historische banden hebben. Het is de

ruggengraat van de NAVO. Op het ogenblik dat de Verenigde Staten niet meer zouden meedoen, theoretisch, hebben we echt wel een probleem. Het is ook het enige land waar altijd naar wordt gekeken als er internationaal moet worden ingegrepen. Het is zaak om die uitstekende historische banden die we hebben, te bewaren. Onze reacties moeten ook in die lijn liggen. We moeten verder inzetten op goede, vriendschappelijke banden met de Verenigde Staten. Alle reacties die niet in die richting gaan, zouden misschien wel kunnen leiden tot een soort van selffulfilling prophecy, waarbij we landen op een punt dat we helemaal niet willen. Ik steun ten volle de woorden van de minister-president, die absoluut in die richting gaan.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Het is inderdaad een verrassend resultaat, maar het is wat het is. We moeten dat respecteren. We moeten absoluut niet aan paniekzaaijerij doen, maar er op een waakzame manier mee omgaan. Ik ben het er absoluut mee eens dat we decennialang een goede band hebben met de Verenigde Staten. Vanuit dat positieve verleden moeten we daar samen in de toekomst aan werken, maar op een waakzame manier.

Een tweede les die we uit de resultaten moeten trekken – en laat me duidelijk zijn dat het verhaal van Trump absoluut niet dat van mijn partij is –, is dat we dat signaal, ook na de brexit, moeten oppikken. Er is een gevoel van onbehagen bij velen in onze maatschappij. We moeten daar meer dan ooit een antwoord op vinden. Politici moeten echt leiderschap tonen. Ze moeten niet alleen de angst voeden, maar een antwoord geven op de angst bij de mensen. Ze moeten dat doen door duidelijke taal te spreken, antwoorden te geven, meer rechtvaardige fiscaliteit, creatie van jobs. Een duidelijk antwoord ook op migratie en de klimaatuitdagingen. Dat is wat de mensen van ons verwachten.

De voorzitter: De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Mijnheer Van Grieken, Vlaanderen is Amerika niet, en gelukkig maar. Ik zou de heer Trump willen citeren twintig jaar geleden toen hij de vraag kreeg of hij ooit voor president zou runnen. Hij antwoordde: "Als ik dat doe, zal ik dat doen als republikein, want de republikeinen zijn zo stom dat ze ongeveer alles zullen slikken, elke leugen, en je zou versteld staan van het resultaat." Het is nog waar ook.

Dus, Vlaanderen is Amerika niet, gelukkig maar.

Dit heeft wel geleid tot een campagne gebaseerd op racisme, seksisme en protectionisme en dat is heel verwerpelijk. Het resultaat is wat het is, minister-president, de democratie heeft in de Verenigde Staten gesproken. The proof of the pudding is in the eating, en we zullen het ermee moeten doen. U weet dat men in de Verenigde Staten een halve democraat heeft gekozen voor de prijs van twee republikeinen. Dat klinkt gek, maar je weet nooit met die mens.

Dit gezegd zijnde, moeten we als een volwassen regio, als een volwassen land een volwassen relatie opbouwen met dit grote land dat een grote handelspartner is. Ik denk dat de lijn die u hier uitstippelt de juiste is. Als eenmaal de pagina van de verkiezingen is gekeerd, moeten de zaken verder gaan. Alleen, mijnheer Van Grieken, zal Vlaanderen dat tegen uw zin doen op basis van een openheid en niet op basis van een geslotenheid, op basis van vrijhandel en niet op basis van protectionisme. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Ik heb vannacht met ontgoocheling naar de televisie gekeken. De verkiezing van Trump is slecht voor de wereld, slecht voor de

economie, slecht voor het klimaat. Hij heeft inderdaad, zoals de heer Daems ook heeft gezegd, mensen beledigd en gestigmatiseerd. En neen, mijnheer Van Overmeire, dat ligt niet aan de media, dat is hoe hij het zelf als presidentskandidaat heeft gedaan. Kortom, he is not my kind of guy, maar hij is wel tot president verkozen volgens de democratische spelregels die daar gelden en dus moeten we hem respecteren in zijn functie en dan zullen we ook doen.

Ik denk wel dat we hierin een wake-upcall moeten horen voor onze democratie. In die zin, minister-president, moet uw antwoord meer inhouden dan de hoop dat de handel met Europa kan worden voortgezet. Ook hier waar onvrede heerst, ook in Europa, moeten we zorgen voor perspectief en kansen, voor jobs voor iedereen, voor goed onderwijs, voor propere lucht en – waarom niet, mijnheer Van den Heuvel – voor een eerlijke fiscaliteit, voor democratische mogelijkheden voor iedereen om mee te kunnen spreken en te beslissen over het beleid. Dat is het antwoord dat wij ook in Vlaanderen moeten geven op het ongenoegen. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): De verkiezingen zijn een feit en inderdaad, de kiezer heeft gesproken. Verschillende collega's hebben al een beschouwende inleiding gegeven. Er zijn voordelen, er zijn nadelen, er zijn mensen die voor Trump zijn en er zijn mensen die tegen hem zijn maar daar draait het voor mij vandaag niet om. Wanneer we onze connecties en handelsakkoorden bekijken, staan er twee zaken op de agenda met een zekere sense of urgency. Minister-president, u hebt zelf al verwezen naar het vrijhandelsakkoord TTIP dat de facto stil en in coma ligt. U zegt dat Trump daar niets over heeft gezegd, maar ik heb gehoord dat hij ertegen is, hij is tegen alle handelsakkoorden. Hij wil de bestaande akkoorden heronderhandelen en geen nieuwe akkoorden sluiten, althans niet op de manier waarop dat tot nu toe gebeurde. Minister-president, hoe ziet u dit verder evolueren? Zult u ook van de gelegenheid gebruikmaken om eerlijkere handelsakkoorden te vragen?

Het is belangrijk dat in die handelsakkoorden rekening wordt gehouden met milieudoelstellingen. Ik maak me grote zorgen over de uitspraken van Trump over de klimaatdoelstellingen en -problemen. De opwarming van de aarde zou door de concurrenten verzonnen zijn om Amerika erbij te lappen. Hij wil ook verder investeren in fossiele brandstoffen. Minister-president, ik denk dat u zich samen met uw administratie moet voorbereiden op duurzame handel.

Minister-president Geert Bourgeois: Deze vraag wordt aangewend om het binnenlands debat te voeren. Binnenkort krijgen we nog de kans om dat te doen en op dat moment wil ik gerust ingaan op alle voorzetten die hier worden gegeven. Alleen is het tijdsbestek te kort om op al die zaken in te gaan.

De Vlaamse Regering gaat door met haar inclusief beleid dat geen onderscheid maakt tussen mensen en dat gaat voor jobgroei en welvaart. Er zijn meer mensen aan het werk, er zijn minder faillissementen en de groei trekt aan. In onze internationale contacten zullen we een open koers blijven varen en ons niet afsluiten. Vlaanderen leeft als een zeer open handelsnatie van de internationale handel. Dat is zo sinds de middeleeuwen met de Hanzesteden.

Ik ben een beetje verrast dat uiterst links en uiterst rechts tegen de vrijhandel zijn. Er worden wel pleidooien gehouden voor vrijhandel uit bezorgdheid om mooie vrijhandelsakkoorden te sluiten. Collega's van sp.a, mevrouw Turan, uw geestesgenoot Paul Magnette heeft gezegd dat CETA een standaardakkoord is, een norm, een contract, een verdrag dat rekening houdt met duurzaamheid en met al onze standaarden op het vlak van arbeid, milieu, productveiligheid en dat grote nieuwe standaarden zet.

We gaan die weg op.

Wat het wordt met de Verenigde Staten, kan niemand voorspellen. Het debat is naar mijn aanvoelen veel te weinig over de inhoud gegaan bij die Amerikaanse verkiezingen. We hebben wel kunnen vaststellen dat de heer Trump – en ik druk me voorzichtig uit – zeer sceptisch staat tegenover vrijhandelsakkoorden. Hij heeft zich expliciet uitgesproken over NAFTA en TPP. Ook mevrouw Clinton heeft gezegd dat ze de lijn met betrekking tot TTIP niet wou doortrekken. Dus er ontstaat een nieuwe situatie.

Om een verdrag te sluiten, moet men met twee partijen zijn. Ik blijf erbij dat wij er belang bij hebben om te komen tot een goed evenwichtig handelsakkoord dat gaat voor duurzaamheid, voor het bevorderen van de handel, voor het slopen van belemmeringen, tarifaire en niet-tarifaire, voor de creatie van jobs in Vlaanderen, voor het openen van markten voor onze aannemers en baggeraars, net zoals dat in Canada kan gebeuren. We gaan die koers blijven aanhouden, maar, nogmaals, een verdrag sluit je met twee partijen. Onze richtlijn en koers zijn duidelijk, zowel binnenlands als buitenlands. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Alle collega's hebben andere dingen gehoord toen het over die verkiezingen ging. De Amerikaanse verkiezingen gingen over illegale massa-immigratie, over de aanpak van de radicale islam en over een nieuw Amerikaans buitenlands militair beleid.

Ik ben verbaasd hoe de hevigste Hillaryfans haar nog geen 24 uur na haar nederlaag laten vallen en in Trump niet eens meer de slechtste zien. Daar kan ik verheugd over zijn.

Mijnheer Vanbesien, ja, democratie vindt u een leuk ding, hé, zolang het u uitkomt, maar als de kiezer iets anders doet, dan staat u daar weer met uw Agalev-vingertje. *(Rumoer)*

Mijnheer Daems, u maakt een quote. In het middelbaar leert men dat aan: bronvermelding. Uw quote is een hoax die al meer dan een maand geleden op internet werd doorprikt. U snapt het nog steeds niet. U bent het type politicus waar die burger tegen heeft gestemd. Als u die burger in het hoekje duwt van racisten en seksisten, dan moet u niet in dialoog gaan met die burger, dan moet u niet luisteren naar die burger die met terechte bekommernissen zit.

Ik beloof u, mijnheer Daems, met zo'n houding gaat u nog vaak naar wakker worden, want er is een patriottische lente op gang, niet alleen in Amerika, maar ook in heel Europa, in Frankrijk, in Oostenrijk, in Nederland en ook hier in Vlaanderen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de mogelijke investering van geld uit de tweede pensioenpijler in de scholenbouw

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, deze morgen en gisteren lazen we in de media dat de Federale Regering zou onderzoeken of de gelden uit de tweede pensioenpijler geïnvesteerd kunnen worden, onder meer in scholenbouw. We constateren dat de sectorfederatie Assuralia onmiddellijk heel positief reageert, spreekt over een opportuniteit en stelt dat het gaat over investeringen op lange termijn die heel stabiel zijn. Federaal minister van Pensioenen Bacquelaire zou het voorstel omarmen, federaal premier Michel is enthousiast en federaal minister van Financiën Van Overtveldt zou het voorstel moeten uitwerken.

Er wordt melding gemaakt van professor Schoors van de UGent. Hij zegt: goed idee, maar alles hangt af van de uitwerking. Minister, u zit in de laatste fase van de implementatie van de plannen van uw 'voorvoorganger', toenmalig minister Vandenbroucke, voor het grote DBFM-verhaal (design, build, finance, maintain). We hebben veertien dagen geleden in de commissie Onderwijs het decreet goedgekeurd rond de kleinschalige pps. We zullen dat volgende week hier bespreken, vermoedelijk in de plenaire vergadering.

Vandaar mijn vraag, in welke mate sporen deze ideeën met uw plannen? Is er reeds overleg met u geweest? Wordt u betrokken bij de concrete uitwerking?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik was een beetje verbaasd om zo'n artikel op de eerste pagina van een krant te zien – met de vermelding erbij dat het een zeer goed idee is dat we verder moeten uitwerken – omdat we in Vlaanderen al een vrij mooie traditie hebben om verzekeraars en zelfs pensioenfondsen te laten participeren in grote werken.

Ik sta zeer positief tegenover de piste die is geopperd. De voorbeelden in Vlaanderen zijn legio. Er is de A11, de nieuwe autostrade waarbij verzekeraar Allianz is betrokken als partner. In de huidige pps Scholen van Morgen is AG Real Estate ook met de verzekeringspijler en de pensioenpijler betrokken.

Er is nog geen overleg geweest tussen de federale overheid en mezelf, maar ik ben zeker bereid om de rijke kennis en ervaringen die wij hebben, te delen met de federale collega's. ParticipatieMaatschappij Vlaanderen heeft ook heel wat ervaring om de participaties van Vlaanderen in een infrastructuurfonds te stoppen.

De nieuwe DBFM is vorige week goedgekeurd in de commissie. De manier waarop die is opgevat, maakt het zeker mogelijk dat private spelers, en zeker ook pensioenfondsen, participeren.

Het klopt ook dat het goed is om dergelijke participaties te nemen, maar er zijn ook kosten uiteraard. Er zijn potentieel ook wel wat risico's, want over vele jaren moet er een vergoeding worden betaald.

Wat ik niet in de krant heb gelezen en wat ook interessant kan zijn, is dat men participaties zou overwegen in het nieuwe systeem van huursubsidies voor 18 jaar. We hebben nu een oproep naar scholen gedaan. Voor mij is het zeker mogelijk om met de verzekeringssector te overleggen om na te gaan of er interesse is om te participeren.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik leer uit uw antwoord dat er nog geen overleg is geweest en dat mijn te optimistische conclusie dat de Federale Regering zou zorgen voor een nieuwe injectie van middelen in de Vlaamse scholenbouw, voorbarig was.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, u gaf duidelijk aan dat Vlaanderen ervaring heeft en bereid is die ervaring te delen met de federale overheid. Dat lijkt me logisch en is ook goed. Ziet u zelf – en het sluit wat aan bij de tweede vraag van de heer De Meyer – in de piste zoals ze nu voorligt, effectief een bron van extra middelen? Ik denk dat dat de vraag is die op ieders lippen ligt.

Jos De Meyer (CD&V): U hebt me goed begrepen, collega.

Jo De Ro (Open Vld): Kort en bondig zoals u, voorzitter.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Mijn fundamentele opmerking is: hoe komt het dat er nog geen overleg is geweest met de betrokken minister van Onderwijs in Vlaanderen? Het is belangrijk om te zien dat het bij deze 'alternatieve financiering' gaat over extra middelen die in de scholen kunnen worden gepompt. Het is altijd goed als er sneller scholen kunnen worden gebouwd, maar men moet natuurlijk wel de randvoorwaarden kennen. Er is ook een randvoorwaarde die federaal speelt: dit mag geen manier zijn om een rendementsgarantie voor de pensioenfondsen – de tweede pijler – op een slinkse manier te ondergraven. Dat mag niet de bedoeling zijn. Minister, ik neem aan dat u daar niet in meegaat.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, minister, collega's, we hadden vanmorgen het genoegen om de eerste vergadering van onze zogenaamde 'commissie pps' te hebben in de wandelgangen van het parlement. Daar zijn we toch bezig aan een brede evaluatie van alle pps'en, alternatieve financieringen en de manier waarop je privékapitaal mobiliseert.

Ik was enigszins verbaasd door het artikel. Er was sprake van een 'garantie van 5 procent'. Ik ben niet tegen het mobiliseren van privékapitaal, maar vanmorgen was de rode draad toch dat, op het moment dat je een meerwaarde creëert, er ook een maatschappelijke meerwaarde moet zijn. We moeten opletten – en ik weet dat een school een maatschappelijke meerwaarde is – dat de winsten en bij wijze van spreken de lusten, niet enkel bij de privé en bij diegenen die financieren, terechtkomen, maar dat er ook een stuk naar de maatschappij terugvloeit of toch minstens naar de overheid die in die projecten toch ook een rol speelt.

Ik zou dus toch opletten, zeker op het moment dat een verzekeraar bereid is om in te stappen als er een gegarandeerd rendement van 5 procent is. We hebben niet langer dan een paar uur geleden geleerd dat het allemaal niet zo evident in elkaar te steken is. Een paar weken geleden, toen u opnieuw een kader hebt voorgelegd voor een volgende fase, heb ik erop aangedrongen dat we met dit parlement de oefening goed maken en, voor we daar allemaal enthousiast in meegaan, we ten minste de toekomstige constructies veel beter in elkaar steken. Collega De Meyer, ik nodig u uit om te komen luisteren in die commissie. Het ging vanmorgen expliciet over onderwijs. Collega Daniëls was daar ook. Het is allemaal niet zo evident. De geschiedenis die we op dat vlak in Vlaanderen hebben, zou ons tot voorzichtigheid moeten aanzetten alvorens we volgende stappen zetten.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik wil ook verwijzen naar de commissievergadering deze ochtend die zeer interessant was, ook voor de onderwijsmateries. Voor alle duidelijkheid, ook voor mijn fractie: elke euro die we kunnen aantrekken om extra scholen, ziekenhuizen of wegen te bouwen, moeten we benutten. Als er partners zijn, zoals een pensioenfonds, die geld hebben en dat willen investeren, dan moeten we kijken naar een goed vehikel.

Ik wil twee zaken opmerken. Wat pensioenfondsen betreft, is er voor infrastructuurwerken ook de kwestie dat ze een veiligheidsbuffer moeten aanleggen. Dat is een extra gegeven bovenop de huidige partnerschappen die we onder andere hebben met Allianz en met AG.

Een tweede issue is de kwestie die we gehad hebben bij de DBFM, namelijk dat als scholen sporthallen meer willen openstellen dan in het initiële contract stond, daar heel hoge 'fees' tegenover staan. Minister, mijn vraag is hoe je in deze specifieke

gevallen, als je rekening houdt met die extra waarborg die er moet zijn, kunt voorkomen dat dergelijke extra 'fees' worden opgelegd.

Minister Hilde Crevits: Collega's, over de piste die op federaal niveau naar voren is geschoven, is met mij niet overlegd. Voor mij moeten er ook geen regels worden aangepast, mijnheer Bertels. Minister Bacquelaire heeft gezegd dat hij zeker niet wilt raken aan de basisrendementen van die pensioenfondsen. Dat staat er ook letterlijk in. Maar wat mij een beetje verbaast als men aan dergelijke pistes denkt, is waarom men niet even bij ons komt kijken. Wallonië heeft er minder ervaring mee, maar Vlaanderen heeft heel wat ervaring met de manier waarop je dat kunt doen en wat de risico's zijn. Er zijn effectief risico's, collega's. Het onderhoud moet gedurende dertig jaar gegarandeerd worden, er kunnen altijd zaken gebeuren. Bij de A11 is er een probleempje geweest met een deel van de werf dat is afgebrand. Er kunnen altijd zaken gebeuren, je moet dus een buffer aanleggen. Dat moet men mee incalculeren.

De meerwaarde, collega Rzoska, is er wat mij betreft zeker als het over scholen gaat, ook in de pps'en zoals we ze nu kennen, los van het feit dat ze ingekanteld zijn, omdat na de dertig jaar onderhoud de scholen de gebouwen effectief verwerven. Dat is een goede zaak, want na dertig jaar storten die gebouwen niet in. Dan moet je, zeker omdat het onderhoud mee inbegrepen is, een goed onderhouden geheel ingekanteld krijgen in je schoolpatrimonium. Die meerwaarde is er dus sowieso.

Ik ben zeker bereid om overleg te voeren met al wie dat zou wensen. Ik wil vooral dat de expertise die we hebben opgebouwd, ook in de toekomst voluit kan worden gebruikt. Ik sluit zelfs niet uit dat binnen de reguliere financiering, binnen het private deeltje dat scholen moeten betalen, je ook zou kunnen zoeken naar participaties. Maar het is goed om lessen te trekken uit de ervaringen die wij hebben uit het verleden. Ik heb begrepen dat die lessen nu worden getrokken.

Collega Daniëls, uw opmerking rond de grotere openstelling is natuurlijk niet evident. Ik vind het zeer relevant en dat zal bij de nieuwe generatie pps'en, of de kleinschalige pps'en zoals we ze vorige week in de commissie hebben goedgekeurd, zeker gebeuren. Het is van belang dat je bij het sluiten van het contract duidelijkheid schept over het gebruik van het gebouw waar je samen in wilt investeren. Als een sporthal 24 uur op 24 uur gebruikt wordt of ze wordt maar 8 uur op 24 uur gebruikt, dan heeft dat een heel andere impact op de levensduur en het onderhoud. Daar zit je wel met wat problemen. Het is van belang dat men dat in het begin vrij goed probeert in te schatten.

Ik heb contracten uit het verleden gezien waarin geen medegebruik is opgenomen, maar intussen zijn de tijden veranderd en is medegebruik populair geworden. Men wil die contracten dus veranderen en dat is een stuk moeilijker. Ik ben zeker bereid om te kijken hoe we dat eenvoudiger kunnen maken. Als u het mij vraagt – en ik denk dat u mijn mening zult delen – dan moeten we, als we zulke grote investeringen in nieuwbouwprojecten doen, sowieso streven naar maximaal medegebruik. Dat zou de plicht van elke school moeten zijn, en openbare besturen kunnen daar zeer goed bij helpen.

Mijnheer De Meyer en mijnheer De Ro, er ligt hier geen grote berg nieuwe middelen klaar. Ik heb begrepen dat men wil nagaan op welke manier bepaalde drempels, als die er zijn, kunnen worden weggenomen om pensioenfondsen te laten investeren in schoolgebouwen en dat men vraag en aanbod dichter bij elkaar wil brengen. Pensioenfondsen weten niet altijd wat er interessant is of vinden dat er te veel risico's aan verbonden zijn. Hoe kunnen we, bijvoorbeeld door een investeringsvehikel te maken, ervoor zorgen dat die twee samen komen? Ik ben zeker bereid daaraan mee te werken, maar er staat niet plots een ezeltje

met geld klaar om grote investeringen in scholen te doen. Trouwens, zoals u weet, moeten alle pps'en, behalve de kleine, in onze begroting worden opgenomen. We kunnen dus niet zomaar zeggen: breng maar uw geld, wij gaan bouwen. Het zijn investeringen die ESR-aanrekenbaar zijn.

Hoe dan ook ben ik eigenlijk wel tevreden dat ook de Federale Regering het licht heeft gezien en zal ik zeker met haar overleggen hoe onze expertise een nuttige bijdrage kan leveren om vraag en aanbod dichter bij elkaar te brengen.

Jos De Meyer (CD&V): Ik begrijp dat de Federale Regering het licht heeft gezien, maar dat de Vlaamse Regering nog geen bijkomende centen heeft gezien. Ik kon vanochtend in een interessante commissie niet aanwezig zijn, want ik mocht een andere interessante commissie voorzitten.

Naast de positieve elementen wil ik toch ook vanuit mijn ervaring kort wijzen op twee risico's. Als jonge directeur had ik het geluk destijds een school te kunnen bouwen met het systeem van het Nationaal Waarborgfonds. Hier heb ik daarna de voorbereiding van het grote DBFM-project meegemaakt. Beide zaken hebben me geleerd dat inflatie en rentepeil onvoorspelbaar zijn en een zeer grote invloed op dergelijke constructies kunnen hebben.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.17 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.32 uur.*

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het verdrag nr. 187 inzake het promotioneel kader voor de veiligheid en gezondheid op het werk, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar vijftiennegentigste zitting in Genève op 15 juni 2006 – 456 (2014-2015) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag nr. 187 inzake het promotioneel kader voor de veiligheid en gezondheid op het werk, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar vijftiennegentigste zitting in Genève op 15 juni 2006.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 456/1)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 16 oktober 2015 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 2 september 2013 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende het opnemen van luchtvaartactiviteiten in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap overeenkomstig Richtlijn 2008/101/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG teneinde ook luchtvaartactiviteiten op te nemen in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap – 868 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 16 oktober 2015 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 2 september 2013 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende het opnemen van luchtvaartactiviteiten in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap overeenkomstig Richtlijn 2008/101/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG teneinde ook luchtvaartactiviteiten op te nemen in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 868/1)

– De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van diverse bepalingen over vliegtuigexploitanten van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid – 869 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen over vliegtuigexploitanten van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 869/1)

– *De artikelen 1 tot en met 7 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 30 maart 2007 betreffende de Brownfieldconvenanten – 879 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 30 maart 2007 betreffende de Brownfieldconvenanten.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 879/1)

– *De artikelen 1 tot en met 9 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de vernieuwde taakstelling en gewijzigde financiering van de provincies – 880 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de vernieuwde taakstelling en gewijzigde financiering van de provincies.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Er is een spreekwoord dat zegt: 'het zijn goede geesten die terugkeren'. Bij dezen wil ik mij verwaardigen om die goede geest te zijn met een blijde mare. De vernieuwde taakstelling en gewijzigde financiering van de provincies is toch wel opnieuw een stap verder. U hebt me al enkele keren zien verschijnen met betrekking tot de provincies, en telkens staan we een stap verder. Nu hopen wij op uw steun om dit decreet goed te keuren.

Waarom die gewijzigde taakstelling ? Ik ga de gehele evolutie niet uit de doeken doen, maar dit decreet is volledig in het verlengde van een tendens waarbij we verder gaan met langs de ene kant sterke bestuurskrachtige gemeenten en een

kaderstellende, coachende Vlaamse overheid. Het Vlaamse regeerakkoord onderschrijft ook deze tendens. Ik ga even terug in de tijd. De Commissie Bestuurlijke Organisatie, toen nog onder minister-president Peeters, zei: 'Het is nu niet wijs en te vermijden om met drie niveaus zich te profileren op hetzelfde terrein met eigen initiatieven waarmee een rationele probleemaanpak van het algemeen belang niet gediend is.' Ook de Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid zei in 2010: 'De bestaande situatie waarin de provincies toch nog bevoegdheden mogen uitoefenen inzake persoonsgebonden materie indien decretaal bepaald, zorgt voor verwarring bij betrokken overheden als burgers als organisaties.'

Er is in het verleden goed werk geleverd door de provincies, maar de huidige tendens, waarbij gemeenten een sterkere rol willen opnemen, heeft de situatie gewijzigd. We slanken de provincies dus verder af, scherpen de taakstelling aan om te komen tot een grotere transparantie, met minder verrommeling op het intermediair niveau.

Twee uitgangspunten zijn daarbij cruciaal: de dienstverlening aan de burger moet optimaal zijn en mag onder geen beding een budgettaire weerslag hebben op de burgers of op onze steden en gemeenten. Ik wil daar even kort dieper op ingaan.

Deze overdracht van taken en instellingen naar Vlaams of lokaal niveau houdt ook een overdracht van personeel in. Dit gaat ongeveer over 1700 personeelsleden. Niemand zal zijn job verliezen, en de individuele rechten van de personeelsleden blijven gegarandeerd. Ze behouden hun hoedanigheid, hun graad, hun anciënniteit, de functionele loopbaan en de toelagen en vergoedingen waar ze bij de datum van de overdracht recht op hebben. Om de eigenlijke implementatie goed te laten verlopen, voorziet de beleidsbrief Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid 2016-2017 in een transitieplan dat permanent zal worden geactualiseerd.

Door de overdracht van taken, personeel en patrimonium wordt ook de financiering van de provincies herbekeken. De overdracht is budgetneutraal. De provinciale opcentiemen worden gedeeltelijk geïntegreerd in een verhoogde basisheffing en de maximumtarieven voor de onroerende voorheffing in elke Vlaamse provincie worden voor een periode van vijf aanslagjaren vastgelegd. De Vlaamse basisheffing op de onroerende voorheffing wordt verhoogd en de provinciale opcentiemen worden de komende vijf jaar bevroren.

Om dezelfde inkomsten uit onroerende voorheffing te genereren, zullen de gemeenten hun opcentiemen moeten aanpassen. Dat gaat u ook doen voor de mensen die deel uitmaken van een gemeenteraad. Dit alles zal de burger geen eurocent meer kosten. Dit alles zal de burger geen eurocent meer kosten.

Als we de adviezen erbij nemen, zien we dat voor een groot stuk tegemoetgekomen is aan de opmerkingen van de Raad van State. We zien dat er in de adviezen van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) en de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid opportuniteiten worden erkend, maar dat er ook bezorgdheid is over de implementatie en de continuering van lopende projecten. Uiteraard is het dan ook belangrijk dat we het transitietraject goed monitoren.

De afslanking van de provincies, collega's, heeft natuurlijk ook een effect op de politieke vertegenwoordiging. Dat staat niet in dit ontwerp van decreet, maar komt later aan bod in het Kiesdecreet. Zo halveren we het aantal provincieraadsleden en brengen we het aantal gedeputeerden, die ook allemaal hun eigen kabinet hebben, terug tot vier. De N-VA gaat daarin verder: onze provincieraadsfracties hebben in een aantal provincies al een voorstel ingediend om de partijfinanciering ook meteen te halveren.

Met de eerste maatregel en ons bijkomend voorstel snoeien we niet in de dienstverlening. We snoeien ook niet in wat de sectoren jeugd, cultuur en welzijn toekomt.

We gaan wel snoeien in de politieke mandaten. Zeg maar: op ons overvloedige politieke vet.

Collega's, het regeerakkoord is duidelijk: we slanken de provincies verder af en beperken die tot de grondgebonden bevoegdheden. Dat zorgt voor meer transparantie voor de burger, komt de efficiënte inzet van overheidsmiddelen ten goede en zorgt voor een beter en duidelijker beleid voor de burger.

Ik stamp tegelijk een open deur in als ik zeg dat wij als partij in de toekomst verder willen gaan in een rationalisatie van het beleid. Wij willen komen tot twee niveaus: de Vlaamse overheid en de gemeente. Dat is een proces dat gestart is en dat ook zal voortgaan. Natuurlijk moeten we bekijken wie of wat in een volgende regering aan bod zal komen, maar ongetwijfeld zal dit opnieuw op de agenda komen. Nu voeren we het regeerakkoord loyaal uit, samen met de coalitiepartners. En ik hoop ook op steun van de oppositie.

Daarom willen wij dit ontwerp van decreet ook ten volle steunen. Ik dank u. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, goede collega's, structuren zijn er om mensen te versterken, en niet mensen om structuren sterker te maken. In die zin is gaat het er voor ons over, in de discussie over de provincies die vandaag voorligt, dat dit een tussenstructuur is die lokale noden sterker moet kunnen beantwoorden.

We moeten natuurlijk toegeven dat de Vlaamse overheid voor persoonsgebonden materies in de loop van de jaren en door de staatshervormingen een sterke expertise en netwerk heeft opgebouwd, en dat in die persoonsgebonden materies vaak een dubbelrol optreedt met de provincies. Daarom is het te verantwoorden om een stap naar die rationalisering te zetten. Er is gelukkig lang en grondig overlegd over die transitie. Ik denk dat het financiële plaatje rond is. Ik hoop ook voor Vlaams-Brabant dat we de valabele oplossing die we daar gevonden hebben, verder uitwerken. Wij zullen de volgende jaren ook op de voet volgen – dat is voor ons belangrijk – dat de dienstverlening en de persoonsgebonden ondersteuning even sterk blijven.

En voor ons is er hiermee een sterke doorstart naar provincies die kunnen focussen op de functies die hun optimaal liggen, namelijk de grondgebonden materies en de streekondersteuning, het zogenaamde streekgericht beleid.

Die uitdagingen zijn van een kaliber dat kan tellen. Hoe gaan we om met die waterlopen en de uitdagingen die zich daar stellen, zoals het beheer van open ruimte in partnerschap met natuur en landbouw, de uitbouw van de sterke troeven van toerisme, het opzetten van zachte mobiliteit en de befaamde fietssnelwegen en het creatief wonen op maat van regionale sterktes en zwaktes? Dat zijn allemaal uitdagingen in de grondgebonden sectoren die meer dan de moeite waard zijn om sterk aan te pakken.

Wij denken vooral dat de provincie een grote rol kan spelen als ondersteuning van gebiedsgericht werken. Vooral kleinere gemeenten hebben baat bij een ondersteunende partner. De provincie als echte regiosparringpartner heeft volgens ons een stevige toekomst.

Kortom, onze fractie gaat akkoord met deze afslanking. Zo was het ook overeengekomen. Voor ons is dat geen afdanking. Integendeel, het moet de provincie zijn die in die tussenstructuur in de toekomst stabiel en sterker wordt in verband met de bevoegdheden die wij vandaag wat nauwer aflijnen.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

Marnic De Meulemeester (Open Vld): Minister, collega's, dit ontwerp van decreet geeft inderdaad uitvoering aan een belangrijke hervorming in het regeerakkoord, met name de afslanking van de provincies. Ze krijgen minder bevoegdheden. En omdat ze minder bevoegdheden hebben, hebben ze ook nood aan minder belastinginkomsten. Dat is de essentie van deze hervorming.

Eerst wil ik het hebben over minder bevoegdheden. Sinds de grondwettelijke verankering van de provincies in 1831 is er heel wat veranderd. Door fusies zijn er minder, maar sterkere gemeenten. En er is een belangrijk bestuursniveau bij gekomen, namelijk het regionale. Door deze hervorming worden alvast belangrijke bevoegdheden, zoals cultuur, sport, jeugd en welzijn, herverdeeld naar beneden – de steden en gemeenten – of naar boven, naar Vlaanderen. We zetten daarmee een belangrijke stap in de afslanking van het provinciale bestuursniveau.

In de tweede plaats wil ik het hebben over minder belastinginkomsten. Als je minder bevoegdheden hebt, moet je ook minder belastingen innen. Daarom worden de provinciale opcentiemen drastisch verlaagd. De fiscale neutraliteit was voor Open Vld zeer belangrijk. Deze hervorming mag en zal de belastingbetaler geen extra euro kosten. Daarom komen er dus verlaagde provinciale tarieven en wordt het Vlaamse basistarief slechts verhoogd om de overgedragen kosten te dekken. Deze beide ingrepen, decretaal verankerd, waarborgen dat de belastingbetaler geen euro meer zal moeten betalen dan vandaag.

Door de verhoging van het Vlaamse basistarief zullen ook gemeenten moeten ingrijpen en hun tarieven voor opcentiemen verlagen. Ook dat wordt decretaal vastgelegd. Via een omzendbrief zullen ze hun nieuwe tarieven zwart op wit toegestuurd krijgen, met de duidelijke boodschap deze operatie niet te gebruiken – lees: misbruiken – om hun inwoners een belastingverhoging in de maag te splitsen.

Collega's, dit ontwerp van decreet zet dus al een belangrijke stap richting afgeslankte provincies, een onomkeerbare stap in de hervorming van het provinciale bestuursniveau. Een andere stap die we nog moeten zetten, is de vermindering van het aantal politieke mandaten. Het is al aangehaald door de heer Meremans. Zoals eerder al aangekondigd, zal het aantal provincieraadsleden worden gehalveerd en zullen er per provincie nog maar vier bestendig afgevaardigden zijn.

Als Open Vld hopen we ook dit ontwerp van decreet zo snel mogelijk te kunnen goedkeuren, zodat we als politiek duidelijk maken dat we niet te beroerd zijn om ook op onszelf te besparen.

Collega's, onze fractie steunt dus deze hervorming. Die betekent minder overheid, minder structuren en dus een efficiëntere besteding van belastinggeld. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, ik zal kort zijn, want over de afslanking van de provincies werd al heel veel discussie gevoerd, en met reden. Performante openbare besturen met als doel meer bestuurlijke efficiëntie en een betere dienstverlening aan de burger: daar is sp.a absoluut een voorstander van. Sp.a is ook een groot voorstander van bestuurlijke vernieuwing waarbij de kwaliteit van de dienstverlening centraal staat. Daar hebben we in het verleden reeds herhaaldelijk op gehamerd, hier in de plenaire vergadering, maar ook in de commissievergaderingen. Minister, mochten dat ook uw doelstellingen zijn, dan zou u in ons een partner vinden, maar dat zijn en waren uw doelstellingen jammer genoeg niet. Het is dus een gemiste kans.

Ook over uw aanpak van dit dossier, met onduidelijkheid en onzekerheid tot gevolg, valt veel te zeggen. Onduidelijkheid en onzekerheid zijn er bij de honderden

organisaties, verenigingen en instellingen, maar ook bij de personeelsleden van de provincies. Dat is dan ook de reden waarom sp.a dit ontwerp van decreet niet zal steunen.

Collega's, de onzekerheid en onduidelijkheid ten gevolge van de plannen van de minister doen echter zich niet enkel bij de provincies voor. Ook de directeur van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) verwees in zijn voorwoord in de meest recente editie van Lokaal naar de bestuurlijke chaos die mogelijk ontstaat naar aanleiding van de inkanteling van het OCMW in de gemeente. Ik raad u aan om zeker dat voorwoord er eens op na te slaan.

Minister, het gevaar op bestuurlijke chaos begint stilaan een handelsmerk te worden. Onduidelijkheid en onzekerheid bleven twee jaar lang door de gangen van de provinciale diensten gieren. Een schreeuw naar klare taal bleef ook onbeantwoord. Dit ontwerp van decreet biedt een eerste antwoord, maar zal de onzekerheid en de onduidelijkheid nog niet wegnemen. We stellen vast dat bij de vertegenwoordigers van de provincies, maar ook bij de honderden verenigingen, organisaties en instellingen een sterke vraag leeft om zo snel mogelijk een zicht te krijgen op de gevolgen van de overdracht. Dat is een vraag die meer dan terecht is, want deze hervorming heeft gevolgen voor de dienstverlening voor honderdduizenden Vlamingen, en ook voor de personeelsleden van de provincies, waarbij we er toch van mogen uitgaan dat die laatsten hun verworven rechten zullen behouden.

Collega's, ik wil afsluiten met een hoopgevende boodschap. We kregen deze morgen de uitnodiging voor het colloquium van de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) op 3 december eerstkomend in de mailbox. Die draagt als titel 'Naar een duurzame toekomst'. Op de uitnodiging staat de volgende tekst. Ik citeer: "Net zoals de oude Grieken geloofden dat de feniks in staat was om steeds weer opnieuw uit zijn eigen as herboren te worden, gelooft de VVP in de kracht van de provincies om na de opgelegde hervormingen te werken aan een duurzame toekomst.

Het verhaal van de feniks is echter een mythe, terwijl de provincies reële besturen zijn, met een unieke rol in de samenleving. Vanaf 2018 zullen de provincies, als gevolg van het project 'afslanking provincies' van de Vlaamse Regering, beschikken over minder middelen en minder bevoegdheden. Maar deze grondige hervorming betekent ook een nieuwe start. Een nieuwe start, met nieuwe perspectieven", aldus de VVP. Tijdens dit VVP-colloquium zullen ze ingaan op de vraag hoe de provincies vanuit hun nieuwe bestuurlijke missie kunnen werken aan een duurzame omgeving ...

Marius Meremans (N-VA): Ik dacht altijd dat die feniks hoorde bij de reclameslogan voor het abdijbier van Grimbergen. Mijnheer De Loor, ik heb veel respect voor u, maar u komt een beetje over als een bange, blanke, kale man. U lijkt wel de nostradamus van de Vlaamse Ardennen: telkens we met een decreet komen, staat u daar met allerlei voorspellingen alsof het einde van de wereld nabij is. Welnu, het einde van de wereld is niet nabij. We hebben duidelijk gezegd wat we gaan doen in het Vlaams regeerakkoord. De regering is gevormd in de zomer van 2014. De zomer van 2016 is net voorbij en hier ligt een decreet op tafel. Dat was een heel grote operatie. Er zijn gesprekken gevoerd met de provincies, met de vakbonden, met steden en gemeenten. We hebben zowat met iedereen gesprekken gevoerd, en dat heeft tijd nodig. Er is een inventaris gemaakt die niet eenvoudig op te stellen was.

Het moet gezegd dat de provincies aanvankelijk ook niet stonden te popelen om een deel van hun bevoegdheden af te geven. Nochtans is wat we nu doen, wat de Commissie Efficiënte en Effectieve Overheid al zei in 2010, toen we samen in de meerderheid zaten. Ik was daar zelf nog niet bij, want ik ben een beetje later aangekomen. Dat voeren we uit, u zou dat moeten weten. Als er één iemand is die de onzekerheid heeft gevoeld, dan krijgt u daarvoor de gouden medaille in onze

commissie. U herhaalde steeds maar dat het niet goed zou komen; u streefde steeds weer dat nostradamuseffect na. We hebben duidelijk gezegd dat we de waarborgen voor het personeel hebben ingeschreven, en dat staat ook heel duidelijk in dit decreet.

Mijnheer De Loor, ik roep u op om progressief te zijn en die conservatieve reflex om niet te willen veranderen, af te leggen, want wat we uitvoeren, strookt met de evolutie. Over de finalisering en wat de toekomst zal brengen voor de provincies hebben we natuurlijk vanuit onze beide partijen een andere mening. Maar ik roep u op om constructief samen te werken en te komen tot die duidelijke scheiding tussen persoonsgebonden bevoegdheden voor de lokale overheden of Vlaanderen en de grondgebonden bevoegdheden voor de provincies. Alleen met te zeggen dat het slecht zal gaan, schiet niemand op. U moet de hand aan de ploeg slaan en durven veranderen. Dat vergt wat moed.

Kurt De Loor (sp.a): Collega Meremans, ik denk dat u niet goed geluisterd hebt. Ik ben er nochtans mijn tussenkomst mee begonnen, maar u blijft voor bepaalde zaken selectief doof. Ik ben begonnen door te zeggen dat we als sp.a heel sterk voorstander zijn van bestuurlijke efficiëntie en een betere dienstverlening aan de burger. Daar ben ik mee begonnen. Kritiek horen jullie niet graag, ik zie dat hier en in de commissie aan jullie lichaamstaal. Ik ben daar duidelijk mee begonnen en ik heb dat bewust gedaan. Ik nodig u uit, als u zegt dat er geen onduidelijkheid is en op het terrein geen onzekerheid heerst, om contact op te nemen met die honderden organisaties en instellingen. Het zal u verbazen. Vandaar mij oproep om zo snel mogelijk duidelijkheid te scheppen.

U kunt zeggen dat ik een Nostradamus ben. Maar de directeur van de VVSG zegt, in het kader van een ander dossier, dat we ervoor moeten opletten dat we niet in bestuurlijke chaos terechtkomen. Daaraan, minister, wijdt hij een opiniestuk in het recentste nummer van Lokaal. U kunt dat toch niet zomaar van tafel vegen. Hij zegt ook: "Ten slotte vragen we degelijke en stabiele regelgeving." Wel, minister, ik vraag u om dat te leveren. Dat vinden wij in dit ontwerp van decreet niet terug.

Collega's, ik wil eindigen met die uitnodiging voor het VVP-colloquium en dat citaat dat ik heb gegeven. Dat betekent een nieuwe start voor de provincies. Minister, zij steken de hand uit voor die nieuwe start.

Minister, in aansluiting op mijn oproep die ik ook gisteren heb gedaan in de commissie, naar aanleiding van uw beleidsbrief, wil ik u nogmaals vragen om de provincies met respect te behandelen, zodat ze hun nieuwe taakstelling in alle sereniteit en kwalitatief kunnen uitbouwen.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, hopelijk neemt u mij niet kwalijk dat ik niet aanwezig was tijdens de finale bespreking van het ontwerp van decreet. U kent mijn engagement voor de materie, maar zelfs mij lukt het niet om alles te combineren.

Collega's, wat hier op tafel ligt is het resultaat van een van de eerste conflicten binnen deze Vlaamse Regering. De N-VA wil de provincies afschaffen, CD&V wil ze behouden. En daar komt dan een compromis uit. Het prototype van een typisch, ik zou zelfs bijna zeggen Belgisch politiek compromis. Het gevolg is dat niemand gelukkig is. Niet de minister, denk ik toch, maar ook niet de regering, niet de N-VA-parlementsleden, zeker niet de CD&V-parlementsleden en uiteraard ook niet de Open Vld'ers, want zij mochten het compromis enkel ondertekenen.

Straks drukken veel meerderheidsleden met frisse tegenzin – dat bleek meermaals uit de tussenkomsten in de commissie – op de knop, maar moeten veel mensen op het terrein wel verder met een beslissing die vierkant draait.

Minister, nochtans lag de bal voor het doel. U had de provincies kunnen omvormen tot stads- en streekgewesten. Uw voorganger, minister Bourgeois, deed het voorbereidende werk. U moest het gewoon afwerken. U had al meteen de intercommunales, met die talloze mandaten, kunnen aanpakken. U had met uw collega's kunnen afstemmen, zodat welzijns- en vervoersregio's dezelfde afbakening zouden hebben. Kortom, minister, u had voor echte verandering kunnen gaan, een verandering die zich al jaren opdringt, een verandering die uiteindelijk heel veel winnaars zou opleveren.

Nu zijn er enkel verliezers, minister en parlementsleden. U in de eerste plaats, in de tweede plaats de politiek, die een onwerkbaar compromis maakte, en ten derde alle parlementsleden die straks tegen hun zin op de ja-knop duwen. En last but not least veel personeelsleden die al jaren in onzekerheid werken, de personeelsleden die ontmoedigd weggingen, en de organisaties, verenigingen en burgers die niet het beleid krijgen dat ze verdienen.

Wij stemmen tegen, maar we zijn voor de vorming van stads- en streekgewesten. Wij hebben daarover een voorstel van decreet ingediend. Het werd twee weken geleden toegelicht en komt binnen enkele weken opnieuw ter sprake. Tot dan pleiten wij voor het behoud van de provincies, want een democratisch verkozen intermediair bestuur tussen de gemeenten en Vlaanderen is onontbeerlijk. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Collega's, wie de partijprogramma's van de hier vertegenwoordigde partijen bekijkt, zou kunnen of moeten concluderen dat er hier een parlementaire meerderheid is voor de afschaffing van die provinciale bestuursniveaus. Toch is dat niet wat hier vandaag voorligt. Neen, wat vandaag voorligt, is alleen maar een rommelig compromis dat mijlenver afstaat van wat de oorspronkelijke bedoeling was van heel wat partijen om die provinciale bestuursniveaus af te schaffen. Het is een rommelig compromis dat deel uitmaakte van het zogenaamde fameuze grote akkoord van de Vlaamse Regering, maar het is eerst en vooral een gemiste kans om te doen wat u, minister, in principe aan de kiezer had beloofd.

In uw partijprogramma stond klaar en duidelijk en zonder omwegen: het provinciaal bestuursniveau schaffen we af. In het regeerakkoord werd die afschaffing uiteindelijk een afslanking, maar zelfs dat is ook maar half of niet gerealiseerd. Wat de kiezer van de N-VA had verwacht nadat hij het N-VA-verkiezingsprogramma had gelezen, is niet wat hier vandaag voorligt.

Marius Meremans (N-VA): Collega's van de oppositie, eerst de Libelle-enquête over gelukkig zijn en nu dit. Met andere woorden, ik ben zeer gelukkig met dit ontwerp van decreet. Als ik de body language zie van de heer Doomst, dan ziet hij er nog altijd gelukkig uit.

U zegt dat dit maar een half ontwerp van decreet is, en dat er niets verandert. Neen, hoor. De helft van de provincieraadsleden wordt afgeschaft. De députés verminderen naar vier. Met andere woorden, de persoonsgebonden bevoegdheden gaan weg. Dat is een evolutie en inderdaad geen revolutie. Dat klopt. Zo zijn we ook.

Je kunt twee dingen doen. In een partijprogramma staat wat je finaal wil bereiken. Dat doe je ook met andere partners en met hen kom je samen tot een akkoord. Dat noemen we democratie. Tenzij je natuurlijk liever in een eenpartijstaat leeft, waar een persoon zegt wat er moet gebeuren en alles wordt uitgevoerd. Daarvoor bedanken we. Met andere woorden, de kiezer schudt de kaarten en daarmee ga je aan het werk.

Dit ontwerp van decreet afdoen alsof er niets gebeurt en het alleen wat gemorrel in de marge is, is gewoonweg niet correct. We voeren uit wat de tendens was. Wat in de toekomst zal gebeuren, zal de kiezer ook weer bepalen. Dat noemen we ook weer democratie. Zo gaan we verder, stap voor stap. We hebben daarover een verschillende visie dan die van andere partijen. Dat lijkt me nogal logisch, anders zaten we samen in dezelfde partij. Maar dat is niet zo. Je hebt een meerpartijensysteem en dat noemen we ook weer democratie. Daarmee moet je dus rekening houden, zo simpel is dat.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Mijnheer Meremans, dat staat verder af van wat u daarnet zei. Ik heb u daarnet horen zeggen dat er moed nodig is om dingen te veranderen. Wel, ik stel vast dat het u net aan die moed ontbreekt bij de goedkeuring van dit ontwerp van decreet straks. Als u zou doen wat u aan de kiezer hebt beloofd, dan zou het veel verder gaan. Als u uw kracht van verandering had gebruikt, uw parlementaire kracht, uw kracht in de regering, uw getalsterkte in het parlement en in de regering, dan was het wel veel verder gegaan dan dit halfslachtig compromisje dat nu voorligt. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Marius Meremans (N-VA): Twee zaken waren voor ons belangrijk. De dienstverlening moest optimaal blijven en het mocht geen eurocent meer kosten. Daarin zijn we geslaagd. We gaan naar een betere dienstverlening en het kost de burger niets. Daarvoor gaan we stap voor stap verder. Maak u geen zorgen, hoor. We zullen bewijzen aan de kiezer in 2019 wat we hebben gerealiseerd. Ik ben benieuwd wat u zult hebben gerealiseerd in 2019.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Je moet nochtans geen specialist in tekst-exegese zijn om te begrijpen wat in uw partijprogramma stond: het provinciaal bestuursniveau schaffen we af. Daarmee bent u naar de kiezer getrokken. Je moet geen specialist zijn om vast te stellen dat de uitgebreide bundel in dit ontwerp van decreet helemaal niet is wat u aan de kiezer hebt beloofd.

Ik kan alleen maar vaststellen dat het gelobby van députés, van would-bedeputés, van kabinetten en provinciebesturen het gehaald heeft. Men is erin geslaagd om een deel van de politieke postjes te redden. Niet het belang van de burger en het zogenaamde goed bestuur, maar pure zelfbediening was daarbij hun drijfveer. Minister, de oorspronkelijke intenties van uw partij en zelfs hetgeen een beetje omslachtig in het regeerakkoord is opgenomen over de afslanking van de provincies, konden we in principe zelfs onderschrijven. Maar ministerraad na ministerraad tot aan de superministerraad moest blijkbaar de afschaffing van de provincies aan kracht inboeten. Uiteindelijk is van die intenties weinig of niets in huis gekomen.

Om met een positieve noot te eindigen: elke poging om de macht van de provinciale bestuursniveaus af te nemen, elke poging om te komen tot minder bestuurlijke verrommeling en minder zinloze politieke postjes kan op onze steun rekenen. Deze minuscule stap in de goede richting is echter zo'n mager beestje dat we dit ontwerp van decreet onmogelijk met enthousiasme kunnen goedkeuren. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Janssens, u zegt dat u dit ontwerp van decreet met weinig enthousiasme kunt goedkeuren. Ik hoop dan toch dat u het met nog minder enthousiasme wel gaat goedkeuren.

U hebt het de hele tijd gehad over ons partijprogramma, dat van de N-VA. U weet – sorry, ik vergis me, u weet dat niet –: een coalitie sluiten betekent ook compromissen en een regeerakkoord sluiten. Het regeerakkoord was heel duidelijk en had het over een afslanking en niet over een afschaffing. Als u op het spreekgestoelte

zegt dat we zijn afgezwakt van een afschaffing naar een afslanking, dan hebt u het niet bij het rechte eind. Het regeerakkoord was wat dat betreft heel duidelijk.

Ik wil er bepaalde collega's ook op attent maken dat dit ontwerp van decreet gaat over de afslanking van de provincies, en niet het Kiesdecreet is. Dat gaat over de halvering van het aantal provincieraadsleden, de vermindering van het aantal gedeputeerden en dergelijke meer. Dat is een ander ontwerp van decreet dat begin 2017 ook in dit parlement zal worden besproken.

Ik vind het een goede zaak dat sommigen hebben toegegeven dat een legislatuur 5 jaar duurt en dat na 2 jaar dit ontwerp van decreet al ter stemming voorligt. Dat is goed. Het is ook goed dat bepaalde mensen hebben gezegd dat het een rationele stap is. Ik ga ervan uit en ik twijfel er zelfs niet aan dat iedereen in deze het regeerakkoord zal uitvoeren.

Er waren bepaalde bekommernissen over garanties voor de provincies Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen. Dit debat is ongeveer al twintig keer gevoerd in de commissie. Ik wil het nog wel overdoen, maar ik weet niet of het iedereen zal interesseren.

De voorzitter: De meesten luisteren toch niet.

Minister Liesbeth Homans: De garanties voor Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen die absoluut noodzakelijk waren, staan wel degelijk op pagina acht van de nota van de Vlaamse Regering die is goedgekeurd op 26 juli. Als ik me niet vergis, gaat het over een bedrag van 7,1 miljoen euro voor Vlaams-Brabant en 2,2 miljoen euro voor Oost-Vlaanderen. De Vlaamse Regering heeft het engagement genomen naar die twee provincies om de minderinkomsten door de financiële operatie en de operatie met de opcentiemen te kunnen compenseren. Voor alle duidelijkheid, dat geld komt niet vanuit de portefeuille Binnenlands Bestuur, maar vanuit de algemene middelen.

Ik vind het ook wel belangrijk wat de heer De Meulemeester heeft gezegd, namelijk dat deze operatie absoluut geen belastingverhoging betekent op om het even welk niveau. Ik heb dat in de commissie al met hand en tand proberen uit te leggen aan wie het wil begrijpen.

Wanneer we de Vlaamse basisheffing verhogen met een factor van 1,58, dan hebben wij in artikel 31 van het ontwerp van decreet ingeschreven dat de gemeentelijke opcentiemen op de onroerende voorheffing evenredig moesten dalen met factor 1,58. Dat is een verplichting die is ingeschreven. Wij zullen er dan ook voor zorgen dat er geen verhoging is op provinciaal niveau, want wij hebben ook verankerd, als ik me niet vergis in artikel 34 van het ontwerp van decreet, dat de provincies gedurende vijf jaar hun opcentiemen niet mogen laten stijgen. Tegelijkertijd staat in artikel 31 dat de lokale besturen hun opcentiemen evenredig moeten laten dalen met factor 1,58. Wat ze daarna doen, is hun eigen verantwoordelijkheid.

Dit betekent in geen van de vijf provincies een belastingverhoging voor om het even welke burger, en dat is belangrijk.

Er moet absoluut duidelijkheid komen voor het personeel. We zijn daar nu al een jaar over bezig, en het is essentieel dat die er komt. Dat gebeurt in samenspraak met de VVP en andere organisaties, en met respect voor de personeelsleden, want die verdienen dat absoluut. Ik heb twee of drie weken geleden in de commissie nog eens duidelijk uitgelegd dat we nu bezig zijn met het implementeren van de salarisschalen van de mensen die bij de provincies werken, in ons Vlaams personeelsstatuut (VPS). Sommige salarisschalen bestaan gewoonweg niet in ons VPS. Die moeten dan ook worden geïntegreerd en geïmplementeerd. Tegelijkertijd heb ik ook gezegd dat in het kader van het draaiboek dat we momenteel aan het

uitwerken zijn en dat al gedeeltelijk beschikbaar is, de mensen die overgaan van de provincie naar een lokaal bestuur of naar de Vlaamse overheid, binnen heel korte termijn duidelijkheid zullen krijgen over hun salaris. Aan hun rechten wordt niet geraakt; zij zullen alle rechten die ze hebben, kunnen behouden. Ze krijgen ook duidelijkheid over de plaats van tewerkstelling en over de omstandigheden.

Dit is een goed ontwerp van decreet. We gaan in Vlaanderen naar een situatie waarbij we meer autonomie geven aan de lokale besturen. Zij krijgen meer bestuurskracht en verantwoordelijkheid. We evolueren naar minder bestuursniveaus in Vlaanderen, wat belangrijk is. Als er dan toch mensen zijn die zeggen dat wij de provincies volledig uitkleden, dan wil ik dat nuanceren. Als we weten dat er een totaalbudget bij de provincies zit van 1,1 miljard euro terwijl deze operatie gaat over 95 miljoen euro, dan denk ik niet dat de provincies momenteel hun grondgebonden bevoegdheden niet langer op een deftige manier zullen kunnen uitoefenen, integendeel.

Collega's, ik hoop op uw steun om de overheden in Vlaanderen enigszins af te slanken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 880/1)

– *De artikelen 1 tot en met 38 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2016 tot uitvoering van artikel 13 van het decreet van 15 januari 2016 houdende diverse maatregelen inzake de ontbinding van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen en de oprichting van het Eigen Vermogen Informatie Vlaanderen – 897 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2016 tot uitvoering van artikel 13 van het decreet van 15 januari 2016 houdende diverse maatregelen inzake de ontbinding van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen en de oprichting van het Eigen Vermogen Informatie Vlaanderen.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 897/1)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Peter Persyn, Katrien Schryvers, Freya Saeys, Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Caroline Croo betreffende de organisatie van de postnatale zorg in Vlaanderen – 853 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Peter Persyn, Katrien Schryvers, Freya Saeys, Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Caroline Croo betreffende de organisatie van de postnatale zorg in Vlaanderen.

De bespreking is geopend.

De heer Moyaers, verslaggever, heeft het woord.

Bert Moyaers (sp.a): Collega's, het voorliggende voorstel van resolutie werd ingediend door de heer Peter Persyn en de dames Katrien Schryvers, Freya Saeys, Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Caroline Croo en handelt over de organisatie van de postnatale zorg in Vlaanderen. Die zorg wordt vandaag zeer belangrijk, nu het ziekenhuisverblijf korter wordt. De terugbetaling van de ligdagen voor een bevalling werd teruggebracht naar vier dagen, dus er moet dringend meer aandacht gaan naar een warme overgang tussen het ziekenhuis en de thuissituatie. Bij deze overgang komt de vroedkundige zorg in beeld: enerzijds de medische zorg die wordt verleend door de vroedvrouw aan moeder en kind, en anderzijds de niet-medische hulp die wordt aangeboden door de kraamverzorgende.

Om een echte warme overgang te garanderen tussen ziekenhuis en thuis stellen de indieners voor om, in navolging van het advies van het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg, een perinataal netwerk op te richten met de vroedvrouw als centrale figuur. Overleg met de ouders tijdens de zwangerschap staat centraal met extra aandacht voor de meest kwetsbare groepen.

Het voorstel van resolutie roept op om te werken aan een elektronisch zwangerschapsdossier, meer aandacht voor thuiszorg in de opleiding van vroedvrouwen, actualisering en uniformisering van de lespakketten voor kraamverzorgenden en meer sensibilisering van jonge ouders om het aanbod beter bekend te maken. De Huizen van het Kind kunnen hier een belangrijke rol spelen.

Ik ben blij te kunnen stellen dat voorliggend voorstel van resolutie kamerbreed werd aangenomen, ook mijn fractie steunt dit voorstel volmondig. De titel van de resolutie heeft het over postnatale zorg, maar in de aanbevelingen wordt terecht gesteld dat zo'n perinataal netwerk idealiter zou beginnen voorafgaand aan of vroeg in de zwangerschap. Mij lijkt dit essentieel. Een goede omkadering van zwangere vrouwen kan enorme gezondheidswinst opleveren op langere termijn.

Het federaal kenniscentrum heeft altijd gezegd dat een verdere inkorting van de duur van het kraamverblijf pas mogelijk is na een grondige reorganisatie van de postnatale zorg. Daarom startte federaal minister van Volksgezondheid De Block begin dit jaar zeven pilootprojecten op met als thema 'bevallen met verkort

ziekenhuisverblijf'. Eén van de criteria waaraan de projecten moesten voldoen, is precies de aandacht voor de meest kwetsbare gezinnen. Dit is voor mijn fractie een essentieel punt. De zorg die verleend wordt door vroedkundigen en kraamverzorgenden vandaag is absoluut onvoldoende gekend, zeker bij de kansarmen. Ik kijk er dan ook naar uit om met onze commissie één van de pilootprojecten te kunnen bezoeken om na te gaan hoe die erin slagen de meest kwetsbare doelgroepen te bereiken zodat we er lessen uit kunnen trekken voor de toekomst.

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Dank u, mijnheer Moyaers, voor het omstandig verslag van de behandeling van het voorstel van resolutie in de commissie voor de zomer.

Er is hier vandaag gesproken over verwachtingen van verkiezingen, wij hebben het gehad over een andere soort verwachting die wordt ingelost met een voorspoedige bevalling. Wat ons bijzonder aanbelangde, was de zorg voor het jonge kind en de moeder na de bevalling.

De heer Moyaers heeft er al op gewezen, de verblijfsduur in het ziekenhuis voor jonge moeders na de bevalling is ingekort. Dat is een internationale trend, we zijn daarin heus geen uitzondering. De overgang van het ziekenhuis naar de thuissituatie moet goed geregeld zijn. Een vijftigtal jaar geleden verbleven jonge moeders nog een tiental dagen in de materniteit, vijftientig jaar geleden was dat nog zeven dagen, en in 2014 nog vier dagen. Het is dan ook logisch dat de beslissing van de Federale Regering om die ligduur in te korten – of juister gezegd, de financiering daarvan – tot vier dagen, overeenstemt met de reële verblijfsduur in het ziekenhuis.

Op zich hoeft die versnelde overgang – collega Moyaers noemt het mooi 'de warme overgang' – naar de thuissituatie geen probleem te stellen. We weten dat er een aantal kritische punten zijn in de eerste week na de bevalling zoals de hiepriek voor de opsporing van een aantal ziektes, die cruciaal is en normaal gebeurt rond drie dagen na de bevalling. Er is ook bijvoorbeeld de postnatale depressie waarover collega Saeys vorig jaar een breedgedragen voorstel van resolutie heeft ingediend. Bijzondere aandacht is dus vereist. Het zijn kritische aandachtspunten in de eerste week die in het gedrang dreigen te komen als de overgang van de kliniek naar de thuissituatie niet goed is geregeld.

Begin 2016 zijn een aantal proefprojecten gelanceerd die de modaliteiten gaan onderzoeken om de overgang – de zogenaamde transmurale zorg – van de kliniek naar thuis te verbeteren, de samenwerking tussen de verschillende disciplines – de vroedvrouw, de gynaecoloog, de pediater, de kraamverzorgende die de niet-medische zorg gaat toedienen – te onderzoeken. Wellicht zullen er verschillende modaliteiten uitkomen. Er zal geen 'one size fits all'-aanpak uit de bus komen. Dat is niet erg, want spontaan zijn er in het Vlaamse zorglandschap al een aantal initiatieven gestart die proberen die overgang in goede banen te leiden.

In afwachting van de evaluatie van die projecten vond de commissie het toch belangrijk om al een voorzet te doen en wat in Vlaamse handen ligt – een aantal elementen van de thuiszorg en de omkadering van het personeel dat in de thuiszorg actief is – voor te bereiden. Het was ook de hoofdmotivatie voor het indienen van het voorstel van resolutie.

Zo weten we dat de rol van de vroedvrouwen, zowel in het ziekenhuis als thuis, heel belangrijk is. De continuïteit en de permanentie van de zorg moet worden gegarandeerd. Naar analogie van wat er 20 jaar geleden bij de huisartsen is gebeurd, pleit het voorstel van resolutie voor ondersteuning van 'kringen van vroedvrouwen'. Wellicht kan dat op een hoger niveau, op het mesoniveau. Vanzelf zal het niet gaan. In een aantal regio's is er al een spontane organisatie van kringen van

vroedvrouwen, maar wij pleiten toch voor een ondersteuning vanuit de Vlaamse overheid. Die bevoegdheid zit na de laatste staatshervorming bij Vlaanderen.

Ook de functie van de kraamverzorgende is heel belangrijk. Her en der is die functie goed ingevuld. De diensten gezinszorg hebben er heel wat ervaring mee, maar de studie waarnaar u ook verwees, stelt toch ook dat het aanbod niet uniform is en dat het erg versnipperd is. De bestaande pakketten en modules dienen zeker te worden geactualiseerd. Ook die bevoegdheid ligt bij Vlaanderen, zowel het onderwijs als de aansturing van de gezinszorg.

De andere organisatie in de thuissituatie tussen de verschillende stakeholders en het jonge gezin vraagt ons inziens ook een extra ondersteuning. Het zal niet vanzelf gaan. Er is gesproken over een perinataal netwerk, de mensen moeten samenwerken rond het zorgtraject. Het is een mooi afgebakend zorgtraject dat goed voorspelbaar is. We weten ongeveer hoeveel bevallingen er zijn in Vlaanderen: 180 per dag, 65.000 per jaar. Het is goed te plannen. Het mag ons niet verrassen.

Belangrijk daarbij is ook om de moderne technologie in te zetten. Er is gesproken over ICT-ondersteuning. Het moederboekje zou eigenlijk moeten worden gedigitaliseerd en moet zeker in handen blijven van de jonge ouders, van de moeder in de eerste plaats. De verschillende zorgverleners zouden daar naar behoeven en met toestemming van de ouders, op moeten kunnen intekenen.

Er moet ook aandacht zijn voor de kwetsbare groepen. Zowel de studie als de ervaringen in het buitenland en de op hand zijnde ervaringen in Vlaanderen, tonen aan dat deze groepen vaak verstoken blijven van de nodige zorgen. Het is het gekende mattheuseffect: zij die het het meeste nodig hebben, raken niet aan de juiste zorg. De toeleiding is er niet, het is niet genoeg bekend.

Het is juist deze groep die vaak uitvalt. Dan denken we aan kansarme groepen, jonge ouders met een geestelijke problematiek of een verslavingsproblematiek. Dat was recent nog in de aandacht met het voorstel dat kwam overwaaien uit Rotterdam om daar heel drastisch in te grijpen. Die groepen boeken juist maximale winst bij een betere begeleiding om zowel voor de jonge ouders als het kind betere kansen te bieden voor de toekomst.

Collega's, ik ga er geen moeilijke en langdurige bevalling van maken. Ik zal me beperken tot het element van de bekendmaking. Niet alleen de kwetsbare groepen maar ook de middenklasse, de tweeverdieners vinden vaak nog niet de weg tot het aanbod dat er is en dat hopelijk dankzij dit voorstel van resolutie zal worden opgevijseld. Ik hoop dan ook dat ons initiatief de steun kan krijgen van dit parlement. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, collega's, gezinsuitbreiding vraagt altijd een aanpassing, dat weten de meesten onder ons. Zowel de ouders als de eventueel andere aanwezige kinderen in het gezin komen in een heel nieuwe situatie terecht. Dat vraagt enerzijds organisatorische aanpassingen maar anderzijds is de komst van een nieuwe baby emotioneel een ingrijpende gebeurtenis. Daarbij komt ook nog het nodige fysieke herstel van de mama. Het allerbelangrijkste is dat de baby zelf op verschillende domeinen een goede start kan maken.

De combinatie van al die punten maakt dat in de periode rond de bevalling een helpende hand en de nodige medische en psychische begeleiding een groot verschil kunnen maken. Ik verwijs hierbij naar de taboedoorbrekende campagne over postnatale depressie, en de andere elementen uit de resolutie met betrekking tot de post-partumdepressie die we hier recent goedkeurden.

Nu de Federale Regering vorig jaar besliste tot een hervorming van de ziekenhuisfinanciering, waarbij een van de maatregelen een verkorting van de verblijfsduur in de kraamkliniek is, moeten we extra stilstaan bij de organisatie van de peri- en postnatale ondersteuning. Ik dank collega Persyn dan ook voor het initiatief dat hij ter zake heeft genomen.

Als we de cijfers bekijken, dan zien we dat er een evolutie is. De afgelopen jaren is er een sterke stijging geweest van het aantal gezinnen met een pasgeboren kind, die een beroep doen op kraamzorg, namelijk van 9713 in 2013 tot 11.445 in 2015. Daar heeft natuurlijk de anticipatie met betrekking tot de verkorte verblijfsduur in de kraamkliniek ongetwijfeld mee te maken. Als we de cijfers analyseren, zien we dat nog altijd maar 20 procent van het aantal gezinnen waar een baby wordt geboren, een beroep doet op die kraamzorg. Bovendien zijn er ook zeer grote verschillen merkbaar, onder meer regionale verschillen.

Natuurlijk zijn er naast kraamzorg ook andere vormen van ondersteuning. Zo zijn er de consultatiebureaus van Kind en Gezin, de Huizen van het Kind en de postnatale zorg verzorgd door vroedvrouwen. Het is de verdienste van dit voorstel van resolutie dat het bruggen wil bouwen tussen deze verschillende instanties en wil streven naar een goed draaiend perinataal netwerk waarbij alle actoren, onder meer met behulp van digitalisering van het zorgproces, hun eigen bevoegdheden en specifieke taken kennen, en de zorg die zij bieden, enerzijds op elkaar en anderzijds op de noden van de moeder, haar kinderen en het gezin afstemmen. Dat daarbij in specifieke maatregelen en middelen wordt voorzien voor kwetsbare groepen, is voor ons als CD&V heel belangrijk.

Ook het belang van de kwaliteit van de postnatale zorg wordt heel terecht benadrukt. In dit verband is het onder meer afwachten wat de resultaten zullen zijn van de zeven proefprojecten die begin dit jaar werden opgestart. Met het oog op kwaliteitsvolle zorgverlening is het bovendien belangrijk dat in de opleiding van verzorgenden ook de postnatale zorg aan bod komt en dat de opleiding van vroedvrouwen ingaat op de verzorging thuis en niet alleen focust op verzorging in het ziekenhuis. Een en ander vergt uiteraard overleg en afstemming tussen Vlaanderen en de Federale Regering, maar ook met de lokale besturen.

Ten slotte is het niet alleen belangrijk om in te zetten op een kwalitatief en bereikbaar aanbod. Het voorstel van resolutie vraagt ook een gerichte informatie- en sensibiliseringscampagne, om niet alleen het bestaan, maar ook het belang van postnatale thuiszorg onder de aandacht te brengen. Veel te vaak is die immers nog onbekend. Het komt erop aan om kersverse moeders en jonge gezinnen op een goede manier te ondersteunen, zodat de moeder kan herstellen, de baby kan groeien en de relatie tussen beiden en met de andere gezinsleden een gezonde start kent. Want ook hier geldt zeker: goed begonnen is half gewonnen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Collega's, vorig jaar besliste de federale minister van Volksgezondheid te investeren in proefprojecten om het aantal ligdagen voor kersverse moeders te verminderen. In de meeste gevallen is het inderdaad perfect mogelijk om na een bevalling snel naar huis te gaan, als tenminste de thuiszorg klaar staat om te ondersteunen.

In sommige regio's van Vlaanderen is er echter een tekort aan vroedvrouwen en kraamverzorgenden en bestaat daardoor het risico dat kwetsbare vrouwen en gezinnen als eerste uit de boot vallen. Het voorstel van resolutie wil dat verhelpen, onder meer door een betere organisatie en digitalisering. Ik wil hier pleiten voor een goede samenwerking, niet alleen met de federale overheid, maar ook tussen gynaecologen, huisartsen, pediaters, vroedvrouwen en Huizen van het Kind.

Wanneer moeder en baby vroeger naar huis mogen, zal de vroedvrouw in de thuissituatie een grotere rol opnemen. Dat vergt nieuwe afspraken over samenwerking en opvolging tussen alle betrokken zorgverleners. Als er iets dreigt mis te lopen, kunnen sluitende afspraken letterlijk van levensbelang zijn voor moeder en kind. Het voorstel van resolutie wil die uitdagingen aangaan.

Ik dank collega Persyn voor dit mooie initiatief. Mijn fractie zal het volmondig goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Mevrouw Saeys drukt het misschien iets te eufemistisch uit: federaal minister Maggie De Block heeft beslist te investeren in proefprojecten. Natuurlijk moeten we erbij vertellen dat diezelfde minister De Block heeft beslist het aantal ligdagen te verminderen zonder dat ernstig de oefening werd gemaakt hoe de sector van de kraamzorg voor de begeleiding van de vrouw in de thuiscontext kan instaan. Groen vindt het op zich bespreekbaar dat het aantal ligdagen wordt verminderd, maar dan moet tegelijkertijd worden nagegaan welke zorg we vrouwen en gezinnen in de thuiscontext moeten bieden.

Het voorstel van resolutie dat we vandaag bespreken, past daar een mouw aan. Het komt zeker niet te vroeg en het is zeer goed dat het er is. Daarom zal Groen het steunen, maar we betreuren dat de oefening veel later wordt gemaakt dan de beslissing federaal werd genomen, vooral ook omdat we weten dat de kraamsector kampt met een onderaanbod, hoe kwaliteitsvol vroedvrouwen en de hele perinatale zorg ook werken. De leden van de meerderheid zeggen dat ook. Er zijn wachttijden, er zijn regio's waar men niet onmiddellijk na de bevalling op hulp kan rekenen. Er zal dus een extra inspanning moeten worden geleverd, en dit voorstel van resolutie roept daartoe op. Het roept ook terecht op de kwetsbare vrouwen centraal te zetten, de betaalbaarheid in het oog te houden: allemaal belangrijke factoren in dit dossier.

Wellicht door de context werd dit voorstel van resolutie in de commissie ongewoon snel behandeld. Normaal doorloopt een voorstel van resolutie in de commissie een reeks hoorzittingen en dergelijke meer. In dit geval hebben we een aantal fases overgeslagen en is het snel gegaan. Dat is goed. Zo kwam er schot in de zaak.

Wel moeten we ervoor zorgen dat we bij de implementatie van deze resolutie een aantal dialogen aangaan. Ik denk dan aan een dialoog met de betrokkenen over opleiding en takenpakket van vroedvrouwen. Tegelijkertijd zijn er vragen als: hoe ga je de rol van de vroedvrouwen centraal zetten? In de uitvoering ervan moeten er dus nog wel een aantal overlegmomenten zijn, maar het is heel goed dat het signaal wordt gegeven dat we naar een systeem willen waarbij er echt een netwerk rond een gezin en rond het kind wordt gebouwd, waarbij de vroedvrouw een centrale rol krijgt, waarbij de positie van de vroedvrouw ernstig wordt genomen en ze op een goede manier wordt ondersteund, dat we stappen vooruit zetten en dat we de thuiszorg zullen vergroten.

Ik heb in de begroting gezien dat er extra middelen zijn, dus ik ben hoopvol op dat punt. We zullen bij de besprekingen zien wat ervan komt. Met dit voorstel resolutie kunnen we het manco dat de Federale Regering heeft geslagen door de kar voor het paard te spannen en de ligdagen zonder meer te verkorten, rechtzetten en kijken hoe we naar een warme zorg gaan voor jonge kinderen in onze samenleving.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Caroline Croo, Cindy Franssen, Freya Saeys, Tine van der Vloet, Katrien Schryvers en Peter Persyn betreffende aandacht voor preventieve mondzorg in het Vlaamse gezondheidsbeleid en bij kwetsbare groepen
– 857 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 3

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Caroline Croo, Cindy Franssen, Freya Saeys, Tine van der Vloet, Katrien Schryvers en Peter Persyn betreffende aandacht voor preventieve mondzorg in het Vlaamse gezondheidsbeleid en bij kwetsbare groepen.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Croo heeft het woord.

Caroline Croo (N-VA): Beste collega's, om accenten te leggen binnen het preventieve gezondheidsbeleid werkt de Vlaamse overheid met gezondheidsdoelstellingen. Dat zijn specifieke, meetbare, realistische en algemeen aanvaarde doelstellingen die binnen een bepaalde periode gerealiseerd moeten worden. Nergens binnen deze doelstellingen wordt mondgezondheid expliciet vermeld, ondanks de stijgende evidentie dat van algemene gezondheid, welzijn en levenskwaliteit geen sprake kan zijn zonder een goede mondgezondheid.

Met zijn 'Oral Health Programme' geeft de Wereldgezondheidsorganisatie prioriteit aan de integratie van mondgezondheid in algemene zorgprogramma's met een gemeenschappelijke risicobenadering. Een goede mondgezondheid is immers een essentieel onderdeel van de algemene gezondheid en is ook belangrijk voor het algemeen welbevinden en de levenskwaliteit. Uit onderzoek blijkt dat er op dat vlak nog heel wat verbetering mogelijk is, vooral op het vlak van preventie. Zo is mondkanker een van de tien meest voorkomende kankers in Europa. Heel weinig artsen weten dat. Er is groeiend wetenschappelijk bewijs dat er een wederzijds verband bestaat tussen tandvlees- en kaakbotziekten en diabetes type 2. Een goed verzorgde mond is een duidelijk kenmerk van een goede persoonlijke hygiëne. Goede mondverzorging voorkomt infecties, kent een esthetisch aspect en is belangrijk voor het sociaal contact. Een goede mondgezondheid is een belangrijke voorwaarde voor het mentaal en sociaal welbevinden: zelfvertrouwen, het vinden van een job, sociaal aanvaard worden.

Voorlichting en preventie zorgen wereldwijd voor een verbetering van de mondgezondheid en voorkomen de noodzaak aan therapeutische ingrepen. Bovendien maken maatschappelijke veranderingen, wijzigende voedingsgewoontes en nieuwe inzichten, gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek, het continu bijsturen van het gezondheidsbeleid noodzakelijk. Daarom dienen steeds nieuwe methodieken ontwikkeld te worden die de focus leggen op de preventieve mondgezondheid, en dat is een gemeenschapsaangelegenheid. Preventie is immers de sleutel naar succes.

Binnen de gezondheidsdoelstellingen en de actiefocussen wordt nergens expliciet melding gemaakt van het belang van preventie in mondgezondheid. In het rapport van het Rekenhof van maart 2016 over de terugbetaling van tandzorg wordt ook benadrukt dat er werk moet worden gemaakt van de preventie van tand- en mondziekten. Binnen de Vlaamse Werkgroep Voeding en Beweging komt mondgezondheid nauwelijks aan bod wegens het ontbreken van de vermelding ervan in de gezondheidsdoelstellingen. Omdat de loco-regionaal gezondheidsoverleg en –organisaties (Logo's) op basis van de actiefocussen werken, kunnen zij met mondgezondheid pas structureel aan de slag als hiervoor expliciet in een focus wordt voorzien. Bestaande projecten, zowel binnen de overheid als private initiatieven, werken dikwijls op korte termijn of zonder extensieve uitwerking of

resultaatsverbintenis die vooraf wordt bepaald. Binnen deze losstaande projecten worden vaak nieuwe methodieken ontwikkeld, maar door een weinig resultaatsgebonden aanpak worden gezondheidswerkers niet altijd efficiënt ingezet en de middelen niet altijd efficiënt benut. Die mensen en middelen zijn wel nodig om aan screening en controle te kunnen doen voor diegenen die moeilijk of niet naar de tandartspraktijk kunnen en dus zelden door een tandarts onderzocht worden. Het is moeilijk om tandartsen te motiveren om deel te nemen aan algemene preventiedoelstellingen of -structuren omdat zij een gebrek aan aandacht ervaren voor mondgezondheid. Tandartsen maken dan ook zelden deel uit van Logo's en van de Samenwerkingsinitiatieven Eerstelijnsgezondheidszorg (SEL's) omdat er geen aanknopingspunt is.

Er is dus duidelijk te weinig aandacht voor die kwetsbare groepen. Bij personen met een lage socio-economische status wordt het gedrag rond mondhygiëne en mondgezondheid vooral beïnvloed door familiale, sociale en maatschappelijke omstandigheden. Wij tandartsen kennen die leefwereld onvoldoende. Daarnaast hebben kansarmen te weinig kennis over de werking van tandartsen – het nakomen van afspraken, de betalingsmodaliteiten, informatie over de conventiestatus – en over de mogelijkheden van tandheelkundige behandelingen en het belang van preventie.

Voor personen met een beperking en kwetsbare groepen is de organisatie van tandheelkundige zorgverlening nog altijd niet structureel verankerd. Het project Mondzorg voor Personen met Bijzondere Noden in België over de tandheelkundige verzorging was zo'n pilootproject. Het belangrijkste doel ervan was beleidsadviezen te ontwikkelen voor een aangepast gezondheidsbeleid voor personen met bijzondere noden, verder gedefinieerd als personen met fysieke, zintuiglijke en/of mentale beperkingen en ouderen met een hogere zorgzwaarte. De vaststelling in dat rapport was de grote nood aan sensibilisering, aan primaire, secundaire en tertiaire preventie en aan professionele zorgverlening, omdat er heel wat zorgachterstand op het vlak van mondzorg werd vastgesteld. Dat werd ook bevestigd door de screening die gebeurt bij de deelnemers aan de Special Olympics.

De instellingen zijn zelf trouwens vragende partij voor het krijgen van bijkomende ondersteuning. Nu gebeurt dat vooral op individueel initiatief van een aantal gemotiveerde en geëngageerde tandartsen. Er is dus echt wel nood aan een structurele oplossing, gebaseerd op een sterk netwerk, die de lokale initiatieven overstijgt. Er bestaat evidentie over de primordiale rol die de gezondheidsvoorlichting en preventieve maatregelen spelen in de mondgezondheid. Die maatregelen worden bij voorkeur opgenomen in de basistaken van zorgkundigen en verpleegkundigen die de dagelijkse begeleiding van patiënten en cliënten waarnemen. De sensibilisering en primaire preventie worden het best al opgenomen in de basisopleiding en in de nascholing van de relevante zorgopleidingen. Verder is het opportuun om te bekijken of een deel van de taken kunnen worden overgelaten aan de toekomstige bachelors in de mondzorg, waarvan de opleiding dit jaar gestart is in Leuven en Gent.

Bij personen met een andere culturele achtergrond is er geen structurele aanpak voor preventie op het vlak van mondzorg. Preventie moet bij hen ook gebaseerd zijn op opvattingen en gedragingen van de desbetreffende specifieke groepen, en niet veralgemeend aangepakt worden.

Ook het aantal ouderen met een hoge graad van zorgbehoevendheid zal in de toekomst sterk toenemen. De verwachting is dat er met het stijgende aantal ouderen een toename zal zijn van de complexiteit van het restgebit, al dan niet aangevuld met uitneembare of niet-uitneembare prothetische constructies. Daardoor zal ook de verzorgingsnood toenemen. Deze ouderen vormen een belangrijke risicogroep voor aandoeningen in de mond, met mogelijke impact op de levenskwaliteit en de algemene gezondheid.

In Vlaanderen worden slechts sporadisch tandheelkundige behandelingen uitgevoerd in rusthuizen en woonzorgcentra. Gerodent verleent preventieve en curatieve mondzorg in vijftig woonzorgcentra, verspreid over Oost- en West-Vlaanderen. Ongeveer dertig andere instellingen staan op de wachtlijst. Redenen daarvoor zijn: onvoldoende opgeleide tandartsen in de problematiek van de oudere patiënt met zijn specifieke zorgnoden en het niet beschikbaar zijn van de nodige apparatuur in die instellingen. De fysieke beperkingen en de beperkte mobiliteit van ouderen spelen hierin ook een rol, zodat die ouderen het best in hun eigen leefomgeving mondzorg kunnen krijgen, waardoor de draaglast voor hen verlaagd wordt. Op die manier mondzorg verlenen, verhoogt de toegankelijkheid in het bijzonder bij de sterk groeiende groep van ouderen met dementie.

De nood aan mondzorg, zowel preventief als curatief, binnen de sector van de woonzorgcentra in Vlaanderen, wordt steeds meer geuit. Heel wat directies vragen dan ook om ondersteuning om die zorg in te vullen. Om projecten structureel en continu te verankeren in het beleid, is een organisatie nodig die de motor is voor mondgezondheid met de nodige kennis en netwerken. Er wordt het best overleg gepleegd tussen projecten. De overheid is het best geplaatst om die communicatie te mediëren. Door het uitrollen van bestaande projecten die hun methoden goed bewezen hebben, het vooropstellen van een gemeenschappelijke doelstelling en het op elkaar afstemmen van de taken en bevoegdheden van verschillende actoren, kan op een efficiëntere wijze een grotere gezondheidswinst worden gerealiseerd. Het Preventiedecreet regelt dan ook de subsidiering en de erkenning van partnerorganisaties en organisaties met terreinwerking. Universiteiten en beroepsorganisaties beschikken vaak over de mensen, middelen en kennis, wat ten goede kan komen van het slagen van de projecten.

Met dit voorstel van resolutie vragen we om binnen het beschikbare budgettaire kader en met het oog op de hervorming van de eerstelijnszorg en de toekomstige conferentie 'Reorganisatie van de eerstelijnszorg in Vlaanderen' specifiek aandacht te hebben voor een meer geïntegreerd preventiebeleid met betrekking tot de mondgezondheid. We vragen een gezondheidsdoelstelling inzake preventie toe te voegen in het kader van de geplande gezondheidsconferentie van eind 2016 en op basis daarvan een meerjarig actieplan uit te werken, om te komen tot een betere preventieve mondgezondheid.

Ook vragen we om meer en blijvende aandacht voor preventieve mondzorg in de thuiszorg, in woonzorgcentra, in voorzieningen voor personen met een beperking, in andere welzijnsvoorzieningen, bij zorgverstrekkers, dienstverlenende organisaties en de instanties die werken met kansarmen, met de intentie de link tussen mondgezondheid en algemene gezondheid te versterken.

De bespreking in de commissie gaf aanleiding tot twee amendementen ter verduidelijking. In het eerste amendement werd het woord 'privé-investeerdere' vervangen door "privépartners – zoals voorzien in het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid – meer te betrekken bij projecten en campagnes inzake mondgezondheid".

Het Preventiedecreet legt dan ook verschillende vormen vast om partners te betrekken bij het gezondheidsbeleid. Dat gebeurt onder andere door hun vertegenwoordiging in Vlaamse werkgroepen, het sluiten van beheersovereenkomsten, het toekennen van facultatieve subsidies, al dan niet na een oproep en via de structurele werking van het loco-regionaal gezondheidsoverleg en de gezondheidsorganisaties, waarbij vele lokale preventieorganisaties worden betrokken. Ook het sluiten van een collectieve gezondheidsovereenkomst blijkt een goede manier op met privépartners samen te werken. Het decreet biedt dan ook een juridisch kader en houvast. De verschillende uitvoeringsbesluiten geven de mogelijkheid om partners operationeel aan te sturen en op te volgen en in te spelen op nieuwe tendensen.

Er werd ook nog een tweede amendement toegevoegd, waarbij we punt 11° schrappen en bij punt 12° een punt c) toevoegen, dat luidt: "om de toegankelijkheid van preventieve mondgezondheid te verhogen door onder meer de financiële drempels weg te werken, met een speciale focus op kwetsbare groepen". Het wegwerken van deze financiële drempels is een gedeelde verantwoordelijkheid van de Federale Regering en de gewestregering, waardoor deze paragraaf beter zou passen onder punt 12°, waar de indieners van het voorstel van resolutie vragen naar overleg met de federale minister van Volksgezondheid, om onder meer financiële drempels weg te werken.

Wij zijn dan ook blij dat in de commissie het voorstel werd aangenomen, op twee onthoudingen na. We hopen dat we bij de stemming tot een kamerbreed gedragen resolutie zullen komen.

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Cindy Franssen (CD&V): Voorzitter, ik zal kort het woord voeren. Ik zal niet in herhaling vallen. Ik wil eerst collega Croo en de andere collega's bedanken voor het initiatief.

Het belang van preventieve mondzorg krijgt steeds meer bijval, niet het minst door de Wereldgezondheidsorganisatie. Er is inderdaad het groeiend wetenschappelijk bewijs dat er een wederzijds verband bestaat tussen mondaandoeningen en andere ziekten. Bovendien is een goede mondgezondheid een belangrijke voorwaarde voor het mentaal en sociaal welbevinden.

Toch merken we dat er ook in de mondzorg een gezondheidskloof is, zowel op preventief als op curatief vlak. Zo zijn er inderdaad verschillende kwetsbare groepen. Wij zijn blij dat die bijzondere aandacht krijgen in dit voorstel van resolutie: mensen in armoede, mensen met een beperking, mensen met een andere culturele achtergrond en ouderen met een hoge graad van zorgbehoefte. Ik zal hier niet meer gedetailleerd op ingaan.

We stellen een aantal aanbevelingen voor om actief te sensibiliseren rond preventieve mondzorg en doelgericht in te zetten op kwetsbare groepen. Dit gaat over het vastleggen van kwaliteitsindicatoren inzake mondgezondheid, het beter informeren van kansarmen, maar ook omgekeerd, de zorgverstrekkers meer laten kennismaken met de leefwereld van mensen in armoede, het belang van mondzorg in opleidingen en nascholingen van relevante zorgopleidingen en uiteraard het overleg met het federale niveau voor de gedeelde verantwoordelijkheden in dit dossier.

Er zijn verschillende drempels. Het voorbeeld van Gerodent is een typische mobiliteitsdrempel voor ouderen in een woonzorgcentrum, waar het goede project werd toegelicht. Er zijn natuurlijk ook verschillende financiële drempels. Sensibiliseren is een opdracht van deze Vlaamse Regering. Binnen het Preventiedecreet zijn er daartoe heel wat mogelijkheden. De terugbetaling van preventieve mondzorg is uiteraard een federale aangelegenheid. Het verplaatsen van het amendement heeft niets te maken met het ontlopen van eventuele verantwoordelijkheden, maar het is de bedoeling om dit samen aan te pakken in een ketenaanpak, van preventie tot het curatieve, om de drempels op alle niveaus te verlagen.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Dit voorstel van resolutie heeft ons herinnerd aan het belang van mondzorg voor de algemene gezondheid van de mensen. Preventieve mondzorg heeft dus zeker een plaats in het Vlaamse preventiebeleid. We moeten focussen op jonge kinderen omdat we daar veel winst kunnen boeken. We moeten ook focussen op de groep die moeilijk de weg vindt naar preventie en zorg.

Het gaat dan bijvoorbeeld om Vlamingen die verblijven in woonzorgcentra, personen met een handicap, kinderen, jongeren. Het gaat ook om mensen die we traditioneel moeilijk bereiken met preventie, namelijk mensen in armoede en andere doelgroepen.

Ik pleit er dan ook voor om, net zoals bij vele andere dossiers, samen te werken met het federale beleidsniveau. Preventieve mondzorg en curatieve mondzorg liggen in elkaars verlengde, en dus moeten overheden hun beleid ook op elkaar afstemmen. Alleen zo kunnen we resultaat boeken, denk ik. Het lijkt me dus tijd dat we op het vlak van preventie een tandje bijsteken. Laat het voorstel van resolutie het startsein daarvoor zijn.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Voorzitter, eerst algemeen. Een goede mondgezondheid is belangrijk voor iedereen, belangrijk voor het welbevinden en voor de levenskwaliteit. Dat is ook in de commissie gebleken. Ik ga niet herhalen wat mevrouw Croo al heeft gezegd. Een preventieve mondzorg is daar een belangrijk onderdeel van. Zoals de initiatiefnemers ook hebben aangegeven, zijn er zeker inzake preventieve mondzorg nog reuzenpassen voorwaarts te zetten. Het voorstel van resolutie beschrijft ter zake ook een aantal mogelijkheden, een aantal aanbevelingen. Voor de sp.a-fractie is dat oké. De opname in de gezondheidsdoelstellingen is oké, net als het betrekken bij de reorganisatie van de eerstelijnsgezondheidszorg op het einde van het jaar. Onze steun voor de vraag naar een sterkere inzet van de Vlaamse Regering in dit domein hebt u dus zeker. Er worden inderdaad veel goede pistes en aanzetten opgesomd voor de diverse doelgroepen: ouderen, personen met een handicap, jonge kinderen, kansarmen.

Het mag echter niet alleen bij woorden blijven. Men moet ook de daad bij het woord voegen. Ik kom daar straks nog even op terug, bij de bespreking van de amendementen. Er moet worden aangegeven welke acties en welke middelen er worden ingezet tegenover bijvoorbeeld jullie eigen vraag om financiële drempels weg te werken inzake preventieve mondzorg. Dat is het algemene kader. Dat kunnen we grotendeels volgen.

Samen met collega Van Malderen heb ik er in de commissie op gewezen dat het terecht en goed is dat de kwetsbare groepen, de kansengroepen speciaal worden vermeld. Er is daar nu een gezondheidskloof. Er is te weinig tandzorg bij die doelgroep. Voor ons was het dan toch een beetje verbazend, en we weten ook niet waarom, dat initiatieven in Gent, Antwerpen en Leuven, die nu al worden gesteund door minister Vandeurzen, om een grotere toegankelijkheid van de tandarts te realiseren binnen de eerstelijnszorg, met name door het opleiden van vrijwillige mondzorgcoaches, niet worden vermeld in dit voorstel van resolutie. Mevrouw Croo heeft nu wel verwezen naar twee van die initiatieven, niet naar alle drie. Misschien is het omdat de wijkgezondheidscentra van die steden daar in de praktijk nauw bij betrokken zijn. Er leeft een waardevolle piste om een structurele ondersteuning van die mondzorgcoaches al dan niet deels in te bedden in de wijkgezondheidscentra, om de diverse drempels bij de doelgroepen, bij de tandartsen, bij de intermediairs structureel weg te werken. Het is een piste die het onzes inziens zeker verdient om ernstig te worden onderzocht en die mee zou moeten worden opgenomen in het voorstel van resolutie. Dat vinden we een specifieke tekortkoming van dit voorstel van resolutie.

Ik ben blij, en de initiatiefnemers weten dat, dat de twee amendementen verduidelijkingen zijn naar aanleiding van de discussies en de vragen om informatie die we hebben gesteld in de commissie. Er is de verduidelijking dat het gaat om private partners in plaats van private investeerders, om te vermijden dat er gewin is op kap van de kwetsbare groepen. Daarmee haal ik de woorden van een

commissielid aan. We hebben daarover een discussie gehad. Dat is nu verduidelijkt. Dat het gaat over private partners binnen het huidige kader is voor ons oké. Daar kunnen we volledig mee instemmen. Dat vermijdt dat daar onduidelijkheden over zouden bestaan.

Er is het tweede amendement, met betrekking tot het wegwerken van de financiële drempels. Dat is echt een achteruitgang in onze ogen. Eerst stond er dat men de financiële drempels in de preventieve gezondheidszorg, waarvoor Vlaanderen bevoegd is, moest wegwerken. Men haalt dat nu weg uit de Vlaamse bevoegdheden en gaat dat in een overlegmodel met de federale minister van Volksgezondheid stoppen.

Wat we dus zeggen is: wat we wilden doen, namelijk de financiële drempels wegwerken, dat gaat niet door, we gaan dat pas doen indien de federale minister daar middelen tegenover zet. Dat is onzes inziens een zware achteruitgang en daar kunnen we niet mee akkoord gaan.

Caroline Croo (N-VA): We vragen absoluut niet meer middelen, ook niet aan de Federale Regering. Wat we vragen is een herschikking van middelen en mogelijkheden binnen de budgetten voor preventie van de Vlaamse Regering. Bepaalde zaken kunnen beter opgevolgd worden. Ik denk dat met de opleiding van de bachelors in de mondzorg zal voldaan worden aan de vraag naar mondcoaches. Die kunnen evenwel pas over drie jaar starten, wanneer ze eenmaal afgestudeerd zijn. Volgens mij is er dus geen probleem van achteruitgang.

Nu is het wel zo dat we meer moeten inzetten op preventie. Als we dat doen, zullen we op lange termijn de curatieve zorg doen afnemen, waardoor we meer middelen gaan genereren om nog meer doelgroepen te kunnen bereiken. De middelen die we zo winnen zullen inderdaad ten goede komen aan de federale overheid. Dat is nu eenmaal sedert de zesde staatshervorming een feit. Ik wil in de toekomst wel met u in debat gaan over de return, zoals u dat noemt, over al wat in de federale pot terechtkomt, over wie zal worden beloond voor de inspanning die wij vandaag op Vlaams niveau leveren en hoe we de middelen dan kunnen aanwenden voor meer preventie.

Cindy Franssen (CD&V): Ik wil kort ingaan op de bezorgdheden van onze collega over het tweede amendement. Het is zeker geen stap achteruit: als u er de verantwoording van het tweede amendement bijneemt, zal u merken dat het gaat om overleg om samen die drempels weg te werken. Er is een verschil tussen sensibilisering en preventieve mondzorg, die Vlaamse bevoegdheden zijn en die we opnemen in onze gezondheidsdoelstellingen, en de terugbetaling van die preventieve mondzorg. Die terugbetaling blijft natuurlijk wel een federale materie. Als u het rapport van het Rekenhof daarbij neemt over de toegankelijkheid van vergoedbare tandzorg, ziet u ook dat de toegang tot tandzorg niet is gegarandeerd voor bijna de helft van de bevolking, ondanks de sensibiliseringsacties, de maatregelen die werden genomen op het vlak van de nomenclatuur, de conventionering van tandartsen, de verhoogde tegemoetkoming, de maximumfactuur en de derdebetalersregeling. Dat is ook de reden waarom we dat in dat overleg tussen de verschillende beleidsniveaus willen meenemen. Men verwijst daar uitdrukkelijk naar de dento-mutualistische commissie om mee naar antwoorden te zoeken. Een aantal financiële struikelblokken worden geïdentificeerd en er worden een aantal aanbevelingen gedaan, zoals de noodzaak om mensen meer te sensibiliseren, maar men heeft het er ook over het systeem van de sociale derdebetalersregeling binnen de sector van de tandzorg. Het is een en-enverhaal, uiteraard binnen de grenzen van de beschikbare budgettaire middelen. Wat het Vlaamse luik betreft, kan dit perfect binnen het Preventiedecreet verder bekeken worden. Het is zeker geen achteruitgang, het is samen de handen in elkaar slaan om die financiële, maar ook andere, drempels weg te werken.

Jan Bertels (sp·a): Ik heb twee reacties. De eerste gaat over de herschikking van de middelen binnen Vlaanderen. Dat is een goede zaak. Ik denk dat we het erover eens zijn dat we moeten inzetten op preventieve mondzorg. Dat kan samengaan met een herschikking, maar we moeten het wel doen. We moeten dat doen met Vlaamse middelen, want preventie is een Vlaamse bevoegdheid.

Mevrouw Croo, voor mij moet het Vlaamse preventiebeleid niet gevoerd worden om een return te krijgen van federale middelen in de gezondheidszorg. We moeten de Vlaamse bevoegdheid inzake preventie uitvoeren voor het preventief gezondheidsbeleid van Vlaanderen en voor het welbevinden van de Vlamingen. Dat daar een federale return is in de gezondheidszorgverzekering, is nu eenmaal zo. Dat hoort bij de constellatie van ons land. Dat moet niet beletten dat we een preventief gezondheidsbeleid voeren, want als u dat fundamenteel zou doortrekken, kunnen we geen gezondheidsbeleid meer voeren, tenzij we een return krijgen van de federale overheid. Dan moeten we geen Vlaamse bevoegdheden meer hebben.

Ten tweede, met betrekking tot het amendement: ik wil u best geloven, mevrouw Franssen. Maar ik heb in de commissie ook de discussie meegemaakt, en er waren verschillen tussen de indieners. Volgens mij is dit wel een achteruitgang. U zegt dat de financiële drempels moeten worden weggewerkt binnen de Vlaamse kaders. Ik ben het daarmee eens. Dat moet absoluut gebeuren. De terugbetaling van de prestaties is een federale bevoegdheid. Daar hebt u volledig gelijk. Maar er zijn ook andere financiële drempels in het kader van de preventieve mondzorg. Die zet u nu in het artikel dat enkel gaat over het overleg met de federale overheid. Dat is volgens mij een achteruitgang. Uw vorige versie was sterker, of strenger, voor de Vlaamse bevoegdheden. Ik ga niet akkoord met die achteruitgang.

Caroline Croo (N-VA): Mijnheer Bertels, ik ga niet akkoord met wat u zegt. Ik vind het absoluut geen achteruitgang. We kunnen het binnen het budget van Vlaanderen perfect doen. Het is inderdaad zo dat de baten federaal geïnd worden. Dat is een vaststaand feit. Maar dat wil niet zeggen dat we niet kunnen spreken met de Federale Regering om ook een beetje return te krijgen vanuit het federale niveau. Waarom zouden we niet meer van hen mogen krijgen? Dat is toch geen enkel probleem? Maar het hoeft helemaal niet, want het kan perfect binnen de budgetten van Vlaanderen.

Het is alleen maar belangrijk dat de mondgezondheid van die mensen erop vooruitgaat. Nu durven ze niet naar de tandarts te gaan omdat ze schrik hebben dat ze het niet gaan kunnen betalen en niet weten wat er hun boven het hoofd hangt. Daar moeten we aan werken. Dat kunnen we perfect met de lopende projecten. Met de projecten die gelopen hebben, hebben we al bewezen dat dat kan.

Jan Bertels (sp·a): Ik ga er geen welles-nietesspelletje van maken. Maar als u het in 11° had laten staan, was het een specifieke Vlaamse bevoegdheid om die financiële drempels weg te werken, zonder dat je moet verwijzen naar de federale minister van Volksgezondheid.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de stemmingen over de amendementen en de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Kathleen Helsen, Koen Daniëls, Jo De Ro, Kris Van Dijck, Jos De Meyer en Ingeborg De Meulemeester houdende de dringende verlenging van een tijdelijke maatregel in het kader van het stijgend aantal anderstalige kleuters
– 974 (2016-2017) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft mevrouw Kathleen Helsen bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Kathleen Helsen, Koen Daniëls, Jo De Ro, Kris Van Dijck, Jos De Meyer en Ingeborg De Meulemeester houdende de dringende verlenging van een tijdelijke maatregel in het kader van het stijgend aantal anderstalige kleuters.

Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Collega's, op 28 oktober 2015 hebben wij in deze plenaire vergadering de maatregel goedgekeurd waardoor wij de 950 euro werkingsmiddelen per kleuter die als anderstalige nieuwkomer binnenkomt in de kleuterschool en nog geen vijf jaar is, toekennen aan de scholen. Dit was een maatregel die wij hebben goedgekeurd voor vorig schooljaar.

Nu is er het voorstel om diezelfde maatregel, met eenzelfde berekening maar met een telling van het aantal kleuters op 14 november – dit is meteen ook het verschil met vorig jaar –, toe te passen voor dit schooljaar, zodat de kleuterscholen ook voor dit schooljaar over dezelfde middelen kunnen beschikken als vorig jaar. De spoedbehandeling wordt gevraagd omdat het gaat over middelen die we moeten toekennen van de begroting 2016 en omdat we die zo vlug mogelijk willen toekennen aan de scholen omdat de kleuters er nu op 14 november zitten. Het zou goed zijn dat de scholen over deze middelen kunnen beschikken.

Dat is de korte toelichting van wat het voorstel inhoudt: de maatregel die we vorig jaar hebben genomen met betrekking tot de werkingsmiddelen voor de kleuters, anderstalige nieuwkomers, verlengen voor dit schooljaar.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Is het parlement het eens met dat voorstel tot spoedbehandeling? *(Instemming)*

Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet van Kathleen Helsen, Koen Daniëls, Jo De Ro, Kris Van Dijck, Jos De Meyer en Ingeborg De Meulemeester houdende de dringende verlenging van een tijdelijke maatregel in het kader van het stijgend aantal anderstalige kleuters onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Kathleen Helsen, Koen Daniëls, Jo De Ro, Kris Van Dijck, Jos De Meyer en Ingeborg De Meulemeester houdende de dringende verlenging van een tijdelijke maatregel in het kader van het stijgend aantal anderstalige kleuters.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Ik denk dat ik heb weergegeven waarover het gaat. Het is dus dezelfde maatregel die ook dit jaar wordt toegepast, met een telling op 14 november en een vergelijking met de telling van 1 februari vorig schooljaar.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): We hebben bij de totstandkoming van dit voorstel van decreet op 28 oktober 2015 vrij lang gediscussieerd. De sp.a-fractie en mijn fractie hebben zich toen onthouden bij de stemming omdat we wel blij waren dat er extra middelen gingen naar anderstalige nieuwkomerkleutertjes die in het kleuteronderwijs instromen. Dat is een belangrijke en noodzakelijke financiële stimulans voor het kleuteronderwijs.

We hebben ons onthouden omdat we het te eng gepercipieerd vonden dat de middelen enkel konden worden ingezet voor taalstimulering. Ook nu staat er in de toelichting bij het nieuwe voorstel van decreet expliciet: "Het stimuleren van de totale ontwikkeling van kleuters is belangrijk, maar toch willen we de bijkomende middelen enkel inzetten voor taalstimulering."

Dat is hetzelfde probleem als bij het vorige decreet. Je hebt te maken met kindjes die in ons land toekomen vanuit een land waar er oorlog is geweest, die getraumatiseerd zijn enzovoort. Je hoort op het veld – dat was ook de opmerking van de Vlor – dat er eerst en vooral moet worden gewerkt aan het psychologisch welzijn en aan traumaverwerking voor men effectief aan taalstimulering en aan leren kan beginnen.

Die middelen worden toegekend, en daarop wordt er niet gecontroleerd. We horen op het veld dat men wel de tegenwoordigheid van geest heeft om dat iets breder te percipiëren en dat die middelen nuttig worden ingezet op alle mogelijke manieren. Op zich zal dat wel goed komen en mag daarin staan wat erin staat. Als dat zinnetje voor sommige partijen blijkbaar cruciaal is, goed, dan blijft dat er maar instaan. Principieel vinden we het toch belangrijk dat men breder en op die psychologische ondersteuning inzet.

Blijkbaar zouden de middelen komen uit de pot van de middelen voor de asielcrisis. Die middelen worden toegekend voor kinderen die nieuw instromen, nieuwe anderstalige kleuters dus, maar ook voor anderstalige kleuters die geen nieuwkomers zijn. Dat lijkt toch op een oneigenlijk gebruik van de middelen die gereserveerd zijn voor de asielcrisis.

Blijkbaar zijn er in die pot nog middelen over en is het mogelijk om die maatregel te verlengen. Minister Crevits is blijkbaar de enige minister die het nuttig en nodig vindt om die middelen te gebruiken. Aangezien er middelen over zijn, wil ze er meer van gebruiken. Dat is een goede zaak, maar anderzijds vragen we ons af waarom de andere ministers niet ook die middelen gebruiken voor de asielcrisis. Er zijn nog andere noden. Vanmiddag was er een vraag over tewerkstelling. Er is een duidelijke oproep van Itinera, laat ons daarop inzetten en noodmaatregelen goedkeuren. Die middelen zijn er wel, maar dat gebeurt niet.

Minister Homans vindt die middelen blijkbaar ook niet nodig voor de wooncrisis, om wonen voor asielzoekers mogelijk te maken. Dus zegt minister Crevits dat zij dan maar een deel van die middelen zal gebruiken. Als er toch nog middelen over zijn die niet worden gebruikt, kan ze dan meer dan 950 euro voor elke kleuter toekennen. Misschien kan er dan meer worden ingezet op extra psychologische ondersteuning.

Ik zou zeer graag een overzicht hebben van waar al die middelen naartoe gaan. Misschien moet er eens een themacommissie asielcrisis komen en kunnen er nog extra middelen gaan naar OKAN-kleuteronderwijs (Onthaalonderwijs Anderstalige

Nieuwkomers). Het kleuteronderwijs is qua werkingsmiddelen niet zo ruim be-deeld. Als dat zo kan worden opgelost, is dat misschien een goede zaak.

We zullen ons opnieuw onthouden bij de stemming. We vragen toch een onder-zoek naar het toekennen van de middelen voor de asielcrisis. We willen graag dat die middelen ruimer kunnen worden ingezet.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, we hebben dezelfde opmerkingen als Groen. We zijn ook sterke pleitbezorgers van OKAN-middelen en van de inzet er-van in het kleuteronderwijs. We sluiten ons opnieuw aan, net als vorig jaar, bij het advies van de Vlor, dat toch wel heel duidelijk stelt dat de extra omkadering die in de scholen wordt geboden, zowel in lestijden als in werkingsmiddelen, erop gericht moet zijn om de totale persoonlijkheidsontwikkeling van kleuters te dienen en dat de exclusieve inzet die hier wordt bepleit op taalstimulering, een foute focus is. Om die reden, die dezelfde is als vorig jaar, zullen we ons onthou-den bij de stemming.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Mevrouw Meuleman pleit ervoor dat minister Homans geld zou vrijmaken voor asielzoekers. Voor alle duidelijkheid, de opvang van asielzoekers is een federale aangelegenheid. Ik begrijp echt niet wat die opmer-king hier ter zake doet. Dat is compleet naast de kwestie.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Er wordt gezegd dat enkel die middelen er zijn. Neen, het zijn extra middelen. Voor kleuters van asielzoekers of kleuters die voldoen aan de SES-kenmerken, krijgen scholen via de reguliere financiering middelen, zowel voor personeel als financiële middelen. Het gaat niet op om te zeggen dat daar geen ondersteuning voor is. Dit is een extra ondersteuning.

Mevrouw Meuleman, er ligt vandaag een voorstel van decreet voor dat drie artike-len bevat. Die artikelen bevatten wat ze bevatten. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Er is inderdaad ook een artikel over de inwerkingtreding. Het zijn er dus vier.

Als een artikel iets zegt voor de aanwending van de middelen, dan gaat dat wel degelijk over de aanwending van die extra middelen. Een decreet is geen vodge papier. De reguliere middelen zijn uiteraard op die manier niet gekleurd.

Kathleen Helsen (CD&V): Bedankt dat iedereen bereid was om dit voorstel van decreet met spoed te behandelen. De opmerkingen zijn inderdaad dezelfde als vorig jaar. Ik ben tevreden dat de lezing correct gebeurt en dat de totale ontwik-keling van kinderen belangrijk is. Ik ben ook zeer tevreden dat we het er hier ka-merbreed over eens zijn dat het inzetten van deze middelen in de kleuterschool belangrijk is. Het doet me plezier dat die eensgezindheid aanwezig is.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 974/1)*

– *De artikelen 1 tot en met 4 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het verdrag nr. 187 inzake het promotioneel kader voor de veiligheid en gezondheid op het werk, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie in haar vijftienvijfde zitting in Genève op 15 juni 2006 – 456 (2014-2015) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 16 oktober 2015 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 2 september 2013 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende het opnemen van luchtvaartactiviteiten in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap overeenkomstig Richtlijn 2008/101/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 tot wijziging van Richtlijn 2003/87/EG teneinde ook luchtvaartactiviteiten op te nemen in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap – 868 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
97 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van diverse bepalingen over vliegtuigexploitanten van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid
– 869 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

99 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
99 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 30 maart 2007 betreffende de Brownfieldconvenanten
– 879 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

99 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
77 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende de vernieuwde taakstelling en gewijzigde financiering van de provincies
– 880 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 5

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
73 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

97 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
71 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2016 tot uitvoering van artikel 13 van het decreet van 15 januari 2016 houdende diverse maatregelen inzake de ontbinding van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen en de oprichting van het Eigen Vermogen Informatie Vlaanderen – 897 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 6

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
103 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

99 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
99 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Kathleen Helsen, Koen Daniëls, Jo De Ro, Kris Van Dijck, Jos De Meyer en Ingeborg De Meulemeester houdende de dringende verlenging van een tijdelijke maatregel in het kader van het stijgend aantal anderstalige kleuters – 974 (2016-2017) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
75 leden hebben ja geantwoord;
28 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Peter Persyn, Katrien Schryvers, Freya Saeys, Danielle Godderis-T'Jonck, Vera Jans en Caroline Croo betreffende de organisatie van de postnatale zorg in Vlaanderen
– 853 (2015-2016) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
103 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Caroline Croo, Cindy Franssen, Freya Saeys, Tine van der Vloet, Katrien Schryvers en Peter Persyn betreffende aandacht voor preventieve mondzorg in het Vlaamse gezondheidsbeleid en bij kwetsbare groepen
– 857 (2015-2016) – Nrs. 1 tot en met 3**

Stemmingen over de amendementen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de stemmingen over de amendementen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 1, van Caroline Croo, Cindy Franssen, Freya Saeys, Tine van der Vloet, Katrien Schryvers en Peter Persyn.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
100 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 2, van Caroline Croo, Cindy Franssen, Freya Saeys, Tine van der Vloet, Katrien Schryvers en Peter Persyn.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
78 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
86 leden hebben ja geantwoord;
16 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 16 november 2016 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 18.20 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Steve Vandenbergh, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Annick De Ridder, Andries Gryffroy, Yasmine Kherbache, Nadia Sminate, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe: ambtsverplichtingen;

Johan Danen, Willem-Frederik Schiltz: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Ann Soete, Bart Somers: familieverplichtingen;

Guy D'haeseleer, An Moerenhout, Kris Van Dijck: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Ortwin Depoortere, Bruno Tobback

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila

Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts,

Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy,

Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

ONTHOUDINGEN:

Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch, Tom Van Grieken

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne

Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Anke Van dermeersch, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos

Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bart Nevens,

Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Miranda Van Eetvelde, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Bert Moyaers, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke